

vergadering **24**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 1 maart 2023

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
ACTUALITEITSDEBAT over de recente ontwikkelingen in het stikstofdossier – 4 (2022-2023)	5
ACTUELE VRAAG van Thijs Verbeurgt aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de doorlichting van dienstenchequebedrijven wat werkbaar werk betreft	26
ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de integratie van de GO!-internaten in de welzijnssector	
ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het ondersteunen van welzijnskinderen in onderwijsinternaten	
ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over leerlingen met extra zorgnoden in onderwijsinternaten	31
ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het sluiten van private woonzorgcentra	
ACTUELE VRAAG van Jeremie Vaneckhout aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aangekondigde sluiting van woonzorgcentra	38
ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het nieuwe Inschrijvingsdecreet en de sociale mix in de scholen	44
ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de bekendmaking van de eerste volledige jaarresultaten van het subsidieregister	
ACTUELE VRAAG van Anke Van dermeersch aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de 17,8 miljard euro aan Vlaamse subsidies in 2022, zoals blijkt uit het subsidieregister	49
ACTUELE VRAAG van Maxim Veys aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de stijgende huurprijzen	
ACTUELE VRAAG van Onno Vandewalle aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de hoge huurprijzen	55

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Elke Sleurs over een sterkere arbeidsmarkt en positie voor mensen in een stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage en andere 55-plussers – 1601 (2022-2023) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	63
ONTWERP VAN DECREET over de doelgroepvermindering voor personen zonder recente, duurzame werkervaring – 1544 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	63 67
ONTWERP VAN DECREET tot afschaffing van de voorafgaande machtiging voor de uitoefening van ambulante of kermisactiviteiten en tot wijziging van de wet van 25 juni 1993 betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante en kermisactiviteiten – 1545 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3 Algemene bespreking Artikelsgewijze bespreking	67 71
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over de toekenning van anciënniteit aan zijinstromers – 1570 (2022-2023) – Nr. 1 Verslag	72
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Elke Sleurs over een sterkere arbeidsmarkt en positie voor mensen in een stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage en andere 55-plussers – 1601 (2022-2023) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling Bespreking	74 75
ONTWERP VAN DECREET over de doelgroepvermindering voor personen zonder recente, duurzame werkervaring – 1544 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3 Hoofdelijke stemming	93
ONTWERP VAN DECREET tot afschaffing van de voorafgaande machtiging voor de uitoefening van ambulante of kermisactiviteiten en tot wijziging van de wet van 25 juni 1993 betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante en kermisactiviteiten – 1545 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3 Hoofdelijke stemming	93
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Elke Sleurs over een sterkere arbeidsmarkt en positie voor mensen in een stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage en andere 55-plussers – 1601 (2022-2023) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	94
MOTIE van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Leo Pieters, Sam Van Rooy en Bart Claes tot besluit van het op 1 maart 2023 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over ontwikkelingen in het stikstofdossier – 1599 (2022-2023) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	94

MOTIE van Mieke Schauvliege, Bruno Tobback, Björn Rzoska, Ludwig Vandenhove en Jeremie Vaneeckhout tot besluit van het op 1 maart 2023 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over ontwikkelingen in het stikstofdossier – 1600 (2022-2023) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	95
ROUWHULDE voor de heer Vic Anciaux, gewezen lid van de Vlaamse Raad	95
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	96
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	98
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	98

OPENING VAN DE VERGADERING**Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans**

– De vergadering wordt geopend om 14.01 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Hannelore Goeman: ambtsverplichtingen;

Freya Perdaens, Annabel Tavernier: bevallingsverlof;

Hannes Anaf, Alessia Claes, Koen Daniëls, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Maaïke De Rudder, Veerle Geerinckx, Celia Groothedde, Ilse Malfroot, Freya Saeys, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Tine van der Vloet, Katja Verheyen: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Carmen Ryheul: familieverplichtingen;

Cathy Coudyser, Sihame El Kaouakibi, An Moerenhout, Els Robeyns, Manuela Van Werde: gezondheidsredenen.

Minister Lydia Peeters is eveneens verontschuldigd wegens familieverplichtingen.

**ACTUALITEITSDEBAT over de recente ontwikkelingen in het stikstof-dossier
– 4 (2022-2023)**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over de recente ontwikkelingen in het stikstofdossier.

Ik heb begrepen dat de minister-president voorafgaandelijk graag een verklaring zou afleggen.

Minister-president Jan Jambon: Voorzitter, beste collega's, voor u staat een ontgoocheld maar vastberaden man. Ontgoocheld omdat ik heel graag vandaag het stikstofakkoord van de Vlaamse Regering aan u had voorgesteld in al zijn details. Daar is de afgelopen weken, en zeker de laatste uren, keihard aan gewerkt. Er zijn ook veel – wat men noemt – knelpunten weggewerkt in de afgelopen uren, maar het is waar: er zijn nog enkele harde noten te kraken, en daar zijn we vooralsnog niet in geslaagd.

Ik had destijds gezegd dat we in de week na de krokusvakantie dit akkoord zouden afronden. Wel, die week is halfweg, dus we zullen van de rest van de week gebruikmaken om dit akkoord inderdaad af te ronden. En dat is de vastberadenheid die ik aan de dag wil leggen: om samen met de collega's van de Vlaamse Regering – in het volste respect voor elkaar, zoals dat ook deze nacht is geweest; heel die nacht door hebben we hard gewerkt, in het volste respect voor elkaar – die laatste knopen nog door te kunnen hakken. Dat we doen wat we moeten doen, namelijk vermijden dat in Vlaanderen, zoals in Nederland, een volledige vergunningsstop zou plaatsvinden: een vergunningsstop die nefast is voor de landbouw, een vergunningsstop die nefast is voor de industrie, een vergunningsstop die nefast is voor de Vlaamse economie.

Dat moeten we vermijden, en daar zal ik mij de volgende uren en dagen 100, 200 procent voor inzetten, om dat rond te krijgen. U mag daarvoor op mij rekenen. We zullen alles in het werk stellen om de Vlaming te geven waar die recht op heeft, namelijk een goed en evenwichtig stikstofakkoord.

Ik dank u. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Collega's, bij dezen is het debat geopend. De eerste fractie die het woord krijgt voor vijf minuten, zonder onderbrekingen, is de Groenfractie.

De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Echt waar, minister-president? Moet het parlement en de samenleving het daarmee doen? "Ik heb nog enkele dagen, nog enkele uren nodig." Na het schouwspel van de laatste weken? Na de door uzelf georganiseerde chaos? "Ik heb nog enkele uren nodig. Ik ben ervan overtuigd dat we er gaan geraken."

Nooit eerder, minister-president, heb ik een Vlaamse Regering gezien die zo in verval is geraakt, nooit eerder. En ik zit hier al enige tijd. Sommige collega's zitten hier langer dan ik, en zullen me daarin bevestigen.

Het fiasco – het is een fiasco – van uw krokusakkoord bis zal herinnerd worden. "Federaal zou ik naar de koning gaan", zou u, minister-president, gezegd hebben aan de tafel van uw ministerraad, uw eigenste 'Leo Tindemans'-moment. Maar dan wel een stuk minder heldhaftig dan Leo Tindemans zelf, want u trok niet naar de koning, u trok naar de keizer van Antwerpen.

En wat was het resultaat van de beraadslaging van het triumviraat? 'Los het op'. U en uw regering staan erbij en kijken ernaar. Zelden werd de onmacht van een regeringsleider zo pijnlijk naar voren gebracht. U had dat moment zelf georganiseerd en hebt het zelf naar buiten gebracht. U had die partijvoorzitters nodig om eventueel een akkoord te kunnen bereiken. En dat gebrek aan vertrouwen in deze ploeg was er van bij de start en is nooit verdwenen. Het resultaat is dat we met een Vlaamse Regering zitten die er niet in slaagt om haar kerntaken te volbrengen. Problemen worden doorgeschoven naar later. Een hervorming van het openbaar vervoer lukt niet, dat is voor later. De betonstop die met veel bombarie werd aangekondigd in 2018 lukt niet en is voor later. Afbakening van watergevoelige openruimtegebieden lukt niet en doen we wel later. Het tekort aan leerkrachten oplossen lukt niet, dat doen we later. De crisis in de kinderopvang oplossen, lukt niet en doen we later.

Minister-president en beste leden van de Vlaamse Regering, de conclusie is dat het hier gaat om bikkelhard amateurisme en gebrek aan leiderschap. Het staat haaks op de grote uitdagingen en de bezorgdheden die op dit moment in de samenleving leven. (*Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA*)

Het vertrouwen van de Vlamingen in deze regering is gezakt naar een historisch dieptepunt, collega's. Eén van die oorzaken is de mentaliteit van deze ploeg. De manier waarop ministers elkaar in de hoek drummen, met het mes op de keel. Dit lag trouwens aan de basis van de val van Tindemans in 1978 en ik citeer hem letterlijk. Hij had het toen over "scheldwoorden, beledigingen en aanvallen aan mijn adres" die hij moest incasseren. Hij sprak toen de historische woorden: "Eén conclusie: ik ga weg van dit spreekgestoelte, ik ga naar de koning en ik bied het ontslag aan van de regering."

Doet deze Vlaamse Regering het anders? De karikaturen van partijvoorzitters en de slogans van ministers op sociale media, het houdt niet op. Sabotage Sammy met zijn drie bommen en een speciale vleermuis ... Coalitiepartners moeten kopje

onder geduwd worden. De precampagne die de laatste maanden in Limburg door twee protagonisten uit uw regering, namelijk minister Brouns en minister Demir, wordt gevoerd, is bedroevend. En beseffen jullie wie het gelag betaalt van dit soort politiek? Landbouwers zonder perspectief, natuur die steeds achteruitgaat en de gezondheid van de Vlamingen. *(Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

Meer dan één jaar voor de verkiezingen verlammen jullie eigenlijk deze Vlaamse Regering.

En uw rol, minister-president, daar snap ik niets meer van. U moet de eenheid in deze ploeg bewaren, maar u organiseert telkens zelf de chaos en de volgende aflevering in deze slechte soap. U zegt dat u een akkoord gaat maken. U had er al eentje gemaakt, maar u gaat het nog eens opnieuw onderhandelen voor de krokusvakantie met de partijvoorzitters. Dan gaat u een week met vakantie hoewel het dossier urgent is. Dan organiseert u zeventien uur lang een ultiem regeringsoverleg om een akkoord te bereiken en wat kom daaruit? Niets. Het is eigenlijk triest.

Het is behoorlijk fris buiten, maar uw gezag om een compromis te smeden, smelt als sneeuw voor de zon. En alles ligt op de tafel. U had eigenlijk al lang moeten beslissen. Het probleem is, minister-president, dat deze Vlaamse Regering op is. En er zit inderdaad een weeffout in het systeem, want wat mij betreft geef ik u gelijk. Ik zou dit knoeiwerk van deze Vlaamse Regering heel graag aan de Vlamingen voorleggen, maar dat kunnen we niet. Deze regering kan vallen, maar we kunnen dit parlement niet ontbinden. Wel, om volwassen te worden, zouden we vandaag dit parlement moeten kunnen ontbinden. *(Applaus bij Groen en Vooruit)*

Rien ne va plus, minister-president. Of misschien toch wel en daar sluit ik mee af, voorzitter. Als u er niet uitgeraakt en ruziemaakt en elkaar over de kling jaagt, zonder perspectief voor die landbouwers, de natuur en de samenleving, dan moet misschien dit huis eindelijk zijn rol beginnen te spelen. Ik blijf met mijn fractie bereid om mee te werken aan een oplossing. Geen blinde oplossing, maar wel een onderhandelingsoplossing op basis van inhoud. Dat, minister-president, zou beter zijn dan de chaos die deze Vlaamse Regering organiseert. *(Applaus bij Groen en Vooruit)*

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega's, we slepen het stikstofdossier al jaren mee. Er werd al jarenlang voor gewaarschuwd, ook vanuit Europa, en nu is het zover. Zolang het stikstofbad niet voor een deel leegloopt, kunnen we geen rechtszekere vergunningen meer uitreiken. Om een definitieve oplossing te bieden, collega's – niet later, collega Rzoska, maar nu – sloten de drie partijen de N-VA, cd&v en Open Vld een jaar geleden een akkoord: het krokusakkoord. Dat was een moeilijk akkoord voor iedereen, ook voor ons bij de N-VA, maar het was een evenwichtig en een broodnodig akkoord. Onze N-VA-fractie heeft dit akkoord dan ook altijd verdedigd. We hebben ook altijd gezegd dat er met de elementen uit het openbaar onderzoek rekening gehouden moest worden als die terecht waren en het dossier robuuster zouden maken.

Alle elementen, collega's, liggen nu uiteindelijk op tafel. Nu is er, denken wij, enkel nog een dosis staatsmanschap nodig om het akkoord uit te voeren, en op die manier een ramp voor onze samenleving te voorkomen. Een ramp zou zijn dat er geen vergunningen meer kunnen worden uitgereikt. Niet alleen vergunningen voor de landbouw, maar ook voor de industrie, voor gebouwen, voor de wegenbouw. Een absolute stilstand zou een ramp zijn en die ramp willen wij absoluut voorkomen.

Politiek is natuurlijk voor een deel emotie. We kennen allemaal landbouwers die het moeilijk hebben met de op stapel staande maatregelen. Wees gerust, collega's, ook bij de N-VA kennen wij die. We hebben daar ook alle begrip voor, maar emotie mag natuurlijk niet winnen van het algemeen belang, als wij als verkozenen toch dat algemeen belang willen nastreven, en dat worden wij toch geacht te doen. En dat algemeen belang in dit stikstofdossier bestaat erin dat de uitstoot van stikstof drastisch omlaag moet.

In februari 2022 kwam er een ongezien akkoord waarbij 3,6 miljard euro op tafel werd gelegd, met meer dan 2,5 miljard euro aan flankerende maatregelen voor onze landbouwers. Ook wij willen als de N-VA onze landbouwers helpen om de omslag te maken, en we willen hen daar ook voor vergoeden.

Collega's, de N-VA, cd&v en Open Vld hebben een regeerakkoord gesloten. De N-VA, cd&v en Open Vld hebben een jaar geleden het krokusakkoord gesloten. Voor mijn fractie moeten akkoorden worden uitgevoerd. De regering heeft de voorbije dagen heel wat knelpunten weggewerkt, en wij gaan ervan uit dat de paar knelpunten die nog overblijven ook nog opgelost kunnen worden. Alle partijen in deze meerderheid hebben door de jaren heen in verschillende dossiers getoond dat ze staatsmanschap aan de dag kunnen leggen, dat ze verantwoordelijkheid kunnen nemen, ook in moeilijke dossiers. Dat is, denk ik, wat de mensen van ons verwachten, en onze N-VA-fractie, collega's, is in ieder geval bereid hier aan door te werken. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, vorig jaar bij de voorstelling van uw zogenaamde historische krokusakkoord zei u: "Ik heb water en vuur verzoend." Eén jaar later staat uw regering in brand, en duwen coalitiepartners elkaar kopje onder. Dat mag niet eens verbazen, want de N-VA-voorzitter Bart De Wever zei immers onlangs nog dat cd&v en Open Vld kapot moeten. Wat De Wever er niet bij zei, is dat hij met het afslachten van zijn coalitiepartners niet zou wachten tot aan de verkiezingen, maar dat hij intussen ook u, minister-president, en uw regering mee in de val zou sleuren.

En cd&v-voorzitter Sammy Mahdi, die voert intussen oppositie tegen zijn eigen ministers die een jaar geleden het oorspronkelijke stikstofakkoord goedkeurden. Dan is het gebruikelijk in dergelijke regeringscrisissen dat de oppositie scherp uithaalt naar u en uw regering, minister-president. Maar eerlijk gezegd moet ik zeggen dat ik vooral medelijden heb. Ik heb met u te doen, want uit uw woorden van zojuist, uit uw daden, uit uw lichaamstaal ook vooral, blijkt vooral dat het u niet meer echt lijkt te interesseren. U snakt ongetwijfeld alweer naar uw volgende buitenlandse werkbezoek, ver weg van de Vlaamse dagjespolitiek, ver weg van de ruziemakende coalitiepartners, ver weg van ministers uit uw regering wier dagelijkse hoogtepunt eruit lijkt te bestaan om 's ochtends in de spiegel te kijken, wetend dat er weer camera's zullen wachten om hun politieke gekrakeel te registreren.

U snakt, minister-president, naar het einde van deze legislatuur, en dat is ook zowat het enige wat u met heel veel Vlamingen en de Vlaamse oppositie gemeen hebt.

Uw regering, minister-president, sukkelde al sinds 2019, sinds haar bestaan, van crisis naar crisis. Je kunt lange compilaties maken van de ruzies in uw regering, en een kortfilm over de zaken waarover jullie het wel eens zijn. U hebt de oppositie niet eens nodig om u daarop te wijzen. U hebt immers nog geen twee weken geleden hoogstpersoonlijk een motie van wantrouwen tegen uzelf en tegen uw eigen regering afgeroepen, toen u een zoveelste regeringscrisis wilde beslechten

door de partijvoorzitters te sommeren – als een kind dat ruzie heeft met zijn vriendjes en er dan maar de mama gaat bijhalen.

En het uitblijven van een goed akkoord is intussen een bittere pil voor onze landbouwers. Zij kunnen van deze Vlaamse Regering blijkbaar op hun kin kloppen en worden nu volledig in de onzekerheid gestort. Minister Demir speelt de woordvoerder van Groen en minister-president Jambon lijkt vooral bezig met zijn politiek brugpensioen. Volgens minister Demir is het draconisch pestbeleid van onze boeren nodig om de fouten uit het verleden recht te zetten. De minister vergeet daarbij wel te zeggen dat de N-VA al twintig jaar in de Vlaamse Regering zit en dus mee verantwoordelijk is voor die fouten. En vandaag wordt dan de individuele boer voor dat foute beleid gestraft. Waarom een landbouwer niet gelijk behandeld kan worden als een andere ondernemer, is mij totaal onduidelijk. Waarom, minister-president, voert uw regering een hetze tegen deze beroepsgroep? Blijkbaar omdat een Europese habitatrichtlijn dat vraagt. Zowat alle partijen in dit parlement, met uitzondering van het Vlaams Belang, hebben nochtans de voorbije jaren zowat alle macht afgestaan aan die Europese Unie. En als dan de Europese potentaten waanzinnige regels uitvaardigen en daar in Vlaanderen kritiek op komt, zeggen diezelfde partijen: "Ja, maar we moeten van Europa." Wat een hypocriete houding! (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

Minister-president, u zegt dan dat er respect is onder de regeringspartijen. Tegelijkertijd lezen we voortdurend tweets en krantenberichten met de allergrootste verwijten. Zo is er vandaag nog eentje waar een N-VA-bron over Sammy Mahdi zegt: "Zo laf als hij is in Vivaldi, zo heldhaftig gedraagt hij zich in de Vlaamse Regering." Minister-president, wat blijft er nog over van uw Vlaamse Regering? Stop ermee. We weten dat het van nu tot aan de verkiezingen, nog veertien maanden, een lange lijdensweg wordt, dat het een regering in lopende zaken wordt. En dat zou mijn koude kleren niet raken, ware het niet dat de Vlaming daar het grootste slachtoffer van wordt. Minister-president, het is geklungel van deze Vlaamse Regering, geleid door een minister-president die zelfs in zijn eigen partij te horen krijgt dat hij niet voldoet, en waarover zelfs in de eigen partij hard gesproken wordt om hem te vervangen als regeringsleider. Die Vlaamse Regering, met N-VA als leidende partij, is helaas de grootste anti-reclame voor meer Vlaamse zelfstandigheid, en dat moet voor een Vlaams-nationale partij bijzonder pijnlijk zijn. En ik neem dat u en uw partij, minister-president, in ieder geval bijzonder kwalijk. En als u dan nog de pretentie hebt om hier te zeggen "U mag op mij rekenen", weet zeker dat niemand, en vooral geen enkele Vlaamse burger, nog op u rekt. En ik hoop dat de Vlaamse kiezer zich daarover zeer snel kan uitspreken. Hun oordeel zal nog pijnlijker zijn dan de afgang die u hier vandaag in dit parlement moet ondergaan. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Collega's, in dit stikstofdossier moeten drie belangrijke doelstellingen altijd met elkaar verzoend worden. Eerst en vooral – en daar zijn we het allemaal over eens – moet natuurlijk de uitstoot van stikstof drastisch naar beneden. Dat is nodig om onze kwetsbare natuur te beschermen.

Maar dat moet verzoend worden met onze vraag naar voedselzekerheid. De voedselzekerheid op termijn in Vlaanderen, die willen wij absoluut veiligstellen. Het zijn onze landbouwers die instaan voor het eten op het bord van ons allemaal.

Ten derde is voor ons de rechtszekerheid van essentieel belang. Rechtszekerheid dat als we een akkoord maken, dat ook standhoudt voor een rechtbank. Dat is elementair voor alle economische actoren in Vlaanderen.

Wij willen een pragmatisch evenwicht tussen die drie doelstellingen. Natuur, landbouw en industrie. Op papier is dit een bijzonder technisch dossier. Maar wij

verliezen nooit uit het oog dat dit op het terrein heel veel – duizenden, duizenden – landbouwersgezinnen echt treft. Het gaat over hun levenswerk en bij elke stap die we zetten, mogen we dat nooit uit het oog verliezen, collega's.

Daarenboven is dit dossier een juridisch mijnenveld. Alle regels moeten absoluut solide zijn. En net daarom is het openbaar onderzoek – en die twintigduizend bezwaren die daarin naar voren zijn gekomen – zo belangrijk. In totaal zijn er 1100 unieke knelpunten. En de voorbije weken, dagen en uren heeft de regering intensief onderhandeld. Op meerdere punten is er ook merkbare vooruitgang. Op een aantal punten moet er verder worden gewerkt en wij willen ook verder onderhandelen in de komende dagen. Wij hebben de vaste wil om te komen tot een akkoord en die onderhandelingen willen wij dan ook alle kansen geven. Wij willen komen tot werkbare maatregelen, met het nodige gezond verstand. Ik dank u. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, het stikstofdossier vormt een bedreiging van onze welvaart, zet landbouw op tegen natuur, natuur dan weer tegen industrie, en zo verder. Daarenboven is gebleken dat er grote zorgen zijn over de juridische robuustheid van het akkoord zoals het voorlag.

Beste leden van de Vlaamse Regering, minister-president, wij zijn het aan de Vlaaming verplicht om hem een akkoord te geven, om een oplossing te vinden voor die valse tegenstelling die vandaag gecreëerd wordt, om uit die negativiteit op te staan, uit de loopgraven te kruipen, om als volwassen mensen met elkaar te praten, de ernst van de situatie goed te begrijpen, respect te tonen voor elkaars gevoeligheid, zonder dat een daarvan heilig mag zijn en om aldus tot een akkoord te komen.

Een betrouwbare overheid die oplossingen kan vinden, oplossingen en perspectief kan bieden, zodat onze kinderen ook welvaart hebben – of het nu boeren zijn, natuurbeschermers of mensen die in de industrie werken. Meer is daar niet over te zeggen. Wij moeten een akkoord hebben, wij zullen een akkoord moeten maken, of we het nu willen of niet. En ik herinner u graag aan de woorden waarmee u deze legislatuur bent begonnen: "Plus est en vous, plus est en nous." (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister-president, ik ga beginnen met u te feliciteren. Iemand die de hele nacht, 17 uur lang, doorwerkt om niet met brugpensioenen te moeten, het is dezer dagen zeldzaam. Anderzijds, minister-president, is het misschien soms beter om toe te geven dat het op is. Want een team dat er niet in slaagt om zelfs maar te beginnen met de uitvoering van een plan dat het meer dan een jaar geleden zelf heeft opgesteld ...

Minister-president Jambon, wees nu eerlijk: in uw verleden als manager had u die toch gewoon zelf aan de deur gezet? Ja toch? Zeker als dat soort gesukkel de voornaamste constante is in al hun prestaties, zoals het dat voor deze Vlaamse Regering is. Want al wat u nog kunt, is de dingen wat laten voortkabbelen. Als het gaat om knopen te ontwarren, als het gaat om keuzes voor de toekomst te maken, als het gaat om grote uitdagingen aan te pakken, dan zit er overduidelijk toch niks meer in de tank van deze regering.

In de meeste andere dossiers – er is al naar verwezen: het lerarentekort, de woningprijzen, de wachtlijsten in de zorg – lukt het u eigenlijk ook niet om dat op te lossen maar schuift u de zaken terzijde zonder het probleem op te lossen en zonder ruzie te maken.

Maar het stikstofdebat leent zich blijkbaar zo goed tot platte verkiezingspropaganda dat het voor alle regeringspartijen – of toch voor minstens twee – onweersaanbaar is. Dit had een sereen debat kunnen zijn over een sociaal-verantwoorde omschakeling van het model van industriële veeteelt dat op zijn grenzen botst, dat op onze grenzen botst. In de plaats daarvan is het verzand in een web van straffe verklaringen en goed klinkende fictie. Bijvoorbeeld, collega Van Rompuy, dat het zou gaan over voedselvoorziening. Het volstaat om één keer te kijken naar de cijfers om te weten dat het klinkklare onzin is die u hier verkoopt. Er worden hier in dit land elk jaar 1.710.000.000 kilogram 1,7 miljard kilogram aan dieren geslacht. Om die een gezicht te geven: dat zijn elke maand 25 miljoen kippen, en bijna 900.000 varkens. Per dag zijn het 30.000 varkens en 800.000 kippen. Het jaar rond, iedere dag. Als we alles wat we kweken zouden opeten, collega van Rompuy, dan stierven we niet van de honger, maar aan acute indigestie. (*Applaus*)

Met voedselvoorziening heeft dit letterlijk niets te maken. Integendeel, collega Rutten, we kweken zoveel beesten in dit land dat we zelfs hun eten moeten invoeren, uit het omgehakte Amazonewoud onder andere. (*Applaus bij Vooruit en Groen*)

Terwijl we met z'n allen eigenlijk iedere dag minder vlees eten.

Heeft het dan met boeren te maken, collega's? Neen, het heeft niet met boeren te maken. Ik heb de grafiek eens afgeprint, voor wie hem wil hebben kan ik hem rondsturen. (*Hij toont een grafiek.*)

Dit is een grafiek over het aantal landbouwbedrijven in Vlaanderen de afgelopen vijftig jaar. Bijna alle vijftig jaar hadden we cd&v-ministers van Landbouw. Er is letterlijk geen enkel jaar in de afgelopen vijftig jaar waarin het aantal landbouwers in Vlaanderen niet gedaald is onder dat beleid. Vergeleken met de jaren 80 is twee derde van de landbouwbedrijven verdwenen. Niet, collega Rutten en collega's van de cd&v, ondanks het beleid, maar omwille van het beleid. Omwille van een beleid dat voluit inzet op grootschalige landbouw als een industriële sector, met hoge investeringskosten en kleine marges, die alleen leefbaar is als er gigantische volumes geproduceerd worden en de schadelijke neveneffecten kunnen worden afgewenteld op de anderen.

De heer Mahdi denkt dat dit gaat over vleermuizen. Misschien moeten we eens kijken naar de stijgende drinkwaterfacturen van de Vlamingen vanwege steeds toenemende vervuiling van grond- en oppervlaktewater. Want dit model – en daar gaat dit debat over – is heel simpel: de schulden zijn voor de boeren, de vervuiling is voor de burens, en waar de winst naartoe gaat, collega's, dat weet u ongetwijfeld beter dan ik, want daar gaat blijkbaar heel dit gevecht over. (*Applaus bij Vooruit en Groen*)

Dat hoeft niet zo te zijn. Want er zijn immense middelen die naar de landbouwsector gaan. Het is perfect mogelijk om die middelen in te zetten op een manier dat we een billijke vergoeding kunnen geven aan boeren voor een productie die wel verantwoord is, voor productiemethodes die wel verenigbaar zijn met de draagkracht van ons dichtbevolkte land, waarin boeren echt ons voedsel maken in plaats van een productie-eenheid te zijn in een mondiale vleesfabriek, waarin de veestapel wordt teruggebracht tot proporties die voor iedereen leefbaar zijn, en die ruimte maakt voor economische activiteiten waarvan de meerwaarde groter en de nevenschade kleiner is.

Maar als ik het goed begrepen heb is er ook over die middelen, namelijk over het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB), in deze Vlaamse Regering nog altijd geen akkoord. Dat vat het samen, en daarmee ga ik eindigen: ik zou het probleem graag oplossen. Het probleem is groot genoeg en duidelijk genoeg, en de

middelen om het op te lossen zijn er ook. Wat ontbreekt is de wil in deze Vlaamse Regering om nog echt iets in beweging te zetten. Dit is geen regering meer die zoekt naar oplossingen, dit is een soort Vlaamse afdeling geworden van de World Wrestling Federation. Daarin hebben de sterren bijnamen zoals 'The Beast from the East' en 'The Crusher'. Bij ons heten ze 'Sterke Jan' en 'Sabotage Sammy', maar in de grond is het net hetzelfde: dit gevecht is een show die elke dag opnieuw opgevoerd wordt om de toeschouwers te vermaken, maar die per definitie nooit tot iets zal leiden. En iedere keer opnieuw, en elke dag opnieuw, is het de Vlaming die de rekening betaalt. Minister-president, misschien is dat brugpensioen uiteindelijk toch nog niet zo'n slecht idee. (*Applaus bij Vooruit en Groen*)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Mijnheer Jambon, hier zit u weer. Beste Vlaamse Regering, hier zit u weer. Sterke Jan, hadden ze ons beloofd, slappe kost hebben we gekregen. Opnieuw geen akkoord, opnieuw een minister-president die met lege handen naar het parlement komt nadat hij zichzelf een deadline had opgelegd. Wat een blamage. Wat een blamage!

Wat Vlaanderen zelf doet, doet het beter. Dat zegt men aan deze kant van de zaal graag. Maar wie durft dat vandaag nog te beweren? De N-VA wil Vlaanderen onafhankelijk, maar ze slaagt er nog niet in om van haar huidige eigen bevoegdheden iets te maken! De kinderopvang, de kinderbijslag, de ouderenzorg, het openbaar vervoer, het onderwijs en nu stikstof. Telkens opnieuw is de Vlaamse Regering 100 procent bevoegd, telkens opnieuw is de Vlaamse Regering 100 procent onverantwoordelijk. Telkens opnieuw en opnieuw en opnieuw.

Kan er iemand in deze zaal één dossier noemen dat deze Vlaamse Regering wél goed heeft aangepakt? Ik heb mijn best gedaan bij het voorbereiden van deze interventie. Ik heb er geen enkel kunnen vinden. Geen enkel! Dat is het bilan, dat is het palmares dat deze Vlaamse Regering voorlegt.

Wij hebben nu in dit land een totaal geblokkeerde Vivaldiregering en een totaal geblokkeerde Vlaamse Regering. We hebben twee regeringen die tot stilstand zijn gekomen. Twee regeringen waar de partitatie beslist. Twee regeringen die in permanente crisis zitten. Is dat het dan, is het zo dat de Vlaams-nationalisten gingen tonen dat ze het allemaal zelf beter gingen doen? Is dit het dan? Ik ben niet overtuigd, moet ik zeggen. Er is gewoon geen verschil.

En dan willen jullie nog meer bevoegdheden. Ik zou u nog geen bevoegdheid geven over mijn nieuwe Ikeakast. Echt waar. Het zal vijf weken duren en dan komen jullie terug met drie vijzen tekort en zijn jullie de handleiding kwijtgespeeld. (*Opmerkingen van Sam Van Rooy*)

En dat vraagt dan extra bevoegdheden. Dat wil dan Justitie hebben, en de sociale zekerheid. Amai! Ik houd mijn hart al vast.

Dat is jammer. Want dit, beste collega's, zou een debat moeten zijn over de toekomst van onze landbouw. Dit zou een debat moeten zijn over de toekomst van onze regio. Dit zou een debat moeten zijn over de vraag hoe het komt dat, als je vandaag in de winkel 4 euro betaalt voor een steak, daarvan 1 euro naar de boer gaat die die steak heeft gemaakt. Daarover zou dit debat moeten gaan. Over de 2,5 miljard euro winst die een bedrijf als Ahold Delhaize vandaag op die mensen hun kap maakt. Dit zou een debat moeten zijn over eerlijke prijzen, die het mogelijk maken om de productie te verduurzamen. Dit zou een debat moeten zijn over hoe we ervoor kunnen zorgen dat onze boeren niet meer worden uitgemolken door de banken. Dit zou een debat moeten zijn over hoe we de marktlogica, die kapitalistische logica, uit onze landbouw halen, een logica die

onze boeren vandaag steeds meer zichzelf doet kapotconcurreren: altijd maar meer produceren voor minder, met de lasten en de impact op de natuur in onze regio.

Ondertussen – en daar is nog maar net een onderzoek over gepubliceerd – hebben voedselmultinationals 54 miljard euro winst aan hun aandeelhouders uitgekeerd. Die 54 miljard euro winst gaat niet naar de mensen die ervoor zorgen dat er eten op ons bord komt. Die 54 miljard euro gaat niet naar de verduurzaming van de landbouw en de bescherming van onze natuur. Die 54 miljard euro gaat niet naar voedselzekerheid voor al die mensen die vandaag geen eten hebben.

Daar gaat dit debat niet over. Dit gaat alleen nog over partijpolitieke spelletjes, waarbij honderdduizenden, honderden miljoenen euro's subsidies worden gegijzeld, subsidies die zouden moeten dienen om de boeren te helpen bij het verduurzamen. Dit zijn spelletjes waarbij de werkgelegenheid in Zaventem, de tweede economische hub in ons land, op het spel wordt gezet om elkaar in een hoek te duwen. Spelletjes waarbij de scheldwoorden over en weer vliegen. Spelletjes die leiden tot de totale stilstand en de verzieking van onze samenleving. Hoe meer bevoegdheden Vlaanderen krijgt, hoe meer stilstand en hoe meer chaos.

En als het helemaal vastloopt, minister-president, waar gaat u dan naartoe? Komt u dan naar het parlement, naar de volksvertegenwoordiging? Laat u dan de democratie spelen? Helemaal niet! U stapt naar de partijvoorzitters. De partijcratie regeert in Vlaanderen, open en bloot. Gewoon, zonder enige gêne, voor de camera's.

Minister-president, beste collega's, beste Vlaamse Regering, wat Vlaanderen zelf doet – heeft het vandaag heel mooi aangetoond –, dat kan vooral veel, veel beter. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, natuurlijk is zo'n situatie aangenaam voor de oppositie. Ik ben ook oppositieleider geweest. *(Opmerkingen bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

Daar kun je heerlijk grote redevoeringen over houden. Wij, als regering hebben maar één taak: de volgende dagen zien dat we dat akkoord kunnen maken. Ik had dat akkoord beloofd voor de week na de krokusvakantie. Wel, wij zullen dat akkoord de week na de krokusvakantie afsluiten. Wij hebben moeite met één dossier. Dat klopt. Het is een moeilijk dossier. De heer Van Rompuy heeft hier daarnet uit de doeken gedaan wat de complexiteit van dat dossier is. Zeggen dat de regering geblokkeerd is omdat we op één dossier wat langer moeten werken? Dat is ook de waarheid geweld aan doen. *(Opmerkingen bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

Vorige vrijdag was het vakantie, maar de vrijdag voordien hebben we nog een hele reeks beslissingen genomen en voor nu vrijdag is er ook weer een hele agenda en er is een hele reeks van beslissingen te nemen. Dit dossier is moeilijk, dat geef ik ook toe. Er wordt keihard aan gewerkt, ook in de vakantie, mijnheer Rzoska. En wij zijn het aan onszelf verplicht om dit de volgende dagen in een goede plooi te leggen. Daar zal ik mij 200 procent voor inzetten. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega's, ik heb hier veel verklaringen gehoord: we hebben moeite met één dossier. Er moet staatsmanschap zijn. Er zijn nog een paar knelpuntjes. Collega's, wie gelooft deze regering nog? Wie gelooft de partij

die jarenlang de landbouwministers geleverd heeft nog? Want zestig jaar landbouwbeleid van cd&v is zestig jaar afbraak van onze natuur, zestig jaar afbraak van onze grondgebonden familiale landbouw ... (*Applaus bij Groen en van Ludwig Vandenhove*)

... met één concrete tussenstop toen Vera Dua minister was. (*Rumoer*)

Want het is door die groene minister dat er een kader voor natuurbescherming uitgetekend werd, dat er beleid opgestart werd om de stikstofuitstoot te verminderen en dat boeren ondersteund werden om hun bedrijf te verduurzamen. (*Opmerkingen bij de meerderheid en het Vlaams Belang. Applaus bij Groen*)

Maar daarna, tijdens de twintig jaren die daarop volgden, ging de afbraak van de natuur en de landbouw gewoon verder. En nu? Anderhalf jaar voor de verkiezingen worden natuur en landbouw als lammetjes geofferd voor uw partij, om cd&v weer smoel te geven. Wel, ik geef u op een blaadje dat dat niet zal lukken. De boer en de natuurvriend hebben nul komma nul boodschap aan die polarisatie en aan dat geruzie. (*Applaus bij Groen en van Katia Segers*)

Want collega's, we weten dat het niet goed gaat met de natuur. Op het einde van de jaren negentig hebben we de gebieden aangeduid die beschermd moesten worden hier ook in Vlaanderen. Nu moeten we vaststellen dat we twintig jaar verder zijn en dat drie van de 44 natuurtypes gezond zijn. En neen, dat gaat niet over vleermuizen of een plantje. De slechte toestand van onze natuur heeft impact op ons allemaal. Onze gezondheid hangt af van gezonde natuur.

Ook de landbouw zit in permanente crisismodus. Twintig jaar lang had men de oogkleppen op voor de echte problemen van de boeren. De boeren verdienen het zout op hun patatten niet. Hun producten worden aan dumpingprijzen verkocht in de supermarkt. Landbouwgrond is onvindbaar en onbetaalbaar. Ze moeten concurreren met riant plattelandsvilla's en maneges. Er staan ook te weinig startende landbouwers klaar om het gat te vullen van degenen die met pensioen gaan. Dat, beste cd&v, dat is de ware bedreiging van de voedselbevoorrading, niet twee bomen en een vleermuis, of een oud waardevol bos dat tussen drukke wegen ligt.

Dus: de saus pakt niet. Meer van hetzelfde zal niet werken om uit de crisis te geraken. De uitweg ligt in een ambitieus beleid dat de shift maakt naar meer plantaardig, meer boeren en minder vee. (*Applaus bij Groen*)

Dat moeten we mogelijk maken, door te investeren in innovatieve bedrijven die die shift maken. In Nederland doet men dat. De fabrikant van HAK zet in op 100 procent biologische productie tegen 2027. Waarom gebeurt dat niet bij ons? Mijn oproep is dus: investeer in de toekomst. Maar wat doet deze Vlaamse Regering? Ze legt een plan op tafel met dure investeringen om de uitstoot te verminderen, maar die dure investeringen worden ingezet op technologieën die werken aan het einde van de keten. Dat heeft een naam, dat heet symptomen aanpakken. De olifant in de kamer wordt niet aangepakt, en dat is de afbouw van de veestapel. We zitten compleet in de shit, met vuile waterlopen, te veel pesticiden, te veel stikstof. Nochtans zijn er heel veel kansen, want Vlaanderen heeft de vruchtbaarste landbouwgrond ter wereld, en we zijn die aan het verkwanzelen. Vlaanderen heeft ook ontzettend veel kennis en kunde om echt productief te zijn.

Vlaanderen heeft dus eigenlijk alle troeven in handen om een mooie toekomst te schrijven, en een leefbaar inkomen te voorzien voor de landbouw, maar dan moet er echt gekozen worden. Er moet echt gekozen worden voor een shift richting onafhankelijke grondgebonden landbouw, die lokale duurzame en gezonde producten levert. Als we dat willen doen, als we die keuze willen maken, dan moet onze focus liggen op alle middelen die we hebben: de Europese subsidies,

maar ook de middelen die bedoeld zijn om dat stikstofakkoord te maken. Die moeten we inzetten om die transitie, die shift te realiseren.

Dus, beste Vlaamse Regering, jullie hebben de verantwoordelijkheid om het vertrouwen te herstellen. Vertrouwen betekent samenwerken, het betekent verbinden. Landbouw en natuur hebben elkaar nodig. Landbouw kan niet zonder biodiversiteit, maar ook omgekeerd: de boer is een belangrijke beheerder van het landschap. Kom uit jullie loopgraven, en zorg ervoor dat er een beleid komt dat die verbinding maakt. *(Applaus bij Groen en Vooruit)*

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Zoals gezegd willen wij met onze N-VA-fractie de onderhandelingen alle kansen geven. Nu uitweiden over de inhoud en over de knelpunten zou wat dat betreft de zaken alleen maar bemoeilijken, denk ik. Wij laten deze ronde dus graag aan ons voorbijgaan. Dank u. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Nadat er tussen de meerderheidspartijen al een zwijgakkoord was gesloten is er nu blijkbaar ook in de regering een zwijgakkoord gesloten. Er mogen verwijten heen en weer gestuurd worden via sms naar journalisten, er mogen verwijten gegeven worden onder coalitiepartners, rechtstreeks voor de camera's, maar er mag geen debat gevoerd worden hier in het Vlaams Parlement. De fractieleiders van de meerderheid hebben blijkbaar afgesproken 'hoe korter, hoe beter'. Geen laudatio over het fameuze beleid van de Vlaamse Regering, geen 'historisch akkoord' meer, dat hier vorig jaar nog zo breed door alle meerderheidspartijen werd bewierookt. Nee, vandaag steekt men 'kop in kas', doet men het debat dood, en geeft men eigenlijk aan de landbouwers de boodschap: wat jullie ervan denken interesseert ons niet, want via de volksvertegenwoordigers, via de democratische vertegenwoordiging van de boeren hier in dit parlement, zullen jullie het niet te weten kunnen komen.

Alleen in de pers kunnen we lezen dat er blijkbaar voor cd&v knelpunten opgelijst worden. Dan vraag je je af, collega's van cd&v, ministers van cd&v, kunt u dat bevestigen? Zijn er inderdaad dertien knelpunten zoals we mogen lezen in de kranten? Zo ja, welke zijn dat dan? Als er van die dertien al elf uit de weg geruimd zijn, welke zijn dat dan? Hoe zijn die uit de weg geruimd?

Als er twintigduizend bezwaarschriften ingediend zijn door de landbouwers, wat alleen maar aantoont dat er geen enkel draagvlak is voor het beleid dat u wilt voeren, het landbouwbeleid dat u in Vlaanderen wilt voeren, waarom mag het Vlaams Parlement, waarom mogen de Vlaamse Volksvertegenwoordigers die bezwaarschriften dan niet zien? Of waarom kunt u er dan ten minste geen toelichting bij geven? Wat staat er in de bezwaarschriften? Hoeveel zijn er precies ingediend en door wie? Hoe gaat u daarop reageren? Allemaal elementen die we hier in het Vlaams Parlement vandaag niet te weten zullen komen.

Nochtans is er terechte onrust bij de landbouwers, onrust omdat er onder meer in het eerste stikstofakkoord, dat vorig jaar gesloten werd, zelfs bedreigd werd door deze regering, door een overheid, om bestaande vergunningen van ondernemers in te trekken. Dat is een precedent dat iedereen zou moeten shockeren, want de principes van de rechtsstaat worden daarmee geschonden. Bedrijven die vergunningen ontvingen, die de garantie kregen dat ze zogenaamd veilig waren, moesten alsnog sluiten. Bedrijven worden de facto op communistische manier onteigend door de Vlaamse Regering. Over die rode lijst wordt nu gezegd dat er een akkoord over is. Worden er nog bedrijven gesloten? Dat weten we niet. Komen er nieuwe bedrijven op de lijst? Zo ja, welke? Dat weten we niet. Minister

Crevits, u geeft, na het akkoord dat u vorig jaar gesloten hebt, de landbouwers een klets rond de oren. Ik hoop dat die bij de volgende verkiezingsuitslag wederzijds zal zijn.

Leden van de regering, als ik de minister-president hoor zeggen dat dit aangenaam is voor de oppositie, moet ik hem tegenspreken. Gouden regel in de politiek is: als de oppositie in je eigen regering zit, staat de effectieve oppositie er helaas technisch werkloos bij. Ik zou graag oppositie voeren zoals we dat nu al een jaar lang doen tegen de plannen uit uw eerste stikstofakkoord, tegen het afnemen van vergunningen van onze landbouwers, en tegen de discriminerende behandeling tussen de landbouw en de industrie.

Ik denk in elk geval dat als u hier vandaag oppositie verwacht, u vrijdag aanstaande, wanneer de boeren op het Martelarenplein postvatten, u daar echte oppositie zult zien. Wij zullen er ongetwijfeld bij zijn, om die boeren te steunen in hun klachten dat er inderdaad een compleet gebrek aan rechtszekerheid is, dat er een compleet gebrek aan toekomstperspectief is vanwege deze regering.

Nee, minister-president, dit is niet aangenaam voor de oppositie. Ik zie niet in waar u het plezier in onze oppositie ziet. Het ergste is dat de Vlaming er lijdzaam bij staat en alleen maar kan toekijken. Wat krijgt de Vlaming in dit land in hemelsnaam van zijn politieke leiders? U doet wat iedereen voor onmogelijk had geacht, u bestuurt minstens zo slecht, zo niet nog slechter dan het drama dat Vivaldi is. De Vlamingen krijgen een Federale Regering zonder Vlaamse meerderheid die er allemaal een boeltje van maakt en een Vlaamse Regering bestaande uit drie partijen die de verkiezingen verloren hebben en er vervolgens niet in slagen om een degelijk beleid te voeren. Laat dat een les in democratie zijn, leden van deze regering. Wie niet naar de kiezer luistert, verliest vroeg of laat opnieuw. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Voorzitter, ik heb in mijn openingsstatement de principes die voor onze partij belangrijk zijn, al naar voren geschoven. Om de onderhandelingen verder alle kansen te geven, zal ik de rest van mijn spreektijd nu niet meer gebruiken. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's van de oppositie, er is een groot verschil tussen een constructieve houding aannemen en een akkoord kansen geven. Of u bent technisch werkloos, of u bent het niet. We moeten een debat hebben. Waarover wilt u dan een debat? Over een akkoord dat er niet is? Wilt u daar een debat over? U hebt uw 'speechke' kunnen houden, proficiat. Wij hebben ons standpunt meegegeven. De minister-president kent, via onze viceminister-president, ons standpunt over dit akkoord. En ik kijk uit naar de oplossing die eruit zal komen en dan zullen wij hier een zeer uitgebreid debat houden over de kwaliteit en de robuustheid van dat akkoord. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Mijnheer Schiltz, u vraagt waarover we hier een debat zouden willen hebben. Wel, wij zouden een debat willen hebben over waar de problemen liggen. Wij zouden een debat willen hebben over de discussiepunten die er zijn. Wij zouden een debat willen hebben over de twintigduizend bezwaarschriften. Wij zouden een debat willen hebben over de vragen die nog moeten worden opgelost. Maar het enige wat wij in dit parlement – dat uiteindelijk over dat decreet gaat moeten stemmen – te horen krijgen, is via anonieme uitlatingen in de pers. Het enige debat dat wij mogen zien, is tussen de gezichtsuitdrukkingen

van de heer Somers en de heer Brouns in 'De zevende dag'. Tot die kleutertuin reduceren jullie het parlement hier vandaag, terwijl het parlement normaal gezien toch de plaats zou moeten zijn waar we, in een democratie, dit soort meningsverschillen in discussie uitpraten, waar de argumenten op tafel worden gelegd en we het debat kunnen voeren. *(Opmerkingen)*

Maar blijkbaar heerst hier een soort van omerta, blijkbaar mag er allemaal niets over gezegd worden, moet het achter gesloten deuren gebeuren met partijvoorzitters erbij in plaats van het parlement te betrekken. U vraagt waarover wij het debat willen voeren, mijnheer Schiltz. Wel, daarover willen wij het debat voeren. *(Applaus bij de PVDA en Groen)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Toen wij het initiatief hebben genomen met de vraag om het parlement in de krokusvakantie samen te brengen, kwam het antwoord dat er geen akkoord was en men het de week na de krokusvakantie zou doen. Vervolgens hebben we heel die week van alles gelezen in de pers, zijn er tweets van ministers over en weer gegaan. Dan moet ik eerlijk zeggen: het kan toch niet, in een parlementaire democratie, dat hier mensen in de zaal aanwezig zijn, op de regeringsbanken zitten, in het parlement zitten en zwijgen?

Dit parlement moet de Vlaamse Regering controleren. Dat is een van onze belangrijkste opdrachten. Als jullie denken dat dit maar een 'speechke' is dat wij komen geven, mijnheer Schiltz, een 'speechke', en dat wij eigenlijk niet inzitten met wat hier buiten gebeurt, waar de toekomst van vele mensen van afhangt, dan denk ik dat u zich feestelijk vergist, niet enkel in dit parlement, maar ook in de buitenwereld.

En ik heb wel degelijk concrete vragen voor de cd&v-minister, en ik sluit aan. Ik heb twee concrete vragen. Klopt het, collega's van cd&v, klopt het, minister Brouns, dat u vindt dat, als een van de landbouwbedrijven die zich rond een natuurgebied bevinden, stopt, er dan een soort van emissierechtenhandel tussen de andere kan ontstaan en dat die emissierechten bij andere bedrijven worden bij gestoken? Klopt dat?

Twee, een concrete vraag. Ik moet het doen met wat in de pers staat. Want u komt hier, via de minister-president, een beetje een zwakke verklaring voorlezen, maar wij kunnen dat als parlement niet eens controleren. De tweede vraag die ik heb is: klopt het dat het voor jullie een rode lijn is, minister Brouns, dat ondernemingen, bedrijven en industrie op dezelfde leest geschoeid moeten worden? *(Opmerkingen)*

Dus, mijn concrete vraag aan u is, als parlamentslid, als controlerende instantie aan de regering: klopt dat? Klopt wat we lezen in pers, wat gebaseerd is op lekken, wat we af en toe via tweets van ministers en van partijvoorzitters mogelijk kunnen deduceren?

Ik heb die twee concrete vragen aan u en ik hoop dat u er ten minste de moed voor hebt om daar op de plaats waar het moet gebeuren, hier in dit parlement, een antwoord op te geven. *(Applaus bij Groen, het Vlaams Belang en de PVDA)*

De voorzitter: Minister Jo Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega Rzoska. U stelt mij twee concrete vragen, ik ga u daar natuurlijk op antwoorden.

Het zijn twee concrete pistes die voor ons inderdaad belangrijk zijn als mogelijke scenario's die rechtszekerheid en perspectief kunnen bieden aan jonge

landbouwers, aan landbouwers die blijven. Dat voorbeeld waarnaar u verwijst – het samenvoegen van bedrijven –, dat is inderdaad een scenario dat op tafel ligt, waarover gesproken kan worden. Dat is er inderdaad een.

En twee, de wijze waarop landbouw en industrie gelijkgeschakeld kunnen worden, is voor ons inderdaad een heel belangrijk thema, dat het voorwerp is van het verdere gesprek in de regering.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister Brouns, dank u wel. Minister Demir, ik zou u graag een vraag willen stellen. Kunt u de verklaring bevestigen die minister Brouns zojuist heeft afgelegd? (*Applaus van Klaas Sloopmans*)

Als cd&v toegeeft dat er een aantal knelpunten zijn, die hier nu door de minister worden verwoord, dan vraag ik mij af of de N-VA van mening is dat er een discriminerend onderscheid moet worden gemaakt tussen hoe landbouwondernemers en andere ondernemers in dit land worden behandeld. Is de N-VA inderdaad van mening dat stikstofarresten voorrang moeten hebben op wat hier in het parlement door de volksvertegenwoordigers wordt beslist? Als ik het goed heb begrepen, wil ze immers een soort volksberoep instellen om de activistische rechters tegen te werken. Ik heb in elk geval begrepen dat dat op het federale niveau zo is. Als dat op het Vlaamse niveau is en er wordt een stikstofarrest uitgesproken, dan gebruikt de minister dat om zich er zelf achter te verstoppen om de landbouwsector in Vlaanderen dood te knijpen.

Minister Brouns heeft zojuist verwoord dat de zogenaamde saldering voor cd&v een heel belangrijk knelpunt is: als er een landbouwbedrijf stopt – en zo zijn er de jongste tijd helaas alsmear meer –, vindt u het dan niet nuttig dat andere landbouwbedrijven uit de omgeving die emissierechten overnemen? Ik hoor dat dat heel belangrijke knelpunten zijn voor cd&v. Ik zou graag van u horen of u dat kunt bevestigen en wat het standpunt is van de minister van Omgeving in deze kwestie. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, dank u wel.

Ik wil eerst en vooral meegeven dat we vorig jaar heel hard hebben onderhandeld om tot het stikstofakkoord te komen. Ik denk dat eenieder in het parlement weet dat ik dat altijd heel getrouw heb verdedigd, zowel in het parlement als daarbuiten. Ik denk dat dat ook zo hoort. Dan is er een openbaar onderzoek geweest. Zo gaat dat in zulke dossiers. We zijn ook overeengekomen dat, als er juridische zaken zouden komen uit de bezwaren, we die zouden meenemen. Ik ga mij niet uitdrukken hier in het parlement over wat er aan de onderhandelingstafel wordt besproken. Ik denk dat ik daarmee een mogelijk akkoord onmogelijk zou maken, en ik voel mij verantwoordelijk, als minister, als beleidsmaker, om alles op alles te zetten om in het belang van de samenleving een goed juridisch akkoord te maken, zowel voor de landbouw als voor de economie als voor onze natuur. (*Applaus bij de N-VA en cd&v*)

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, aansluitend daarbij heb ik dan toch een vraag. Collega Brouns heeft heel duidelijk de rode lijn getrokken voor cd&v. (*Opmerkingen*)

Jawel. Hij heeft toch gesproken over knelpunten. Volgens mij staat die saldering, het feit dat emissierechten kunnen worden verhandeld rond een natuurgebied, en

eigenlijk ook het op gelijke voet behandelen van industrie en landbouwbedrijven, echter haaks op het krokusakkoord. Gaat u dat krokusakkoord, dat trouwens mee is goedgekeurd door uw collega Crevits, honoreren, of gaat u het openbreken? Het is toch wel vrij belangrijk en essentieel in deze discussie dat het parlement daar ten minste zicht op krijgt. Wat is het nu? Zal het akkoord worden opgebroken? Met andere woorden, is er dus nog een akkoord, of is er geen akkoord meer? *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ik heb dezelfde vraag als de heer Rzoska, en heb een bijkomende vraag: kunnen we die antwoorden hier krijgen, of alleen op Twitter? Ik zou graag een antwoord krijgen op die bijkomende vragen van collega Rzoska. *(Opmerkingen van Stijn Bex)*

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik begrijp de manoeuvres van de oppositie natuurlijk. *(Opmerkingen bij de oppositie)*

Ik begrijp die manoeuvres heel goed, maar wij gaan aan de onderhandelingstafel onderhandelen over een moeilijk akkoord, en zodra we dat akkoord hebben, kom ik naar dit parlement om alles in geuren en kleuren, in alle details uiteen te zetten. *(Opmerkingen van Jeremie Vaneeckhout)*

Natuurlijk probeert de oppositie regeringswerk onmogelijk te maken, maar als we dit akkoord willen sluiten, zal nu een beetje koelbloedigheid op haar plaats zijn. *(Opmerkingen bij de oppositie)*

We zullen die onderhandelingen aan de onderhandelingstafel voeren. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister-president, soms vraag ik mij af of u hoort wat u zelf zegt. U zat hier een jaar geleden – excuseer, dat trek ik terug: meer dan een jaar geleden – net hetzelfde te zeggen. “Wij hebben een akkoord. Wij hebben een schitterend akkoord.” Daarnet hoorde ik collega Vandaele zeggen, ik heb het genoteerd: “een ongezien akkoord”. *(Opmerkingen)*

Ongezien. Wonderbaarlijk In zoverre zelfs dat ik niet anders kon dan vanuit Vooruit – gelukkig met de steun van mijn voorzitter – zeggen dat daar het een en het ander in zit, in dat akkoord.

Alleen, een jaar later – excuseer: meer dan een jaar later – zitten we hier nu terug, omdat van dat ongezien akkoord gewoon niets meer te zien is. Want u hebt daar nog geen millimeter van uitgevoerd. U hebt er nog geen letter over op papier gezet. U kunt vandaag zelfs niet meer zeggen, noch u, noch een van de bevoegde ministers, of het nog bestaat, of het nog uitgevoerd zal worden, of het zelfs nog maar de basis vormt van de gesprekken die u in de regering de afgelopen zeventien uur, en de afgelopen maanden, aan het voeren bent.

Ik hoor elke dag opnieuw – ook in dit parlement, maar evengoed op Twitter, en links en rechts en god weet waar allemaal – allerlei verklaringen die eigenlijk aantonen dat dat akkoord niet meer bestaat, en dan komt u hier nu verkondigen dat de oppositie maar moet begrijpen dat de regering, als wij te veel vragen stellen en als wij ons te veel bemoeien, geen mogelijkheden heeft om een akkoord te maken.

Maar u kunt het gewoon zelf niet. Als u ook maar één keer in staat zou zijn om een akkoord te maken dat iets oplost, ten gronde, dat ergens een lijn trekt naar

de toekomst, in plaats van gewoon te zeggen dat u het probleem voor de regering oplost, en dat de rest van het land zijn plan kan trekken, dan zouden we deze discussies niet hebben, dan zouden al deze partijen van de meerderheid ook niet moeten afspreken dat ze hun mond gingen houden, omdat ze niet durven te spreken, uit schrik dat zou blijken dat er helemaal geen akkoord meer is.

U moet nogal lef hebben om hier het vertrouwen van het parlement te komen vragen, terwijl u elke dag opnieuw in de voorbije drie weken hebt aangetoond dat u dat vertrouwen gewoon niet waard bent, omdat u er niets mee doet. (*Applaus bij Vooruit en Groen*)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, dit is toch wel straf. Het debat wordt open en bloot gevoerd in de pers, maar in het parlement is het 'mondje toe'. Als het erover gaat om in de pers ballonnetjes op te laten, scudraketten op elkaar af te schieten, dan rollen jullie over elkaar, maar in het parlement ... stem verloren.

Nu, na een jaar van mislukte onderhandelingen, na weken van vechtend over straat te rollen, is er eindelijk een parlementair debat. We dachten dat de argumenten eindelijk op tafel gingen komen, dat we het erover konden hebben. En nu ineens willen jullie de onderhandelingen alle kansen geven. Nu ineens willen jullie de onderhandelingen alle kansen geven. Ik was daar, als ik jullie was, iets vroeger aan begonnen, met aan de onderhandelingen alle kansen te geven. Ik was daar al aan begonnen voor uw eigen deadline, bijvoorbeeld, om de onderhandelingen alle kansen te geven.

Ik moet zeggen, ik was me al de hele tijd aan het afvragen op wie de N-VA het nu zou steken. Het heeft toch nog een uur geduurd. Ik dacht: De Walen, dat zal deze keer niet lukken. Die zijn niet bevoegd, die zitten er voor niets tussen. De vakbonden, daar kunnen we het ook niet op steken. We zouden dat wel graag willen, maar het lukt niet. De socialisten, die zijn eigenlijk een betere coalitiepartner dan uw eigen coalitiepartners, dus dat gaat ook niet. Wat is het uiteindelijk geworden? Het is toch wel niet de oppositie geworden, zeker! De oppositie, die gewoon vraagt om te weten waar dit debat staat, welke argumenten er op tafel liggen, die zou nu een akkoord onmogelijk maken.

Minister-president, ik stel voor dat u start met de onderhandelingen kansen te geven door het debat te voeren waar het gevoerd moet worden, niet in de jachthaven van Antwerpen onder partijvoorzitters, maar wel hier in het parlement, dat jullie zo graag het hart van de democratie noemen. En dus is er een heel eenvoudige vraag, die door verschillende oppositiepartijen wordt gesteld, en waar we graag een antwoord op zouden hebben, en dat is: is er nog een akkoord? (*Applaus bij de PVDA*)

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Beste collega's, een beetje intellectuele eerlijkheid zou hier toch op zijn plaats zijn. We hebben van in het begin, onmiddellijk nadat we het akkoord afgesloten hebben, het krokusakkoord van vorig jaar, de procedure aangeduid die dan gevolgd moest worden. Er zou een openbaar onderzoek komen. Dat openbaar onderzoek heeft inderdaad redelijk wat bezwaren opgeleverd. Die bezwaren zouden door de administratie beantwoord worden. Heel die procedure is doorlopen, en dat werk is eind december opgeleverd.

Dan hebben wij kennisgenomen van die bezwaren, die onder ogen gezien. En nu is het de bedoeling om op basis van die antwoorden op die bezwaren te kijken of wij het bestaande krokusakkoord hier en daar moeten bijspijkeren om het

juridisch robuuster te maken, zodanig dat het de confrontatie met de rechtsgang kan aangaan.

Daarbij komen er inderdaad een aantal knelpunten waar wij – de verschillende partijen – vertrekken vanuit een verschillende visie. Die komen dan aan bod en dan trachten wij die een voor een op te lossen. De meeste van die knelpunten zijn van de baan, er zijn nog enkele moeilijke knopen door te hakken en dat zullen wij de volgende dagen doen.

U zegt dat daar een jaar lang over onderhandeld is. Dat akkoord is er, dat proberen we op basis van de bezwaarschriften juridisch robuuster te maken, en dat is het werk dat we de volgende dagen zullen voleindigen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Dank u wel. Minister Demir, ik moet zeggen: ik maak u hier toch al een viertal jaar mee, ik maak u ook intussen al een vijftal jaar mee in de Genkse gemeenteraad, en ik herken u vandaag niet meer. Meestal, als u aan het woord komt – en ongetwijfeld zullen de cd&v-collega's in de regering dat kunnen bevestigen – dan is dat met stoere verklaringen, is dat met veel lichaamstaal, is dat met veel Sturm und Drang, en meestal geeft u cd&v daarbij nog eens een klets om de oren.

Vandaag zegt u: "Ik wil de onderhandelingen alle kansen geven." U wilt blijkbaar een bemiddelende rol spelen. Het is een hele nieuwe rol die u zichzelf vandaag – uitzonderlijk blijkbaar – voor een dag wilt toemeten. U wilt de bemiddelaar zijn. U lijkt wel te solliciteren naar de toekomstige functie van minister-president. *(Opmerkingen bij de N-VA)*

Dan hebben we vandaag toch iets meegemaakt in het parlement: minister Demir solliciteert voor de bemiddelende functie van minister-president.

En dus herhaal ik mijn vraag, minister. Minister Brouns heeft namens cd&v duidelijk gemaakt wat zijn houding is aan de onderhandelingstafel namens cd&v, en wat volgens hem de knelpunten zijn op basis waarvan nog geen akkoord mogelijk is. En dan vraag ik u: kunt u dat bevestigen? Wat zijn voor de N-VA de rode lijnen? Wat is de houding van de N-VA aan de onderhandelingstafel? Mag de democratie, mag de volksvertegenwoordiging, mogen de mensen in de straat en mogen vooral de landbouwers eindelijk ook eens weten wat ze met de N-VA aan de hand hebben? Waarom maakt de N-VA hen het leven zuur? Waarom maakt de N-VA hen het leven onmogelijk? Welke houding hebt u, als de N-VA, aan de onderhandelingstafel? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister Crevits, toen het akkoord in 2021 gesloten werd, is er hier ook heel veel gediscussieerd over stikstof, over industrie en over landbouw. U hebt toen gezegd dat er na lange discussie binnen de regering een afspraak gemaakt is waarin geëxpliciteerd is dat we – voor wat betreft de passende beoordeling – voor landbouw naar nul en voor industrie naar één zouden gaan. En dat u aan collega Demir dan ook de toelating geeft om daarvoor ook een ministeriële instructie op te stellen.

Nu hoor ik minister Brouns daar helemaal op terugkomen. Was u dan niet goed bij de les, minister Crevits, of breekt u hier dat voorgaand akkoord af? Dat is mijn vraag. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik ga hier de woorden van de minister-president ook nog eens herhalen namens mijn fractie: we hebben vorig jaar een stikstofakkoord gesloten. Daar zijn een pak bezwaren op gekomen, bezwaren die individueel ook beantwoord moeten worden, die soms heel breed zijn, soms heel smal zijn, die individuele problemen van mensen soms naar bovenbrengen. Dat is een titanenwerk dat trouwens opgeleverd is door de administratie van de collega's.

We hebben de voorbije nacht en de voorbije dag met engelengeduld naar al die problemen gekeken. Onze minister-president heeft trouwens dat debat zeer goed gemodereerd, dat wil ik toch wel eens gezegd hebben. We hebben een aantal knelpunten opgelost en er zijn er inderdaad nog een paar. En zoals dat in elke democratie past, zal het parlement uitgebreid inzage krijgen in het akkoord. Als het volledig rond is zult u daar kunnen over debatteren, er moet hier nog een decreet naar het parlement komen, er zijn nog zoveel momenten waarop er inspraak kan zijn. Maar ik vraag alstublieft om ons de kans te geven om het werk – dat we nu dag en nacht hebben gedaan, na zoveel weken en maanden, waarin ook onze administratie ook zoveel werk gedaan heeft – te kunnen verderzetten de komende dagen.

Dat is een engagement dat ik ook neem namens mijn partij en ook met collega Brouns en onze volledig fractie. Onze fractieleider heeft ook gesproken. Wij zullen alles op alles zetten om het dossier tot een goed einde te brengen in samenspraak met de collega's. Ik hoop dat dit een antwoord is op uw vraag. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister Crevits, het verschil tussen landbouw en industrie is een van de essenties van het akkoord dat u vorige keer hebt gesloten. Daarop terugkomen betekent een nieuw openbaar onderzoek. Zult u een nieuw openbaar onderzoek opstarten als u daarop terugkomt? (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister Crevits, u vraagt van ons het vertrouwen om een akkoord te sluiten over de stikstofproblematiek. Ik moet u meegeven dat de periode tussen vandaag en het sluiten van het akkoord – dat u zelf mee onderhandeld hebt en dat uw goedkeuring heeft gekregen –, bijna even lang is als de periode tussen vandaag en de volgende verkiezingen. U bent er in het eerste deel van die periode niet in geslaagd om een akkoord te bereiken. U hebt zelfs een krosvakantie voorbij laten gaan waarin u normaal gezien het werk van vannacht had moeten doen. Maar u bent er nog altijd niet in geslaagd om een akkoord te vinden.

Welke garantie hebben wij, en hebben de boeren – van wie u toch een groot deel tot uw eigen West-Vlaamse achterban rekent – dat er in de periode die nu nog rest tussen vandaag en de volgende verkiezingen, er niet alleen een stikstofakkoord gesloten zal worden, maar dat dat ook nog eens in een decreetgeving gegoten zal worden en dat daarover in de regering ook consensus wordt gevonden? Welke garantie hebben zij dat er niet alleen decreten gemaakt worden, maar dat die ook niet worden gemaakt zoals in het oorspronkelijke akkoord, namelijk met het mes op de keel van de landbouwer en als de doodsteek voor de landbouwsector, maar wel met een toekomstperspectief voor de landbouw in Vlaanderen?

Want eigenlijk zegt u vandaag tegen de landbouwers die vrijdag naar Brussel komen, dat jullie hen niets te melden hebben. Dat jullie hebben gewerkt, maar

dat ze nog wat vertrouwen in jullie moeten hebben. Dat jullie de voorbije weken en maanden veel hebben gepraat en ruziegemaakt en dat jullie er in die periode niet in zijn geslaagd om een akkoord te vinden, maar dat ze jullie nog even lang de tijd moeten geven om dat akkoord toch nog te vinden. Welke geloofwaardigheid hebt u nog nadat u eerst al de boeren het mes in de rug hebt gestoken met het eerste krokusakkoord? Welke geloofwaardigheid hebt u nog bij de landbouwers dat u deze keer wel in uw opdracht zult slagen om hen nog een leven, een toekomst en een inkomen te geven? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): De vraag van mijn collega Schauvliege blijft hangen, maar ik ga ze opnieuw stellen, en wel aan collega Demir. Want ik zag u non-verbaal de vraag van mijn collega bevestigen. Klopt het dat, mochten de punten en fundamenten veranderen die c&v op tafel legt en die daarnet door minister Brouns concreet zijn gemaakt en die ook concreet in de pers staan, dat er dan opnieuw een openbaar onderzoek moet komen en dat we opnieuw aan het begin van de rit staan voor een hele procedure, die inderdaad tot aan de verkiezingen dreigt te lopen? Ik zag u daarnet non-verbaal jaknikken en ik vraag het u nu concreet: klopt het dat als die dingen worden aangepakt, we dan weer helemaal aan het begin van het dossier staan?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u wel, collega's. Ik denk dat we in de schoot van de regering altijd hebben gezegd dat we die bezwaren gaan bekijken. Er zijn twintigduizend bezwaren ingediend, waarvan 1200 unieke bezwaren, ook van milieu- en natuurorganisaties die verstrengingen vragen. We zijn met de regering ook overeengekomen dat we de bezwaren die het akkoord juridisch sterker kunnen maken, ook zullen gebruiken. Ik denk dat we ook in de schoot van de regering zijn overeengekomen dat we dit dossier willen oplossen. We hebben vorig jaar dat akkoord gesloten, vervolgens vond dat openbaar onderzoek plaats en sinds begin dit jaar zijn we aan het bekijken welke bezwaren er zijn en waar we aan tegemoet komen. We weten dat daar ook heel veel rechtszaken aanhangig zijn bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Dit zijn rechtszaken die gaan over stikstof. Ik denk dat niemand in dit parlement in een situatie wil komen waar er effectief een vergunningsstop wordt uitgesproken. Stel dat daar zo'n arrest zou zijn ... Ik heb geen glazen bol, maar ik weet wel dat er heel wat rechtszaken aanhangig zijn en we volgen dat natuurlijk op.

Maar stel dat er ooit een vergunningsstop zou worden uitgesproken, dan sta ik daar vooraan en – heel terecht – zullen dan de parlementsleden opstaan en zeggen: "Beste regering, waar is het akkoord, waar is het decreet, en waar is de uitvoering?"

U vraagt of er nieuwe dingen in het openbaar onderzoek moeten worden gestoken. Als u het aan mij vraagt, denk ik ook wel dat daar over gesproken wordt, maar de onderhandelingen voeren we natuurlijk aan tafel. Maar dat we zo snel mogelijk een stikstofakkoord moeten hebben en dat decreet zo snel mogelijk naar het parlement moet komen, spreekt voor zich. Dat spreekt voor zich voor de landbouwers, want niemand, collega Janssens, wil de landbouw weg. Ook vanuit de N-VA niet, want daar worden karikaturale figuren van gemaakt waar ik mij aan stoort. Dat raakt mij ook als mens. Achter elk landbouwbedrijf schuilt er ook een gezin.

Ik vind dus inderdaad ook dat we duidelijkheid en zekerheid moeten geven aan die landbouw, de ondernemers en de natuur. Ik denk dat we nu, in de schoot van de regering, over de verschillende zaken die op tafel liggen, onderhandelingen aan tafel moeten voeren. Ik begrijp heel goed dat jullie willen dat ik hier een

uitspraak doe in de ene of de andere richting over welke knelpunten er zijn, of wat wij willen, maar wat ik als minister van Omgeving heel graag zou willen, is om dit dossier ten gronde op te lossen. Dat is mijn allergrootste wens. En ik ga mij hier nu niet vastklampen aan een of andere uitspraak die elk mogelijk akkoord onmogelijk zou maken, want ik lig al meer dan een jaar wakker van dit dossier.

Ik denk dat wij met z'n allen de verantwoordelijkheid hebben om dit stikstof-decreet zo snel mogelijk naar het parlement te brengen, en ik zal niks ondernemen dat dit moeilijk zou maken. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister-president Jambon, als u erin slaagt om vrijdag een akkoord te sluiten, betekent dat dan ook dat er een akkoord zal zijn over de subsidies voor de landbouw en een goedkeuring van het strategisch plan voor het GLB?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Affirmatief.

Mieke Schauvliege (Groen): Dan zijn die dossiers dus toch aan elkaar gekoppeld?

Minister-president Jan Jambon: Ja, de beide dossiers liggen op tafel ...

De voorzitter: Heb ik hier nog iets te zeggen?

Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Excuseer, de beide dossiers liggen op tafel en in de beide dossiers moeten we snel tot een oplossing komen. Dat is de ambitie.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Collega's, ik moet zeggen dat de manier waarop het debat is verlopen, en vooral de opstelling van de verschillende meerderheidsfracties, eigenlijk bewijst of bevestigt wat ik in mijn eerste tussenkomst heb gezegd: dit debat en dit dossier gaan eigenlijk al lang niet meer over het vinden van een fundamentele oplossing voor het probleem van 6 miljoen Vlamingen. Het gaat al lang niet meer over het zoeken naar een manier, een ambitie, of een lijn van de Vlaamse Regering die probeert economische ontwikkeling, industriële ontwikkeling en leefbaarheid te verenigen voor 6 miljoen Vlamingen.

Het gaat nog over twee dingen: het gaat over het oplossen van de problemen en de spanningen binnen de regering, zodat ze nog even kan doen – minstens tot aan de volgende verkiezingen – alsof ze bestaat. En ik heb van minister Demir zelfs begrepen dat ze bereid is om daartoe een nieuw openbaar onderzoek, een nieuw milieueffectenrapport te laten lopen, want ik heb haar dat niet horen tegenspreken op de nochtans zeer duidelijke vraag. Ik heb u niet 'neen' horen zeggen. U hebt daar een grote bocht rond gemaakt, dus het zou best eens kunnen – en ik twijfel er zelfs niet aan dat dat voor sommigen de ambitie is – dat we met een heel nieuwe procedure met dit dossier tot aan de verkiezingen kunnen lopen, en dat de ene en de andere – en dan ben ik ook weer bij het begin – daar dan zijn verkiezingscampagne van kan maken, elk aan zijn kant, maar niet in het belang van de 6 miljoen Vlamingen.

Het tweede punt is dat inderdaad blijkbaar de grote discussies in de Vlaamse Regering niet over die 6 miljoen Vlamingen, niet over ons allemaal gaan. Want dan

zou het ook geen probleem zijn om dat hier in het parlement, want daar dient dit voor, op dit publieke forum voor die 6 miljoen Vlamingen te komen uitleggen. Het gaat nog over het oplossen en sjacheren rond de twintigduizend bezwaarschriften.

En nu voor alle duidelijkheid: die bezwaarschriften verdienen een terechte, correcte, grondige behandeling. En het is goed dat dat gebeurt. Maar die verdienen een correcte, terechte, grondige behandeling, in functie van de ambitie die u te bieden hebt aan die 6 miljoen Vlamingen, waarvan de grote meerderheid, meer dan 5.900.000, géén bezwaarschrift heeft ingediend, en voor wier belang u daar ook zit.

En dus is deze Vlaamse Regering – en dat is jammer, maar het is een beetje een constante – vergeten dat ze niet alleen maar regeert om zichzelf in stand te houden of alleen maar om een aantal specifieke belangen te dienen. Ze is vergeten dat ze moet regeren voor ons allemaal. En zoals heel vaak het geval is voor alle dossiers in deze Vlaamse Regering, of het nu gaat over kinderopvang, waarvan het levende bewijs op de tribune zit, of het nu gaat over onderwijs, of het nu gaat over mobiliteit, of het nu gaat over zorg en rusthuizen die straks ook nog ter sprake komen, vergeet deze Vlaamse Regering, bewust of onbewust, door onwil of door onkunde, om problemen voor de toekomst echt aan te pakken. Dat komt omdat ze het daar gewoon onder zichzelf niet over eens is, omdat ze verzuipt in individuele belangenverdediging, in een bermudadriehoek van individuele en kleine groepsbelangen, en niet in staat is om nog een toekomst voor Vlaanderen uit te tekenen.

En ik stel u één simpele vraag, u moet me één ding zeggen. Ik zit intussen ook al vier jaar naar deze Vlaamse Regering te kijken. Noem me nu één ding waarvan deze regering naar de verkiezingen toe kan zeggen dat ze het voor de Vlamingen echt beter heeft gemaakt, dat er oplossingen zijn gekomen voor problemen, dat er vooruitgang is. Want ik zoek wanhopig en ik denk dat er onder die 6 miljoen Vlamingen nog bijzonder veel anderen wanhopig aan het zoeken zijn naar oplossingen. En het zal uit deze ook niet komen, want dit dient alleen nog – en daarom zwijgen jullie allemaal – om ervoor te zorgen dat u uit de shit geraakt, voor uzelf, niet voor ons allemaal. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, het ziet ernaar uit dat wat toch de grootste crisis van deze Vlaamse Regering tot nu toe is – en dat is op zich een prestatie, want de hoeveelheid crisissen die we de afgelopen vier jaar hebben gezien is redelijk indrukwekkend – leidt tot het kortste actuadebat ooit. En dat is wel jammer, en dat is opvallend, omdat er aan dit debat – en dat weet iedereen, ook de mensen die vooraan zitten – eigenlijk niets inhoudelijks meer is. Dit gaat niet meer over landbouw, stikstof of natuur. Dit gaat over politieke spelletjes. Dit gaat over mensen die tegen elkaar in bepaalde gewesten moeten opkomen, dit gaat over partijen die elkaar kapot willen maken, kiezerspubliek willen afpakken enzoverder. Puur politieke spelletjes.

Maar wat blijkbaar niet kan, is een politiek debat. Daar is men niet volwassen genoeg voor, en ik betreur dat ten zeerste. Ik vind dat bijzonder jammer. Ik ga ervan uit dat we hier volgende week opnieuw zitten, en ik vrees dat de kans groot is zonder akkoord – wie weet met akkoord. En dan hoop ik dat we wel een discussie kunnen hebben over de fond van de zaak. Ik vind het eigenlijk jammer, mevrouw Crevits, dat u zegt: "Laat ons het akkoord maar sluiten, en als het dan rond is mogen jullie er ook eens over babbelen. Als het rond is, mogen jullie erover debatteren. Als alles beslist is en er eigenlijk niets meer te debatteren valt, dan brengen we het wel naar het parlement." *(Opmerkingen van Gwendolyn Rutten)*

Wij mogen dan stemmen en het debat voeren, mevrouw Rutten, waarvan we 100 procent zeker zijn dat er niks meer zal veranderen. Dan krijgen we inzicht in twintigduizend bezwaarschriften, wanneer er niks meer kan veranderen. Ik weet hoe het gaat in deze Vlaamse Regering, mevrouw Rutten, ik loop er ondertussen vier jaar naar te kijken.

Vrijdag, mevrouw de minister, mijnheer de minister, beste regering, komen de landbouwers op straat. Ik denk dat dat een redelijk luid protest zal zijn. Ik denk dat die mensen groot gelijk hebben om luid van zich te laten horen. En ik denk dat het voor die mensen, na meer dan een jaar wachten, tijd is voor antwoorden.

Voor de rest kan ik aan dit debat nog weinig toevoegen. Ik zou vooral nu de onderhandelingen alle kansen willen geven.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, de minister-president is begonnen door te zeggen dat voor dit parlement een ontgoocheld man stond. *(Opmerkingen van minister-president Jambon)*

En vastberaden, ja, maar toch vooral ontgoocheld leid ik af uit uw lichaamstaal. Ik wil dit debat eindigen door te zeggen dat hier eigenlijk een zeer ontgoochelde oppositie zit. Zeker op een moment waarop een regering in crisis zit, is dit niet de manier waarop een parlementair debat gevoerd moet worden.

Maar voor mij is het wel duidelijk, collega's. Dé essentiële vraag is beantwoord. Die essentiële vraag, die natuurlijk aan minister Demir werd gesteld, die vandaag zwijgt, is – met dank aan minister Brouns, die de moed heeft gehad om zijn twee knelpunten op tafel te leggen –: als u daarop ingaat, op die rode lijnen, moet er dan een nieuw openbaar onderzoek komen? Cd&v, collega's, – u mag trots zijn – heeft gewonnen. Als aan die fundamenteen wordt geraakt, komt er een nieuw openbaar onderzoek en gaat dit dossier recht naar de verkiezingen. En dan stel ik mij de vraag, en veel Vlamingen met mij: deze Vlaamse Regering moet nog een jaar, een jaar tot aan de verkiezingen. Ze gaat strompelen, strompelen, strompelen. *(Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

Wenst iemand tot besluit van dit actualiteitsdebat een motie of een motie van wantrouwen in te dienen?

– Het Vlaams Belang, Groen en Vooruit kondigen aan een motie te zullen indienen.

De moties moeten uiterlijk om 16 uur zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover straks uitspreken.

Het debat is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Thijs Verbeurgt aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de doorlichting van dienstenchequebedrijven wat werkbaar werk betreft

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister Brouns, ik hoop dat u bij mijn antwoord niet op de vingers wordt getikt voor het feit dat u wél antwoordt op de vragen. Maar de meeste van uw collega's vertrekken, dus u hebt wat meer vrijheid om te antwoorden.

Collega's, de vraag waarmee ik vandaag voor u sta, is: hoe belangrijk vindt deze Vlaamse Regering ...

De voorzitter: Collega's!

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Plots zijn de collega's veel spraakzamer, voorzitter.

Collega's, hoe belangrijk vindt deze Vlaamse Regering onze poetshulpen? Dat is de vraag. Onze poetshulpen zijn de mensen die onze samenleving draaiende houden, tegen een laag loon en vaak met zwaar werk. Daarom ook zei ik hier op 1 februari vooraan dat onze poetshulpen niets hebben aan een minister en een Vlaams Parlement die telkens opnieuw zeggen hoe belangrijk ze zijn, maar vervolgens niets ondernemen om hun werk ook werkbaar te maken.

En u kunt dat, minister. U kunt ingrijpen, u kunt het werk werkbaar maken, bijvoorbeeld door aan de slag te gaan met de federale inspectieverslagen, door die vast te pakken en te kijken wat er beter kan in de sector. Helaas, op 1 februari zei u dat u een mail had gestuurd naar uw federale collega, maar geen antwoord had gekregen. En straffer nog: twee weken geleden, toen ik het u opnieuw vroeg in de commissie, zei u dat u het had gevraagd, maar een mail had gekregen dat men ze niet wil aanleveren. "Ik heb mijn job gedaan, ik kan niets meer doen." Vreemd genoeg: gisteren zegt minister Dermagne, uw federale collega, hier aan de overkant in het federaal parlement, dat alle informatie is overgemaakt aan de deelstaten.

Minister, u moet het mij vergeven, maar ik heb het gevoel dat hier een politiek spel wordt gespeeld, een politiek spel op de kap van onze poetshulpen. Want wat is het nu: hebt u het gevraagd en niet gekregen of hebt u ze wel gekregen? Verschuilt u zich achter de federale overheid om uw werk niet te hoeven doen? Dit is voor ons onacceptabel. Onze poetshulpen verdienen onze steun. En dus is mijn vraag heel helder: hoe komt het dat u in de commissie hebt gezegd dat u ze niet kon krijgen en dat u ze uiteindelijk blijkbaar toch hebt gekregen? Hebt u ze gekregen? Of hebt u de commissie verkeerd ingelicht? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega Verbeurgt. Dit is een logische vraag naar aanleiding van uw vraag in de commissie. Dat heeft zich uiteraard gekruist. Het klopt dat de federale inspectiediensten Toezicht op het Welzijn op het Werk op 21 februari informatie hebben gedeeld met de Vlaamse Sociale Inspectie over een inspectiecampagne uitgevoerd bij ondernemingen in de dienstenchequesector. Ikzelf heb vorige week ook nog overleg gehad met het Algemeen Belgisch Vakverbond (ABVV) en het Algemeen Christelijk Vakverbond (ACV) over hun zorgen die er zijn rond de arbeidsomstandigheden in de dienstenchequesector, zorgen die ik wel degelijk ter harte neem.

Maar het klopt dus, 21 februari, en ik ben inderdaad blij dat we die info intussen hebben gekregen. Want het klopt dat wij die vraag gesteld hadden. Toen wij erover gesproken hebben, op 16 februari, had ik die informatie dus nog niet. Maar intussen is die bij onze diensten.

We hebben aan ons departement inderdaad ook om een volledige analyse van het federaal rapport gevraagd. We hebben ook een overleg ingepland met onze inspectie en departement om concrete acties te bespreken.

Zoals u weet zijn er 175 ondernemingen in heel België aan een controle onderworpen en werden er 159 waarschuwingen gegeven. En de lijst die de Vlaamse sociale inspectie kreeg bevat namen van ondernemingen die een waarschuwing kregen. Het is belangrijk dat we die nuance maken, want op basis van

waarschuwingen kunnen we geen erkenningen intrekken. Enerzijds zijn er geen formele vaststellingen van inbreuken gedaan maar gaat het enkel om waarschuwingen die werden gegeven aan de betrokken ondernemingen, en zij kunnen de inbreuken nog regulariseren. Indien ze die inbreuk regulariseren is er geen reden meer tot intrekking.

Verder beschikt onze administratie niet over de formele verslagen van de inbreuken maar heeft de Vlaamse sociale inspectie gevraagd om op de hoogte te worden gehouden van die resultaten, van die vervolgcontroles die Toezicht op het Welzijn op het Werk heeft aangekondigd. Indien blijkt dat er formeel inbreuken worden vastgesteld, zullen de dossiers naar de erkenningscommissie gaan. Het is wel degelijk zo dat als die inbreuken van dien aard zijn dat de erkenningen moeten worden ingetrokken, we niet zullen nalaten dat te doen. Dat engagement heb ik ook genomen tegenover de vertegenwoordigers van de vakbonden, het ACV en het ABVV, die ik vorige week heb ontmoet.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister, in de commissie hebt u letterlijk gezegd: "Ze willen dit niet geven." "Ik heb de mail," hebt u gezegd, "maar ze willen ze niet geven." En plots krijgt u ze toch, ik vind dat zeer vreemd. Mijn oproep van 1 februari is dat u al vanaf dag 1 alles op alles zou zetten om die rapporten te krijgen, dat u alles op alles zou zetten om werk te maken van werkbaar werk, want onze poetshulpen hebben nood aan een regering die aan de slag gaat en die ervoor zorgt dat werkbaar werk gerealiseerd wordt.

Uit uw antwoord, minister, kan ik alleen maar vaststellen dat u dat niet hebt gedaan. Het is uiteindelijk de federale overheid die de rapporten heeft opgestuurd. Toen ik het u vroeg, zei u dat ze ze niet wilden geven. U hebt niet alles op alles gezet. Vervolgens zegt u dat het maar waarschuwingen zijn: "Ik kan met die waarschuwingen niet veel." Het probleem, minister, is dat we rapport na rapport, waarschuwing na waarschuwing krijgen over die dienstenchequesector. Het antwoord is altijd dat het niet zwaar genoeg is, maar ondertussen verzuipen onze poetshulpen, dat is de realiteit.

Op 1 februari heb ik u de vraag gesteld. We zijn een maand later, er is geen stap vooruit gezet. De rapporten zijn nog altijd niet gebruikt, er zijn nog altijd geen acties genomen om werkbaar werk mogelijk te maken, er zijn geen sancties genomen tegenover de bedrijven. Onze poetshulpen staan geen stap verder en dat komt omdat u zich wegsteekt achter het federale niveau. U hebt nu die rapporten, omdat ze u zijn aangeleverd. Mijn vraag is heel concreet: wat gaat u doen met de rapporten en gaat u echt actie ondernemen op basis van de vele rapporten die u al hebt ontvangen over specifieke poetshulpbedrijven? (*Applaus bij Vooruit en van Jos D'Haese*)

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): We staan hier schouder aan schouder wanneer het gaat over de veiligheid en het werkbaar werk voor poetshulp. Een hulde trouwens aan alle poetshulpen die gaan werken in soms complexe omstandigheden voor een loon dat weinig verschilt met inactieven. Die veiligheid, daar zijn we zeer bezorgd om. Ik ben blij dat minister Crevits hier is, want op mijn vraag heeft zij een mooi decreet gemaakt dat poetshulpen beschermt tegen gebruikers die het te gortig maken: die komen op een zwarte lijst.

Collega Verbeurgt, u hebt gelijk, een dank aan u om opmerkzaam te zijn dat er federale inspecties geweest zijn die aantonen dat er ook bij dienstenchequebedrijven malversaties zijn. Of die cijfers nu aangeleverd zijn of niet, het is voer voor debat, een echt debat. Wat mij vooral interesseert, is wat er nu mee zal

gebeuren, want ook dienstenchequebedrijven die het niet nauw nemen met de arbeidsvoorwaarden van poetshulpen – die kwetsbare werknemers zijn en al onze lof verdienen – moet heel duidelijk gemaakt worden dat dit niet kan. Indien nodig moet ook zonder taboes over erkenning en intrekking gesproken worden, dus ik wil hier ook graag op verdergaan in de commissie.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Collega's, alweer een debat over de poetshulpen. We weten dat ze te weinig geld verdienen, we weten dat ze in moeilijke omstandigheden moeten werken, we weten dat ze vaak onveilig moeten werken, we weten dat ze vaker uitvallen vanwege fysieke letsels, burn-outs enzovoort. En dat gebeurt in een sector die volledig wordt gesubsidieerd door de Vlaamse overheid, door overheidsmiddelen. Elke keer opnieuw hebben we de mond vol over hoe belangrijk de mensen zijn, maar wat is er eigenlijk concreet veranderd de afgelopen vier jaar voor die mensen? Hoeveel meer loon hebben ze gekregen, hoeveel veiliger werken ze nu, hoeveel minder mensen vallen uit vanwege burn-out? Nada, rien, amper iets. Het lijkt erop dat hoe meer discussie er wordt gevoerd, hoe minder er gebeurt voor die mensen. Mijn opdracht aan u, minister, is om meer proactief te zijn, het harder aan te pakken. Mijn concrete vraag is: welke concrete stappen, ambities wilt u tegen het einde van de legislatuur zetten en realiseren, om ervoor te zorgen dat de situatie voor de poetshulpen effectief verbetert in de praktijk, en niet enkel hier in het parlement, in woorden.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Ik denk dat iedereen het erover eens is hoe belangrijk dienstenchequewerknemers en dienstenchequebedrijven zijn voor onze Vlaamse economie, en hoeveel waardering ze krijgen. Als we kijken naar wat er deze legislatuur is gebeurd, kunnen we zien dat de daad bij het woord is gevoegd. Er is een sociaal akkoord gefaciliteerd; er is een indexatie gekomen van de waarde van de dienstencheques; er is de jobbonus, die voor heel veel mensen in deze sector een extra netto betekent; er is het initiatief van collega Ronse, dat minister Crevits in een decreet heeft omgezet, om ervoor te zorgen dat er handhaving mogelijk is als de veiligheid niet gewaarborgd wordt. Er wordt, heel terecht, geïnvesteerd in de dienstencheques. Ik ben dan blij dat ook de federale overheid haar verantwoordelijkheid opneemt in het kader van welzijn op het werk. We kregen daar niet snel feedback van, maar als collega Verbeurgt hier een vraag stelt, schieten de socialistische ministers in de Federale Regering wakker en sturen ze dan toch de beloofde rapporten op naar Vlaanderen. Dat is heel positief.

Minister, ik heb geen vraag voor u maar wel voor collega Verbeurgt. Kunt u misschien ook de vraag over asymmetrisch beleid, die we vanuit dit parlement hebben gesteld, aan uw socialistische ministers in de Federale Regering doorgeven, dan krijgen we misschien ook daarop snel een afdoende antwoord.
(Applaus bij cd&v en de N-VA)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ik denk dat veel poetshulpen het stilletjesaan gehad hebben met de vele huldes aan de poetshulpen hier in het Vlaams Parlement. Het is tijd voor actie. Mijnheer Ronse, inderdaad, heel veel hulde aan de poetshulpen die dankzij de loonblokkeringswet van de N-VA amper meer verdienen dan wanneer ze niet zouden gaan werken. De loonblokkeringswet van de N-VA maakt dat die mensen niet meer dan 10 eurocent opslag konden vragen, mijnheer Ronse. Dankzij de wet die jullie hebben gestemd kunnen die mensen vandaag het zout op hun patatten niet verdienen. Dat is de verdienste van de N-VA! Met uw

hulde kopen ze niets. Met hogere lonen zouden ze heel wat meer kunnen doen. *(Opmerkingen van Axel Ronse)*

De voorzitter: Mijnheer Ronse!

Jos D'Haese (PVDA): En dat u dan met belastinggeld aalmoezen moet bijgeven, daarmee moet u bij mij niet afkomen. Echt niet!

Minister, vorige week voerden de vakbonden nog actie aan uw kantoor omdat het tijd is voor actie, omdat de actie uitblijft. Hun vraag was, heel concreet, om de erkenning in te trekken van A.C.C., een onderdeel van Domestic Services, een heel grote speler in de sector. De vakbonden zeggen terecht dat een aantal van die grote commerciële ondernemingen de sector verzieken. Ze krijgen miljoenen en miljoenen en miljoenen aan subsidies van u, maar daar staan geen garanties tegenover voor de veiligheid en goede werkomstandigheden voor de werknemers. De vakbonden eisen dat er duidelijke voorwaarden worden gekoppeld aan de subsidies en dat ervoor wordt gezorgd dat die voorwaarden worden nageleefd. Ik denk dat ze groot gelijk hebben. Minister, hoe reageert u op die oproep van de vakbonden?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Verbeurgt, ik heb wel degelijk expliciet aangedrongen bij collega Dermagne. Ik heb u dat ook gezegd. Op 14 februari hebben ze mij medegedeeld dat die lijst niet kon worden gedeeld. Uiteindelijk heb ik de lijst toch gekregen op 21 februari. Ik heb daarnet gezegd, en ik herhaal het graag voor u, dat ik aan het departement de opdracht heb gegeven om een volledige analyse te maken van het federale rapport. Daarmee zullen we, in overleg met onze inspectie en het departement, aan de slag gaan om concrete acties te plannen. Dit is ook een antwoord voor collega Ronse.

Collega Annouri, u vraagt naar de specifieke maatregelen die wij nemen ter ondersteuning. Ik verwijs daarvoor graag naar de volledige indexering die we voor de sector hebben voorzien, naar de jobbonus en naar de re-integratie na ziekte, die u zeer na aan het hart ligt. Dan zijn er ook nog werkbaar werk en de sectorconvenants. We zijn daar wel degelijk mee bezig.

Collega D'Haese, u verwijst naar het overleg dat ik had met de vakbonden. Bij het concrete dossier waarnaar u verwijst zijn een aantal heel concrete zorgen naar boven gekomen, die ik wel degelijk ter harte zal nemen. Dat is ook duidelijk met hen afgesproken. Het kan inderdaad niet zijn dat er wordt ingeteerd op die arbeidsomstandigheden, als het gaat over arbeidsgeneeskundige controles die niet plaatsvinden en dat soort zaken. Ik ben daar erg gevoelig voor. We zullen dit zeker opnemen. De inspectie is op dat vlak een heel belangrijk sluitstuk. Als dat ertoe leidt dat de erkenning moet worden ingetrokken, zullen we dat zeker niet nalaten.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Beste collega's, ik weet niet waarom u in de politiek bent gestapt, maar ik ben erin gestapt om iets te veranderen. Niet om weg te kijken, niet om mij te verschuilen achter een ander niveau waar ik toevallig niet in het parlement zit. Ik zit in het parlement om iets te veranderen.

Collega Bothuyne, ik weet niet of u beseft hoe pijnlijk uw analyse is. Ik zit hier twee maanden in het parlement en blijkbaar heeft de minister mij nodig om de rapporten te krijgen.

Dat is de pijnlijke vaststelling na vijf jaar cd&v: dat u de socialisten nodig hebt om een steen te verleggen in het belang van de poetshulpen. *(Opmerkingen van Robrecht Bothuyne)*

Dat is de pijnlijke realiteit van vijf jaar cd&v op Werk: het zijn de socialisten die het vuile werk moeten opknappen, het zijn de socialisten die voor verandering moeten zorgen. Na vijf jaar cd&v blijven de poetshulpen achter met lege handen, met een minister die zich wegsteekt en een fractie die er niet in slaagt om te wegen. Dat is de realiteit. (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de integratie van de GO!-internaten in de welzijnssector

ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het ondersteunen van welzijnskinderen in onderwijsinternaten

ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over leerlingen met extra zorgnoden in onderwijsinternaten

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Crevits.

De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, we konden vandaag nog eens lezen dat er steeds meer kinderen met een beperking of een speciale zorgnood plaats moeten vinden in onze internaten. Dat was ons al bekend. Er zijn 22 GO!-internaten die om die redenen deze legislatuur de overstap naar Welzijn maakten.

Waar ik me echt bijzonder veel zorgen over maak, is dat er ons signalen bereiken dat verschillende van die GO!-internaten hun werking willen afbouwen of zelfs willen stoppen. U weet allemaal dat er ook een geval is waar ouders al meegedeeld is dat er volgend jaar voor hun kinderen met een beperking of een zorgnood geen plaats zal zijn.

Het is niet mijn bedoeling om in te gaan op specifieke gevallen, maar wat ik u zou willen vragen en ook echt voor de ouders thuis die nu zitten te kijken: kunt u garanderen dat er voor elk kind en aan elke ouder die gezegd wordt dat er volgend jaar geen plaats meer zal zijn, een alternatieve oplossing gezocht wordt, idealiter in een ander GO!-internaat of eventueel in een multifunctioneel centrum (MFC) waar dezelfde zorg geboden kan worden? Het gaat hier echt over kinderen in een preciaire situatie. De ouders hebben op dit moment nog geen oplossingen en de tijd dringt. Ik zou u echt willen vragen, ook in naam van al die ouders: kunt u garanderen dat daar een oplossing voor komt? (*Applaus van Gwenny De Vroe*)

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, mijn vraag gaat over het andere decreet dat ook bij de Raad van State ligt.

We hebben inderdaad het transitiedecreet Welzijn Onderwijs, dat collega Vande Reyde juist citeerde, maar er is ook nog een decreet Onderwijsinternaten, dat zuiver het onderwijsveld behelst. In die onderwijsinternaten zitten evenwel ook welzijnskinderen. Daar gaat mijn vraag wat over, omdat we ook lezen in de

media dat er steeds meer van die kinderen toch ook in de onderwijsinternaten blijven zitten. Dat kan omdat er in zorginstellingen geen plaats is. Dat kan evengoed om organisatorische, praktische redenen zijn. Het heeft verschillende gronden waarom die kinderen daar zitten, maar ze zitten er wel. Waarom noem ik hen welzijnskinderen? Omdat ze eigenlijk de behoeften hebben die in Welzijn aangeboden worden. We horen van directeurs dat die kinderen bij hen zitten en dat ze angstig zijn dat ze in het nieuwe decreet niet de middelen en de omkadering gaan krijgen die die kinderen nodig hebben. Minister, daarom kijken we natuurlijk naar u. Wat gaan we doen voor die kinderen? Ze zijn welkom in onze onderwijsinternaten, maar ze hebben natuurlijk ondersteuning nodig. Ik denk dat u hen daarin kunt helpen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, collega's, sommige ouders kiezen ervoor om hun kinderen naar onderwijsinternaten te sturen voor de structuur en de begeleiding die daar geboden kunnen worden, voor het feit dat ouders een drukke job hebben of omdat ze om andere redenen die structuur niet kunnen bieden. De cijfers zijn al genoemd. Er zijn meer leerlingen dan vroeger die vanuit het buitengewoon onderwijs in de onderwijsinternaten een plaats vinden, maar ook kinderen die geplaatst zijn door de jeugdrechter. Ik ben een beetje bezorgd over het feit dat we als het ware 'welzijnskinderen' zouden hebben in ons onderwijs. Dat is een term die ik alvast niet gebruik.

Maar, minister, we hebben het over het nieuwe decreet, en daarover zijn al een aantal vragen gesteld in het verleden. Er werden problemen gesignaleerd, zowel door grotere, als door kleinere internaten. Ik heb deze vraag eigenlijk ook al gesteld aan uw collega, minister Weyts, minister. In de vele gesprekken die ik heb met internaten geeft men aan dat het verblijf in een internaat toch wel van groot belang is voor het leerproces van de kinderen. Dat zijn kinderen die ondersteund worden door Onderwijs, omdat er specifieke noden zijn, die ook erkend worden binnen Onderwijs. Men zegt daarvan dat die noden wel niet stoppen als de schoolbel gaat. Vandaar mijn vraag, minister: hoe kunnen we binnen de onderwijsinternaten de leerlingen die extra noden hebben om hun leerproces tot een goed einde te brengen, meer ondersteunen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's. Dat zijn drie vragen over twee thema's, maar het gaat uiteraard allemaal over jongeren in internaten.

Wat de vragen van collega Krekels en collega Vandromme betreft: ik vind het al een heel goede zaak dat kinderen met een zorgnood ook terecht kunnen in een gewoon internaat. Collega Vandromme zegt dat ze veel contacten heeft. Wij hebben die ook, en als je met internaten spreekt dan zijn zij daar best wel trots op dat ze ook jongeren met zorgnoden opvangen. Dat is een heel heterogene groep van jongeren. Er zijn jongeren bij voor wie er niet zoveel speciaals nodig is, maar die thuis een onregelmatige context hebben. Maar er zijn ook jongeren bij die grotere zorgnoden hebben, en er zijn in die groep ook jongeren die door omstandigheden in een internaat geraken, maar van wie vandaag duidelijk is dat dat niet de beste plaats is. We zijn ons daarvan bewust. Het decreet biedt een aantal opties om jongeren met zorgnoden extra punten toe te kennen en ook extra financiering te voorzien, maar collega Weyts en ik zijn aan het bekijken hoe we de problematiek rond de geplaatste jongeren goed kunnen opvangen en hoe we ervoor kunnen zorgen dat ofwel de context in het internaat goed is, ofwel de jongeren op andere plaatsen terecht kunnen. Voor mij, als minister van Welzijn, zou het bijzonder vreemd zijn om in een context te zitten dat een onderwijsinternaat enkel voor onderwijs dient, en dat de welzijnsproblematiek voor elders

is. Jongeren die op internaat zijn moeten ook daar voor hun hele context de nodige zorg en hulp kunnen krijgen. Dat is althans mijn absolute betrachting. Ik wil daar voor goede integratie zorgen en ik ben het ermee eens dat de financieringscomponent moet worden bekeken. Er zijn een aantal pilootprojecten die in dat traject lopen. De internaten vragen bijvoorbeeld dat ze, zeker wanneer het gaat over geplaatste kinderen, iets vroeger op de hoogte gebracht worden, en dat er meer overleg is. We kunnen op die zaken ingaan, maar voor mij is het allerbelangrijkste dat er vanuit de internaten ook een zekere fierheid is over datgene wat ze dag in dag uit voor de jongeren doen.

Collega Vande Reyde had het over het andere decreet dat we deze legislatuur goedgekeurd hebben. Daarbij hebben we eindelijk – eindelijk, want het dateert al vanuit mijn jaren als minister van Onderwijs – een aantal GO!-internaten overgebracht naar Welzijn. Dat transitieproject loopt, en het loopt ook goed. Het is ook mijn persoonlijke zorg, collega Vande Reyde, dat elk GO!-internaat de keuze maakt om die overstap te maken, zodat elke jongere ook een plaats heeft. U mag mij zeker altijd de zorgen signaleren die er zouden zijn. We zullen ze ook tegenkomen, want mijn mensen op de administratie zijn samen met de internaten dagelijks bezig om oplossingen te zoeken voor de problemen die er zouden zijn. We willen vooral dat die transitie naar Welzijn – wat toch een grote transitie is, ook naar beleidsvoering en naar planning toe – in de komende periode goed verloopt. Het is zeker ook mijn bedoeling, zoals u zelf trouwens aangehaald hebt, dat we zorgen dat er voor elk kind een oplossing gevonden wordt, als er problemen zijn. *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, ik zal u meteen een heel groot probleem schetsen. Het kader dat u schetst is goed, en de transitie ook. We hebben daar in de commissie Onderwijs en in de commissie Welzijn vaak over gesproken. Maar er is nu een internaat in het Leuvense waar aan de ouders, zes maanden voor de start van het volgende schooljaar, gewoon gezegd wordt dat ze ermee stoppen. Daar is volgend jaar geen plaats meer voor hun kind. Ik vind dat niet kunnen. Dat is heel die transitie tenietdoen. Die ouders zitten nu met de handen in het haar, zij slapen daar niet van. Dat zijn kinderen met speciale noden die nergens anders terecht kunnen, en vaak ook ouders die de zorg niet helemaal kunnen opnemen.

En ik vraag u echt heel expliciet, in dit speciale geval en voor internaten die in de toekomst dezelfde beslissing nemen: kunt u er alstublieft voor zorgen dat er voor die kinderen een plaats wordt voorzien? Als dat niet kan in een ander GO!-internaat, dan misschien in een MFC, of als het niet anders kan via een persoonlijk assistentiebudget (PAB). Maar dan moet er een voorrangregel worden ingevoerd. Maar kan daar een oplossing voor komen? Het kan toch niet dat men zes maand voor de start van het schooljaar te horen krijgt dat het stopt en dat er geen oplossing is. Ik zeg niet dat dat uw schuld is, maar het wordt wel onze verantwoordelijkheid om te zorgen dat die kinderen een plek hebben, want zij hebben het echt nodig, en hun ouders ook. *(Applaus van Gwenny De Vroe)*

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, u zegt dat het goed is dat kinderen met zorgnoden terecht kunnen in onze onderwijsinternaten. Daar ben ik het volledig mee eens. U geeft ook aan dat het nieuwe ontwerp van decreet gaat voorzien in extra punten voor omkadering. Dat klopt ook, maar er zijn geen extra punten voor werkingsmiddelen. Als die kinderen daar langer blijven, misschien ook in de weekends, dan zijn er extra werkingsmiddelen nodig.

Een kind in een onderwijsinternaat zit daar uiteraard om beter ondersteund te worden om te leren, om omkaderd te worden en structuur te krijgen. De welzijnsproblematiek wordt natuurlijk voor een stukje meegenomen, je kunt hen niet zomaar doorsturen naar iets anders. Dat klopt natuurlijk, kinderen zijn het hele pakket, sommigen hebben een rugzakje. In onderwijsinternaten zijn ze zeer welkom.

Maar u geeft terecht aan dat de financiering heel belangrijk is, en dat is waar de directeurs op dit moment wel angst voor hebben. Die kinderen vormen 10 à 15 procent van hun populatie. Ze hebben daar meer voor nodig en willen daar duidelijkheid rond. Zo snel die duidelijkheid er kan komen, zoveel te beter. *(Applaus van Elke Sleurs)*

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Als ouders kiezen voor een internaat voor hun kinderen, doen ze dat in de eerste plaats net omdat ze bekommerd zijn om dat leerproces van die kinderen. Dat is ook de doelstelling van een onderwijsinternaat. In sommige gevallen is het niet de keuze van de ouders, maar het komt altijd dat leerproces ten goede. Ik sluit me aan bij uw woorden van appreciatie en dank, en ik geef graag een pluim aan de mensen die zich constant inzetten voor die leerlingen.

De onrust in de sector is groot. Naast de vraag naar extra middelen hoor ik veel vraag naar ondersteuning, naar tijd en ruimte om zich als het ware professioneel op te leiden, om die kinderen die extra begeleiding nodig hebben en extra noden hebben, op te vangen. Is daar nog een piste die kan worden bewandeld? *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Dank u, collega's, voor de vragen en, minister, voor de antwoorden.

De transitie van een deel van de GO!-internaten naar Welzijn konden wij met het Vlaams Belang wel steunen. Vanuit het werkveld krijgen we echter signalen dat het organisatorisch grondig verkeerd loopt. De huidige personeelsleden mogen wel blijven, maar dan tegen 150 tot zelfs 500 euro per maand minder loon en tot vier weken minder verlof. Sommigen moeten veel vaker naar het werk komen en hebben veel meer brandstofkosten. Wie nog even de kat uit de boom wilde kijken en de nieuwe situatie wilde uitproberen, kan binnen enkele maanden zijn vaste benoeming al niet meer overdragen naar een andere school of internaat. Heel wat medewerkers haken gewoon af en er blijft te weinig volk over om voor de kinderen te zorgen of met hen activiteiten te doen, terwijl die gasten juist nood hebben aan rust en structuur.

Minister, klopt het dat de werkvoorwaarden duidelijk minder interessant zijn dan in het onderwijs en dat u daardoor broodnodige personeelsleden ziet vertrekken? Wat gaat u daaraan doen?

De voorzitter: De heer Rousseau heeft het woord.

Conner Rousseau (Vooruit): Voorzitter, ik vind dat hier heel vreemde vragen worden gesteld. Mevrouw Vandromme, u vraagt – een getelefoneerde vraag natuurlijk, u hebt ze misschien niet eens zelf opgesteld – hoe we die kinderen meer kunnen ondersteunen. *(Opmerkingen bij de meerderheid en het Vlaams Belang)*

Hoe kunnen we kinderen met meer noden meer ondersteunen? Misschien door er niet meer op te besparen? Dat is een idee. Waar staat u in het parlement als

jullie jaar na jaar de werkingsmiddelen voor die kinderen met noden in die instellingen niet meer indexeren? Waar staat u dan? Dit is een financieel probleem.

Minister, met fierheid en overleg betalen die instellingen hun duurdere facturen echt niet. Echt niet hoor. Dat moet echt eens stoppen in het Vlaams Parlement, met die fierheid, appreciatie en hulde terwijl er ondertussen niets verandert.

Mijnheer Vande Reyde, ik deel met u de bekommernis over die leerlingen die misschien geen opvang vinden. Ik bezoek heel veel van die instellingen en ik weet dat u daar ook een hart voor hebt. Wij zijn daarover samen bezorgd. Maar het probleem van de GO!-internaten is niet nieuw. Dat is een financieel probleem. De GO!-internaten worden financieel en fiscaal benadeeld. En jullie weten dat, want dat staat al vier jaar in uw regeerakkoord. Er staat in uw regeerakkoord dat jullie gaan onderzoeken hoe je die financiële benadeling kunt wegwerken.

Dus ik stel aan u de vraag, mevrouw Crevits: waarom is dat nog niet onderzocht, hoe u die financiële benadeling kunt wegwerken, want het staat in uw eigen regeerakkoord? En bent u bereid om, op basis van de terechte vragen die de collega's stellen, ook meer te investeren in die werkingsmiddelen? Want de mensen in het onderwijs, de mensen in het jeugdwerk, de mensen in de internaten zijn aan het verzuipen in het werk. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Waar wij ons vooral tegen verzetten, minister en collega's – het is niet alleen in dit dossier dat we dat zien –, is het gepingpong tussen de beleidsdomeinen Welzijn en Onderwijs op de kap van kwetsbare kinderen. Want de plaats waar kinderen zitten, of dat nu een onderwijsinternaat of een welzijnsinternaat is – 'what's in a name' –, het zal hun worst wezen. Wij moeten ervoor zorgen dat die kwetsbare kinderen op de juiste manier, correct en met voldoende middelen geholpen worden.

In twee van die evoluties – de transitie van de GO!-internaten – zien we eigenlijk kwalijke gevolgen. Het is goedbedoeld, maar er zijn kwalijke gevolgen. We hebben ook een internaat – het medisch-pedagogisch instituut (MPI) in Eine – dat bedreigd was. Gelukkig is daar ondertussen een oplossing voor gekomen. Godzijdank, minister, en dank daarvoor. Maar ook daar dreigden kinderen hun plek te verliezen.

Anderzijds is er die hervorming van de onderwijsinternaten. Daar zien we dan dat de kleine, huiselijkere internaten zullen moeten ophouden te bestaan en ook zij zijn de plaatsen die eigenlijk veel van die kwetsbare kinderen opvangen.

Dus, minister, gaat u erover waken dat de meest kwetsbare kinderen, die of in een welzijnsinternaat of in een onderwijsinternaat zitten, inderdaad voldoende ondersteuning en zorg zullen krijgen en een plek zullen hebben in de toekomst? *(Applaus van Gwenny De Vroe)*

De voorzitter: Minister Hilde Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's.

Eerst en vooral, collega Vande Reyde, wat de specifieke case Leuven betreft: wij hebben daar vanuit de administratie ook aangeboden – het gaat nu toch over een specifiek dossier – om ondersteuning te bieden, omdat we de situatie daar kennen. Men heeft gezegd dat men dat intern ook ging proberen op te lossen, binnen de GO!-structuur, of binnen de structuren die er zijn. Ik heb er geen probleem mee om nog eens het aanbod te doen om te helpen, want het laatste dat wij willen, is dat kinderen geen plaats zouden vinden. Ik verwijs ook naar de

situatie in Eine, waar we een oplossing gevonden hebben. Wij staan dus klaar om mee oplossingen te vinden voor de problemen die er zijn.

Ten tweede, collega Krekels, u hebt terecht verwezen naar de punten die er zijn voor de omkadering. Collega Vandromme vraagt naar extra middelen voor opleiding die men wil volgen. Collega Krekels vraagt naar extra werkingsmiddelen. Voor mij is het geen enkel probleem om dat allemaal te voorzien. Ik ga ervan uit dat collega Weyts dan ook een vraag op tafel legt bij de regering om dat ook bij begrotingsbesprekingen te regelen.

Collega Laeremans, die transitie van die GO!-internaten is ook uitgebreid besproken in het Vlaams Parlement. Ik was daar een hevige fan van, omdat het echt nodig was om die internaten die bij onderwijs waren ... En dat is geen gewich of geen gepingpong, die moeten echt naar welzijn komen. Maar dat heeft, collega's, natuurlijk ook wel wat consequenties. Het betekent dat de mensen inderdaad naar een welzijnsstatuut komen. Dat is een ander paritair comité. Maar de mensen die vastbenoemd zijn, blijven vastbenoemd. Ook voor de tijdelijke aanstellingen van doorlopende duur (TADD's) wordt er een oplossing gezocht. Maar wat de paritaire comités betreft: als je onder welzijn valt is de regelgeving wel een beetje anders. Dat betekent dat ook de werkorganisatie wat anders is. Men wist dat. Dat is ook grondig doorgesproken bij de transitie en er zijn ook extra middelen voorzien om die transitie mogelijk te maken.

Collega Rousseau, maakt u zich absoluut geen zorgen. De vraag van mevrouw Vandromme was gesteld aan collega Weyts, dus het kan moeilijk door mij getelefoneerd zijn. Maar ze is bij mij terechtgekomen, wat ik op zich wel aangenaam vind. Ik vind het superbelangrijk dat we voor elk kind een plaats vinden en ik vind het ook superbelangrijk dat we investeren daar waar het nodig is. Dat is ook de reden waarom ik eind vorig jaar aanzienlijke extra middelen voorzien heb, om ook op het vlak van die indexering – waar u het vaak over hebt – een stuk soelaas te brengen.

Wij houden op dit ogenblik met de hele jeugdhulpsector – uw vraag gaat immers eigenlijk vrij breed – een zeer intense overlegronde om te bekijken hoe we beter dan vandaag ervoor kunnen zorgen dat kinderen sneller op de plaats terecht komen waar ze horen te zijn. Vanuit de korte ervaring die ik nu heb als minister van Welzijn, vind ik immers zelf dat de kinderen te weinig van kortbij worden opgevolgd om ze snel genoeg daar te laten terechtkomen waar ze zich goed voelen. Dat is het plan dat we hebben, om veel korter bij de kinderen in de jeugdhulp te werken. Nu zitten ze vaak heel lang te wachten op hulp en komen dan op een bepaald moment misschien terecht op een plaats waar ze niet horen te zijn.

Collega Meuleman, het laatste wat ik wil is gepingpong, zeker met kwetsbare kinderen. Dat weet u. Het lukt niet altijd om kinderen onmiddellijk op de best mogelijke wijze te begeleiden. Dat is de reden waarom ook mijn voorganger samen met de sector dat plan heeft willen maken om kinderen sneller en beter en van dichterbij te begeleiden. Er is dus veel werk aan de winkel. Er zijn ook wel wat budgettaire uitdagingen. Beleidsmatig zijn er wat mij betreft echter zeker heel goede stappen gezet, maar elke transitie die we doen, zorgt natuurlijk ook voor wat onzekerheid en voor wat overgangsmoeilijkheden. Collega Vande Reyde, zeker gezien uw zorg, die trouwens terecht is, zal ik contact opnemen met de voorziening in kwestie om te bekijken of we de hulp die we aan andere voorzieningen hebben gegeven, toch ook daar kunnen bieden.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Dank u wel voor dat laatste. Ik apprecieer dat echt. Ik denk dat dat ook echt wel nodig is, als ik de ouders hoor. Ik hoor dat u zegt dat men dat intern zal oplossen binnen de GO!-structuur. Ik heb er op dit

moment nog niet voldoende vertrouwen in dat dat zal lukken, maar ik vertrouw op uw engagement om dat met hen te bespreken. De essentie is inderdaad: een plaats voor elk kind, en als dat kind een plaats heeft, kan het daar niet zomaar van worden afgestoten voor het volgende schooljaar. Kijken we bijvoorbeeld naar de sector van de woonzorgcentra: als er een woonzorgcentrum verdwijnt, dan is er bij wijze van spreken al meteen een oplossing gevonden voor het elders plaatsen van die mensen. Die structuren, die procedures zouden ook voor de internaten moeten gelden. Het gaat in dezen echt over kinderen met een speciale zorgnood. Het is niet zo simpel voor ouders om zich daar zomaar van de ene op de andere dag rond te organiseren.

Ik ben dus blij met uw engagement. Los van het specifieke geval in Leuven, als er in de toekomst nog GO!-internaten over zouden denken om te stoppen, dan moet er toch wel een traject worden afgelegd om te bekijken wat de beste plaats en oplossing is voor de ouders en de kinderen. Anders gaan de problemen blijven rijzen. Maar alvast bedankt voor uw engagement om daar een oplossing voor te zoeken. *(Applaus van Gwenny De Vroe)*

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, dank u wel voor uw antwoorden. De onderwijsinternaten bedienen inderdaad een heel grote diversiteit qua leerlingen. Leerlingen die we veeleer in welzijnsinstellingen, in zorginstellingen van Welzijn zien, zijn uiteraard ook welkom in die onderwijsinternaten, maar daar moeten dan ook middelen van Welzijn tegenover staan. Daarvoor kijken we naar u. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, dank u wel voor uw antwoorden. Het is al gezegd: dit was een vraag aan minister Weyts. Wat mij betreft, doet het er eigenlijk niet echt toe of dat nu onderwijsmiddelen of welzijnsmiddelen zijn. We moeten er hier gewoon voor zorgen dat die kinderen en die ouders worden geholpen. Als ik eerlijk mag zijn, als parlamentslid heb ik geen speciale noden, heb ik geen extra ondersteuning nodig: ik maak mijn vragen zelf. *(Applaus bij de meerderheid, Groen en Vooruit)*

Maar goed, we hebben het over de onderwijsinternaten. Minister, ik hoef u er niet van te overtuigen dat een onderwijsinternaat echt het verschil kan maken. Dat kan ervoor zorgen dat leerlingen hun diploma halen of een droomjob willen nastreven. Met de onrust die er nu is, en het is niet uw bevoegdheid, denk ik dat we er alles aan moeten doen om dat te laten landen en ervoor moeten zorgen dat het leerrecht van elk kind kan worden gegarandeerd. Ik waardeer ongelooflijk hoe u antwoordt op de vraag van de collega om in te gaan op de vragen van de welzijnsinternaten die van het Gemeenschapsonderwijs zijn overgekomen naar Welzijn. Ik hoop dat uw collega ook antwoordt op onze vragen omtrent de onderwijsinternaten. *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het sluiten van private woonzorgcentra

ACTUELE VRAAG van Jeremie Vaneekhout aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de aangekondigde sluiting van woonzorgcentra

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, help, het rusthuis van mijn oma is failliet.

Vier jaar na het faillissement van Senior Assist, met 23 zorgcentra in Vlaanderen, zitten we nu bij Orpea. Orpea zit in grote financiële moeilijkheden, en heeft beslist om tien van de zestig woonzorgcentra in België te sluiten. Dat wil zeggen, minister, dat bewoners op hoge leeftijd moeten verhuizen. En ik kan u zeggen, minister, dat dat niet zo evident is. Dat zijn mensen die de laatste jaren van hun leven willen verblijven in een woonzorgcentrum, en die plots, buiten hun wil om, verplicht worden om te verhuizen naar een ander woonzorgcentrum, een andere omgeving, andere gezichten, ander personeel. Ik kan u zeggen dat dat bijvoorbeeld ook voor mensen met dementie een zeer grote moeilijkheid is. Maar ook voor het personeel, dat plots hoort dat het naar een ander woonzorgcentrum moet gaan.

Dat toont, minister, het failliet van een businessmodel. Het businessmodel bij Orpea betekent ondermaatse zorg, maar tegelijkertijd grote winsten maken. Grote winsten maken, die via allerhande constructies, via vastgoedconstructies, via management fees, doorgesluisd worden naar het moederhuis in Parijs, naar de zakken van de aandeelhouders in Parijs. Dat is het businessmodel, en dat faalt vandaag, minister. Dat faalt.

Maar terwijl de bewoners en het personeel het slachtoffer zijn, vandaag, van die financiële problemen, staan de mensen die de crisis veroorzaakt hebben helemaal buiten schot. Dat gaat bijvoorbeeld om Jean-Claude Marian. Dat is de oprichter van Orpea, de oprichter van dit businessmodel op de ouderenzorg. Die heeft ondertussen kunnen cashen op de ouderenzorg. Hij heeft vandaag een vermogen van 400 miljoen euro, waar hij rustig en weelderig mee kan leven in een villa in Brussel. Die heeft net voor de coronacrisis, minister, al zijn aandelen verkocht. Zijn schaapjes staan vandaag op het droge. Maar ondertussen betalen de bewoners en het personeel daar de gevolgen van.

Minister, de sector trekt in een open brief aan de alarmbel, en vraagt het stoppen van die commercie in de ouderenzorg, en vraagt om een snelle uitvoering van het woonzorgdecreet, zijnde financiële transparantie in die sector om die geldstromen te kunnen blootleggen. Mijn vraag is: u zegt dat u dat wilt doen, wanneer zal dat tot uitvoering komen? (*Applaus bij de PVDA*)

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, het is inderdaad al jaren dat mijn fractie, maar ook andere fracties in het parlement, bij minister Vandeurzen nog in de tijd, bij minister Beke, nu bij u, waarschuwen voor een doorgeslagen commercialisering van de zorg. En we doen dat niet uit onze eigen naam. We doen dat in naam van bewoners en van personeelsleden in die commerciële woonzorgcentra, die voor en achter de schermen signaleren dat dit niet langer zo kan. Wat we vandaag zien bij Orpea, is inderdaad wat we in het verleden al hebben gezien. We zien keer op keer de uitwassen van die doorgeslagen commercialisering.

Een paar weken geleden kondigde het Franse Orpea – een bedrijf dat in de problemen gekomen is door wantoestanden in Frankrijk, die in een boek terecht zijn gekomen, waarna de beurskoers van het bedrijf is gecrasht, een bedrijf met meer dan duizend woonzorgcentra wereldwijd in handen – aan dat ze tien woonzorgcentra zullen sluiten in België, waarvan drie in Vlaanderen. We weten intussen van Orpea Group dat er intussen vijf woonzorgcentra zijn die onder verhoogd toezicht staan. Verleden week kwamen opnieuw dezelfde schandalen naar boven, deze keer uit Brugge, waarbij opnieuw zorgcentra in de scope komen van Zorginspectie, en waar er eigenlijk vastgesteld wordt dat er ook daar wantoestanden zijn.

Minister, we zien hier de limieten en de uitwassen van een model waar deze Vlaamse Regering, waar de vorige Vlaamse Regering, waar de regering daarvoor, consequent voor gekozen heeft. Het is een beleid om te kiezen voor commercialisering van onze woonzorg, van de zorg voor onze ouderen. Dan dringt zich eindelijk fundamenteel het debat op, minister: hoe ver laat u het gaan? Hoe lang mogen ouderen in Vlaanderen het slachtoffer zijn van doorgeslagen commercialisering, van onbetaalbare woonzorgprijzen en aan de andere kant van ondermaatse zorg, van wantoestanden op het terrein zelf, van personeelsleden die er de brui aan geven, of die het degoutant vinden om in die sector op die manier actief te moeten zijn?

Minister, de limieten zijn bereikt, en we hebben eigenlijk maar één heldere vraag: wat zijn voor u de lessen die u trekt uit deze uitwassen van doorgeslagen commercialisering van de woonzorg, en een grote dominantie van commerciële spelers op de woonzorgmarkt en het aanbod naar onze ouderen toe?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: *(Opmerkingen)*

Ik kan mijn microfoon niet zelf aanzetten. Ik probeer hier altijd op dat knopje te duwen, maar dat is blijkbaar het stemknopje en dat genoeg heb ik hier niet.

Eerst en vooral, ik kan me niet ontdoen van de indruk dat ik hier twee of drie weken geleden op exact dezelfde vragen heb geantwoord. Er is nu een brief, dus er is een nieuw feit: de brief van Zorgnet en een aantal andere organisaties. Maar ere wie ere toekomt, het was collega Anaf die me de vraag initieel gesteld had, en ik heb toen ook een aantal initiatieven aangekondigd die ik zou ondernemen.

Nu, het is niet enkel stikstof wat de klok slaat. Gisteren heb ik een zeer uitgebreide meeting gehad met onze koepels ouderenzorg, omdat er een aantal artikels uit het Woonzorgdecreet zijn die nog niet uitgevoerd zijn, die mij hefboomen geven om tot veel grotere financiële transparantie te komen, en die op korte termijn tot resultaten moeten leiden.

Daar zijn evenwel een aantal knelpunten, en u zult zeggen dat ik voor de transparantie de knelpunten moet wegwerken. Ik ben het daarmee eens, ik ben het daarmee eens, maar ik wil dat het haalbaar is. Ik kan niet alleen voor de commerciële sector zeggen dat zij nu iets moeten doen. Ik moet ook de sector van de lokale besturen en de vzw's aan dezelfde regels onderwerpen. Dus wij zijn nu aan het zoeken. Samen met hen werd gisteren gekeken hoe we ervoor kunnen zorgen dat de dagprijs, de infrastructuurkosten en de woonkosten helder en transparant geafficheerd worden, dat iedereen weet dat het bedrag dat je betaalt uit die componenten bestaat. En als we dat dan helder geafficheerd hebben, kunnen we dan ook absoluut ingrijpen op een aantal mechanismen.

Collega Anaf gaf het voorbeeld van de wederzijdse leningen, waar de ene lening aan een hoge rentevoet is, en de andere aan een lage rentevoet. Ik kan perfect

een besluit nemen om dat te verbieden. We hebben dat gisteren ook besproken, net zoals een aantal extra maatregelen die we op korte termijn willen nemen. Wij hebben ook afgesproken dat we elkaar binnen enkele weken terugzien. Men gaat nu technisch kijken wat kan: wat kan ik ook op basis van het decreet nu al ondernemen? Het was een goed overleg, een goed voorbereid overleg, waarop ook de administratie aanwezig was. Dus dat betreft de maatregelen over de financiële transparantie en over het verbod van winsten op zorg, en hoe we dat het best kunnen realiseren.

U hebt het ook over financiële malversaties. Ik vind dat zelf bijzonder vervelend, zeker als er geen transparantie is. Dat is een moeilijke zaak, maar er zijn ook andere problemen in onze Vlaamse woonzorgcentra. Ik heb in de voorbije week gevallen gezien waar ook mensen in kwetsbare situaties niet goed behandeld werden, niet goed verzorgd werden en dat is niet altijd in commerciële woonzorgcentra, dat zijn soms ook andere woonzorgcentra. Ook die zaken baren mij wel zorgen, bekommeren mij. Daar heb ik ook met de administratie en de inspectie een overleg over gehad.

– Joke Schauvliege, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.

Maar dat neemt niet weg dat onze expertise in Vlaanderen rond financiële transparantie en controles een stuk beter kan. Het is nu toevallig – u had uw vragen nog niet ingediend, ze waren zeker niet getelefoneerd – dat we er gisteren heel uitgebreid over overlegd hebben, om ook het traject rond de transparantie dat we al – ook door mijn voorganger – aan het bewandelen zijn, te voleindigen. Er is ook een bureau aangesteld om zo'n sjabloon te maken, om te kijken of men akkoord is dat we dat nu afronden en dan tegen de zomer daar ook de resultaten van zien, of ziet men nog andere problemen om dat traject te voleindigen.

Dus wat aanvullende antwoorden op deze vraag, die ik eigenlijk een paar weken geleden ook al gegeven heb.

Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Bedankt, minister, voor uw antwoorden.

De regels in het Woonzorgdecreet over financiële transparantie kwamen er op dat moment – in 2019 – naar aanleiding van het faillissement van Senior Assist, waarbij er 23 woonzorgcentra opeens met sluiting bedreigd werden. Dat wil zeggen dat in 23 woonzorgcentra de ouderen plots riskeerden van op straat te belanden. Toen kwam er een aanwijzing dat er iets moest gebeuren. In het Woonzorgdecreet van 2019 werd gezegd dat er werk moest worden gemaakt van financiële transparantie.

We staan vandaag – vier jaar later – opnieuw voor een dreigend faillissement van zestig woonzorgcentra in België, en nu hoor ik jullie opnieuw spreken over dat jullie er toch maar werk van zullen maken, dat jullie onderzoeken gaan plannen.

Minister, mijn vraag was wanneer dat er komt. Wanneer komt dat er? Want ondertussen zien we een groeiend aandeel van die grote commerciële spelers in de Vlaamse ouderenzorg. Steeds meer en meer zijn het die grote spelers – die vaak beursgenoteerd zijn – die zich opwerken in de Vlaamse zorg, waarbij we duidelijk zien dat zij veel vaker slechte zorg geven, dat zij veel vaker op de lijst van verhoogd toezien van Zorginspectie staan, en dat er ondertussen wel mooie winsten gemaakt worden.

Dus mijn vraag is: hoe gaat u ingrijpen? Wij vragen een moratorium op commerciële zorg vandaag. Laat ons investeren. In Wallonië bestaat wel een moratorium

op nieuwe bedden in de commerciële sector. Mijn vraag is hoe u de Vlaamse ouderenzorg ziet, hoe u die wilt organiseren en of u die commercie een halt zult toeroepen. (*Applaus bij de PVDA*)

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, ik hoor wel graag dat er eindelijk werk wordt gemaakt van die transparantie. Maar transparantie alleen zal het niet oplossen. U kunt zeggen dat u hier twee weken geleden dezelfde vragen hebt beantwoord, maar zes dagen geleden is er gebleken dat er in Brugge opnieuw wantoestanden in een woonzorgcentrum van Orpea zijn. Financiële malversaties zijn één ding, maar ouderen die lijden onder wantoestanden op gebied van zorg is iets anders en is nog veel fundamenteler. We weten dat commerciële woonzorgcentra duurdere prijzen hanteren, maar dat daar vooral meer wantoestanden zijn waar de ouderen het slachtoffer van zijn. Uit binnenlands en buitenland onderzoek blijkt consequent dat de zorgkwaliteit daar lager ligt. Als u één iets moet dan, dan is het eindelijk luisteren naar de weken-, maanden- en jarenlange oproep van een aantal fracties in het parlement. Stop die ongebreidelde commercialisering, want u weet wie daar de slachtoffers van zijn, namelijk de ouderen waarvoor u verantwoordelijk bent. Hoe zult u daar eindelijk werk van maken en hoe gaat u ervoor zorgen dat er de komende weken concrete stappen gezet zullen worden?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (cd&v): Bedankt, minister, om heel actief werk te maken van die financiële transparantie. Onze bijkomende vraag ging vooral over de bewoners zelf. Vaak gaat het om kwetsbare mensen, wier belangen altijd voorop moeten staan. Alle verhalen in de media brengen bijzonder veel onzekerheid met zich mee. Het gaat hier over de thuis van die mensen en we stellen ons de vraag of het mogelijk of reeds voorzien is dat men bij de koepel, bij het agentschap of bij uw administratie richtlijnen kan krijgen om de communicatie met die bewoners heel actief te voeren, niet door middel van een brief aan de familie of een mail aan iedereen, maar wel met tijdige communicatie op maat. Bestaat daarvoor een beleid?

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Het is natuurlijk goed dat er normen en regels zijn die door de Vlaamse overheid opgelegd zijn en dat die gecontroleerd en nageleefd worden. Maar door de klaagzang die ik hier hoor van beide vraagstellers over een hele sector, namelijk de commerciële, en de bewering dat alles kommer en kwel is voor zowel de bewoners als voor het personeel, zou je je afvragen waarom mensen nog naar die woonzorgcentra gaan, want het is precies de hel op aarde.

Het is een schande dat jullie dat zo overdrijven. Jullie zeggen dat de kwaliteit en zorg minder zijn, maar dat is gewoon een pertinente leugen. We gaan dat fact-checken, want dat is gewoon pertinent onwaar. Ik vind jullie houding enorm hypocriet, want er gaat geen dag voorbij of jullie zeggen iets over een gebrek aan plaats in de zorg, wat een terechte vraag is. Maar als er dan een nieuw initiatief komt, in dit geval vanuit de private sector of sociale ondernemers, dan mag dat allemaal niet en is het allemaal horror. Dan is dat commercie, slecht en zijn dat beursmagnaten en wat weet ik nog allemaal. Dat vind ik gewoon niet kunnen. Er zijn heel veel commerciële woonzorgcentra die ook met hart en ziel zorg geven. Mijn vraag voor u, minister, is of u zult blijven garanderen dat, ongeacht de vorm waarin men opereert, iedereen in het landschap van de woonzorgcentra gelijk wordt behandeld, zijn kansen krijgt en dat we niemand op basis van een of andere ideologisch principe uitsluiten.

De voorzitter: De heer Rousseau heeft het woord.

Conner Rousseau (Vooruit): Collega Vande Reyde, ik kijk met anderen uit naar die factcheck bij de instellingen van Orpea. (*Applaus bij Vooruit en van Jeremie Vaneckhout*)

Ik zou opletten voordat we de fraude daar proberen goed te praten.

Minister, u hebt een paar keer collega Anaf vermeld. Ik moet u teleurstellen, want u moet het vandaag met mij doen, maar net zoals Hannes Anaf strijden wij met de Vooruitfractie voor betaalbare rusthuizen met voldoende personeel en de beste zorg voor onze ouderen. We zien wel in die doorgeslagen commercialisering en bij die rusthuizen van Orpea dat die mindere kwaliteit bieden – ik factcheck graag – maar ook dat die duurder zijn dan vele anderen. Die behoren vaak tot de duurste, met het geld van de mensen en dat van de overheid. En dan frauderen ze daar ook nog eens mee.

Dus mijn vraag is heel concreet: u hebt deels een antwoord gegeven op het voorval van vorige week, maar we hebben nog andere woonzorgcentra in het vizier die overkop dreigen te gaan. Wat gaat uw regering ondernemen om dat te voorkomen en om het doorgeslagen winstbejag op kap van de mensen en hun rusthuisfactuur te voorkomen en wat gaat u ondernemen om die rusthuisfacturen mee te helpen drukken? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Ook wegens onze fractie, minister, wil ik toch een korte tussenkomst houden. Want inderdaad, de vrije val van Orpea is toch zorgwekkend, aangezien we hier over zwakke personen spreken. Maar wij volgen u zeker ook in een belangrijk punt dat de bewoners de dupe niet mogen worden van wanbeheer binnen een groep. De vrije keuze van de bewoner van een ander woonzorgcentrum of een andere plaats om te verblijven is toch ook wel zeer belangrijk.

U hebt de verschillende maatregelen die twee weken geleden ook al zijn aangekondigd en nu lopende zijn vermeld. Maar een bijkomende vraag daaromtrent, ook in naam van de collega die niet aanwezig kon zijn, is op welke manier, minister, u onze ouderenzorg robuuster zult maken in al uw hervormingen, zodat we sneller signalen kunnen detecteren en ingrijpen om een Orpea 2.0-scenario te vermijden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's. Ik weet dat de collega's van de commissie Welzijn in Helsinki verblijven op dit ogenblik, maar misschien moeten we daar toch eens een themazitting aan wijden, want het gras van de hele sector is hier door de diverse vraagstellers afgereden. Het is wat moeilijk om alles te beantwoorden binnen de korte tijd die mij is gegeven. Maar ik zal toch een paar opmerkingen geven.

Eerst en vooral, collega Vandecasteele, is het onmogelijk om een totaalverbod in te voeren op de commerciële sector. We hebben een vrije markt, vrije mededinging. Dat is Europese regelgeving. U hebt het over een moratorium, maar als ik mij niet vergis – ik ga mij niet over de kwaliteit uitspreken – hebben Wallonië en Brussel een veel, veel grotere commerciële sector dan Vlaanderen. En in Brussel is ook de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) bevoegd, waar de groene minister ook een belangrijke rol in heeft te spelen. Bovendien is de non-profitsector in Vlaanderen veruit de grootste, niet de commerciële sector. Dat is ook gewoon een factcheck, u mag dat allemaal gaan bekijken. Om maar

mee te geven dat het niet zo is dat Vlaanderen het mekka is van de commerciële sector, en dat het elders zo veel anders is. En u mag mij verwijten dat het decreet al bestaat sinds 2019, maar corona is ook gepasseerd.

Collega Vande Reyde, onze mensen zijn zeer ernstig bezig met gelijke regels voor alle spelers op te leggen, het is voor mij van belang dat dat gebeurt. Als daar fraudes zijn, dan moeten die uiteraard naar boven komen. Maar ik wil vooral in eerste instantie – ook om een zicht te hebben op die prijzen – een heel transparant zicht op de diverse bouwstenen binnen die dagprijzen. Voor mij is het eigenlijk iets heel simpels: maak een sjabloon en zeg dat iedereen zijn dingen daarin steekt. Maar als je dan met de voorzieningen spreekt, blijkt dat niet zo gemakkelijk te zijn. De kleinere voorzieningen hebben het over overlast, en de grotere zeggen het misschien wel te kunnen, maar dat het samenhangt met hun boekhouding. Bij het OCMW zegt men dat ze al boekhoudkundige regels hebben, en dat we ze niet zo'n sjabloon kunnen opleggen. Er wordt daar dus wel wat gediscussieerd. Maar we moeten niet te lang kakelen, we moeten eieren leggen in dit dossier. Ik heb weinig geslapen, vandaar mijn vreemde beeldspraak. Maar het is mij menens om die transparantie te verhogen.

Wij kunnen vandaag voorzieningen onder een verhoogd toezicht plaatsen als wij zien dat de zorgkwaliteit lager is. Voor de andere collega's: wij kunnen absoluut – ik heb dat ook in mijn vorig antwoord gezegd – kijken of wij vanuit het agentschap iemand in het dagelijks beheer moeten laten meedoen. Bewindvoerder zijn is niet zo gemakkelijk, dat heb ik jullie ook uitgelegd, maar het is mijn bedoeling om op korte termijn tot meer transparantie te komen, om gelijke regels op te leggen, en die bepalingen absoluut te gaan uitvoeren.

Tot slot, collega's: ik denk dat het collega Jans was die het had over de zorgen naar de communicatie en de richtlijnen. Die bestaan inderdaad. We moeten die misschien ook eens wat opfrissen, of kijken op welke manier we daar beter mee kunnen omgaan. Maar voor mij is het vooral van belang – en dat is echt geen zaak van de commerciële sector alleen – dat, ongeacht of je nu actief bent in de commerciële sector, in de sector van de openbare besturen, of in de sector van de vzw's van de social profit, we er echt maximaal voor zorgen dat we ouderen, die in de meest kwetsbare fase van hun leven zijn, goed verzorgen, dat we daarop kunnen rekenen, en dat onze administratie en inspectie, maar ook het management van de voorzieningen zelf, daar de grootste prioriteit aan geven. Daar zal ik mij de komende periode voor inzetten.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, ondertussen is de commercie in de zorg in Vlaanderen aan het groeien. We zien in het jaar 2000 dat nog 14 procent van de woonzorgcentra in handen waren van commerciële spelers. Vandaag is dat 28 procent. Vandaag is bijna een op drie van de woonzorgcentra in Vlaanderen in handen van voornamelijk die grote, commerciële, beursgenoteerde spelers. U kunt dat een halt toeroepen. U kunt perfect zeggen: "We willen vandaag een moratorium op nieuwe bedden in die commerciële zorg. Wij willen een maximaal percentage van commerciële zorg in Vlaanderen." U kunt dat doen als u dat wilt.

Want dat is de vraag, hoe wij de zorg zien. Daar zit inderdaad een verschil in ideologie. In de zorg moet de mens centraal staan. Zorg moet een zorgmodel zijn. En vandaag wordt die ouderenzorg gebruikt als cashkoe in een winstmodel, waarbij er winst gemaakt wordt op ouderenzorg, die in de handen van aandeelhouders in Londen en Parijs belandt. Dat is vandaag het geval. En die zorg, minister, laat u rustig groeien. U zet zelfs de deur meer open. Deze Vlaamse Regering zorgt ervoor dat u gemakkelijker lokale zorg kunt privatiseren, waardoor die ook openstaat voor commerciële spelers.

En ik wil dan enkel nog collega Rousseau iets vragen. In Antwerpen wil het bestuur, met Vooruit, het openbare zorgbedrijf privatiseren, waarbij het ook de deuren zal openzetten naar commerciële spelers. *(Opmerkingen van Connor Rousseau)*

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele, u moet afronden.

Lise Vandecasteele (PVDA): Ik vraag u: zorg samen met Vooruit voor publieke zorg, voor sterke publieke zorg, en stop met de privatisering van ons zorgbedrijf in Antwerpen. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Collega's, minister, collega Sleurs zei daarnet: "Voor ons staat centraal dat de bewoners niet het slachtoffer mogen worden." Ik ben het daar helemaal mee eens, maar de pijnlijke vaststelling vandaag is, minister, dat de bewoners het slachtoffer zijn. Een groep als Orpea heeft 5 procent van het Vlaams woonzorgaanbod in handen. Dat is een gigantische machtspositie. En nee, collega's, er is voor ons niets mis met privaatininitiatief in de zorgsector. Er is wel iets mis met ongebreidelde commercialisering van internationale concerns, die geen enkele rem hebben, die geen enkele incentive hebben om te investeren in zorgkwaliteit. En als er uit onderzoek in Vlaanderen en daarbuiten keer op keer blijkt dat ongeremde commercialisering – collega Vande Reyde, doe de factcheck maar – leidt tot lagere zorgkwaliteit en op dit moment, minister, onbetaalbare prijzen voor de woonzorgcentra, dan zeggen wij: ja, we moeten dat een halt toeroepen. En wij moeten dat stopzetten. En wij moeten daarop dus sneller ageren, en niet vier jaar na datum nog altijd dezelfde aankondigingen doen. Wij vragen dus een versnelling. Wij vragen: houd een halt.

En doe dat niet voor ons, doe dat niet voor de schone ogen van dit parlement. Maar doe het voor onze ouderen en het zorgpersoneel in die woonzorgcentra, die beter verdienen dan wat ze vandaag van uw beleid krijgen. *(Applaus bij Groen, van Bruno Tobback en van Onno Vandewalle)*

Dank u wel.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het nieuwe Inschrijvingsdecreet en de sociale mix in de scholen

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Dank u wel, minister, collega's.

Dit is een vraag die ik zelf opstelde, 'by the way'. U was er niet, minister, maar ik werd veroordeeld omdat ik telefoontjes zou plagen om vragen te stellen.

Maar u weet dat dat niet het geval is, minister, ik stel gewoon graag vragen over het leerrecht van onze leerlingen, over het recht op onderwijs. En ik denk dat ik bijna elke vraag die ik stel daaraan kan linken, omdat het zo fundamenteel is voor mezelf, maar ook voor mijn partij. Want het recht op leren heeft te maken met een stoel die beschikbaar is in een school. En jammer genoeg zijn er regio's waar we op een billijke manier moeten gaan zoeken hoe we stoelen kunnen toewijzen aan leerlingen. En dit doen we via het Inschrijvingsdecreet, maar ook via extra middelen die we voorzien voor infrastructuur. Zo zorgen we ervoor dat we ouders niet meer moeten laten kamperen.

En het nieuwe Inschrijvingsdecreet dat recent werd goedgekeurd, heeft ervoor gezorgd dat scholen niet meer verplicht zijn om bepaalde stoelen voor te behouden voor ondervertegenwoordigde groepen. Ze kunnen er wel vrijwillig nog voor kiezen.

Nu vernemen we dat slechts één scholengroep in Vlaanderen daarvoor koos en twee Brusselse scholen. En in een reactie in de pers, minister, gaf u aan dat u die cijfers een goede zaak vindt. U leidde eruit af dat het vorige Inschrijvingsdecreet eigenlijk ook niet echt strookte met de wensen en de noden die er zijn op het terrein.

Minister, ik moet toegeven dat ik wel wat vragen en bezorgdheden krijg vanuit het terrein. Die opmerking heeft toch wel wat losgemaakt bij een aantal mensen. Ik denk dat het een terechte vraag is die we moeten stellen: hoe komt het nu in godsnaam dat de scholen daar niet mee aan de slag zijn gegaan? Ik denk dat het duidelijk is dat het water heel veel scholen en schoolbesturen tot aan de lippen komt. Dat scholen wél bereid zijn om, zelfs over de netten heen, daarover na te denken.

Vandaar mijn vraag, minister: bent u samen met de LOP-verantwoordelijken (lokaal overlegplatform) in overleg gegaan om te zien hoe die 20 procent dan precies kan worden ingevuld? Want we moeten er echt alles aan doen om scholen en schoolbesturen te ondersteunen om werk te maken van een scholenpopulatie die een afspiegeling is van de lokale context.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik ben eigenlijk heel tevreden over die hervorming van het Inschrijvingsdecreet. We hebben daar in de schoot van de Vlaamse Regering lang over gediscussieerd, dat overkomt ons soms. Maar dit keer met heel positieve vruchten. Want onze ambitie was net om te zorgen voor meer vrijheid voor de scholen en voor de lokale besturen. Daarvoor had je een dwingend systeem waarbij enkel en alleen voorrang werd gegeven op grond van sociaal-economische indicatoren, onder andere het gegeven of een kind al dan niet een moeder had met een diploma secundair onderwijs. Dat systeem werd ervaren als niet-corresponderend met de lokale realiteit, maar ook als een onrechtvaardig systeem. Eigenlijk moet je uitleggen aan mensen die heel veel inspanningen doen om hun kind in te schrijven in een school, waarom die voorbijgestoken worden door een kind, gewoon omdat dat kind een moeder heeft zonder een diploma secundair onderwijs.

Daarom denk ik dat we een goede keuze gemaakt hebben, die ook correspondeert met de mogelijkheden om net te zorgen voor de sociale mix, de afspiegeling, de versterking van een basisschool als een buurtschool. Waarom? Eén: in het vorige systeem konden kinderen van buiten de gemeenten op grond van die sociaal-economische kenmerken, zoals het diploma van de moeder, voorrang krijgen op kinderen van binnen de gemeente. Twee: je kunt nu echt rangschikken of voorrang geven op grond van afstand, dus ook nabijheid. En drie: je kunt ook zelf invulling geven aan het voorrangbeleid door de school en door de gemeenteraad.

– *Liesbeth Homans, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Ik denk dat dat drie concrete maatregelen zijn waardoor we de mogelijkheid bieden aan de scholen om ervoor te zorgen dat ze hun karakter als buurtschool versterken en dus meer afstemmen op de lokale gemeenschap.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Het is een vaststelling dat scholen net niet aan de slag gaan met dat laatste punt, u geeft het aan: 20 procent kan worden ingevuld met ondervertegenwoordigde groepen, dat is net de autonomie en de vrijheid van de scholen en lokale besturen. Maar voor ons, voor mij is het wel interessant om na te gaan hoe het komt dat men daar niet op ingegaan is. Ik ben zeer benieuwd, minister, naar hoeveel LOP's er effectief aan de slag zijn gegaan, hoeveel er gestart zijn met hun huiswerk, maar die niet gestrand zijn op het initiatief. Hoeveel LOP's hebben voorstellen ingediend bij de Commissie inzake Leerlingenrechten en kregen daar een negatief advies? Dit is wel belangrijk: hoe komt dat nu precies? Want ik hoor op het terrein dat men eigenlijk aangeeft dat ze daar wel mee aan de slag willen. Alleen zorgen het moment en de context – wegens de vele uitdagingen die er zijn, lerarentekorten enzovoort – ervoor dat schoolbesturen er momenteel niet mee aan de slag zijn gegaan.

Mijn concrete vraag, minister: bent u bereid om dat te monitoren? Want voor ons, voor mijn partij, was dat echt wel een heel belangrijk issue.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik ga eerst beginnen met een onwaarheid die u verteld hebt, recht te zetten. Het is niet zo dat kwetsbare kinderen altijd voorrang kregen, het was ook soms zo dat niet-kwetsbare kinderen van goede ouders of ouders uit een beter milieu, in bepaalde scholen met meer kwetsbare kinderen, voorrang kregen. Dat was het idee: soms had je de ene voorrangsgroep, soms had je de andere voorrangsgroep, om tot een sociale mix te komen. Waarom een sociale mix op school? Het zorgt ervoor dat de ongelijkheid verkleint, het zorgt ervoor dat je betere leerprestaties kreeg – niet alleen van de kwetsbare kinderen, minister, daar is veel onderzoek rond – maar ook sterke kinderen hebben daar baat bij en hun leerprestaties gaan zeker niet achteruit.

Dus dat streven naar een sociale mix was eigenlijk een goede zaak. Nu wordt dit volledig tenietgedaan door de regeling van 20 procent. U zegt dat men dan nog kan kiezen, ze hadden dat kunnen doen als ze dat wilden. Nu, we wisten op voorhand, dat is ook gezegd door experts, 20 procent is veel te weinig om die sociale mix te bereiken, bijvoorbeeld in steden waar kansarme kinderen 50 procent uitmaken van de populatie, enzovoort.

U wist op voorhand dat deze regelgeving zou falen, u hebt dat ook gewild, om ervoor te zorgen dat elitescholen konden doen wat ze wilden.

De voorzitter: Dus uw vraag luidt?

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik heb eigenlijk geen vraag. Dit was voorspeld en het is uitgekomen: de sociale mix in onze scholen gaat achteruit en dat is een superspijtige zaak. *(Applaus bij Groen en de PVDA)*

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Vanuit onze fractie zijn we zeer tevreden met de hervorming die we samen met de collega's van Open Vld en cd&v hebben kunnen uitwerken. Er is lang aan gewerkt en het maakt inderdaad dat lokaal maatwerk mogelijk. Het is niet meer die opgelegde sociale mix vanuit Brussel, maar je kunt vanuit de lokale noden zelf accenten leggen. Ik deel deels uw inschatting dat er nog maar weinig scholen gebruik van hebben gemaakt, ik denk dat dit deels ligt aan het feit dat het relatief nieuw is, het is het eerste jaar dat men van die regels kan gebruikmaken. We moeten de scholen de kans geven om daaraan de komende jaren een actievere invulling te geven, maar op zich sta ik volledig achter het principe dat we hebben uitgewerkt.

Samen met dat nieuw Inschrijvingsdecreet is ook een aanmeldplatform voorzien. Scholen die van dat aanmeldsysteem gebruikmaken krijgen de kans van een Vlaams aanmeldingsplatform gebruik te maken zodat ze niet alles zelf van scratch af moeten opstarten.

Minister, de aanmeldingsperiode is gisteren begonnen. Hebt u al indicaties of dat goed verlopen is, zijn er problemen gemeld en hebben veel scholen gebruik gemaakt van dat Vlaams aanmeldingsplatform?

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Onderwijs heeft een cruciale taak om jongeren voor te bereiden op hun toekomst in de samenleving. Dat doe je door hen kennis en kunde bij te brengen, maar ook door hen te leren samenleven. Net daarom is het zo belangrijk dat kinderen van kindsbeen af leren samenleven in een diverse samenleving. Dat is natuurlijk niet het maatschappijmodel waarin de minister gelooft, dat weten we. Hij gelooft in een gespleten samenleving waarin kinderen zo snel mogelijk worden opgedeeld. Dus ik begrijp uw ontgoocheling, collega Vandromme, want u bent met open ogen in de val van de minister gelopen. U hebt bij de bespreking van het decreet gezegd dat het nieuwe instrument door veel scholen zal worden gebruikt om die sociale mix te garanderen. We zien dat het niet waar is. De minister heeft zijn doel gerealiseerd: scholen aan de ene kant waar kinderen van hoogopgeleide en goed verdienende ouders zitten, en anderzijds de concentratiescholen. Dat is het Vlaanderen van de N-VA, dat is het Vlaanderen waar u, misschien onvrijwillig, hebt aan bijgedragen.

Minister, bewijs mijn ongelijk. Welke maatregelen gaat u nog nemen om de concentratiescholen in Vlaanderen, ondanks dit nieuwe decreet, tegen te gaan? *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Als het Vlaams Belang hebben we ons altijd verzet tegen regels die van bovenaf een artificiële sociale mix willen opleggen in het onderwijs, en die zo de autonomie van scholen inzake hun inschrijvingsbeleid ondergraven. We hebben ons altijd verzet tegen die dubbele contingentering, maar ook tegen die optionele 20 procent voorrang voor die zogenaamde ondervertegenwoordigde groepen. Want als je die optie vaak gebruikt, zou dat toch een dubbele contingentering light zijn geworden. We zijn dan ook verheugd dat quasi alle scholen hun gezond verstand gebruiken en dit niet toepassen. Het bewijst dat de opgelegde sociale mix niet gewenst is binnen onze scholen. Binnen de schoolbesturen is daar geen draagvlak voor.

Vandaar mijn vraag, minister: laat u die optionele 20 procentregel verder bestaan of overweegt u om hem in de toekomst te schrappen? *(Applaus van Roosmarijn Beckers)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De concrete vraag is gesteld of er interesse was van scholen of LOP's. We hebben minder dan vijf meldingen gekregen via de Commissie inzake Leerlingenrechten. Daarbij gaf men altijd mee dat dat debat lokaal gevoerd is, maar dat er geen draagvlak was. Na een open debat heeft men uiteindelijk beslist om die keuze niet te maken.

Dat is nu net de vrijheid die wij bieden: afstappen van het systeem van dwang en de vrijheid bieden aan scholen en lokale besturen. Wie is er nu bang van de keuze van scholen en lokale besturen, van de vrijheid van scholen en lokale besturen? Ze zullen nu mogelijk niet allemaal daarvan gebruik hebben gemaakt

in een eerste fase, maar het kan later misschien komen. Laat hen nu toch die keuze maken! Wie is er bang? Blijkbaar is men ter linkerzijde bang van de keuzes van scholen en lokale besturen. En men voegt er nog enkele verdachtmakingen en beschuldigingen aan toe. Ik heb ook gelezen over de beschuldiging dat wij de opdeling in concentratie- en elitescholen nastreven. Dat u mij beschuldigt, tot daar aan toe. Maar dat u ook gewag maakt van elitescholen, scholen die doelbewust selecteren en enkel bepaalde leerlingen van bepaalde sociaal-economische afkomst in de klas, in de school laten instromen ... Noem dan man en paard! Zeg eens over welke scholen u het dan hebt, vooraleer zulke beschuldigingen richting ons onderwijs de wereld in te sturen. Doe dat alsjeblieft niet, en ga uit van een vertrouwen in scholen, in lokale besturen. Dan zie je dat dat werkt en dat men inderdaad geen boodschap heeft aan het systeem van dwang dat tevoren bestond.

Ik denk dat dit een goed systeem is. Ja, ik denk dat het nog veel bekender zou moeten raken bij zowel scholen als bij lokale besturen, zodat ze daar meer mogelijkheden hebben om zelf het stuur in handen te nemen en zelf te zorgen voor de sociale mix of voor de mix zoals zij het zien. Wij moeten die mogelijkheid meer communiceren en meer onder de aandacht brengen. Dat kan ook – waarom niet – via de lokale besturen. In de gemeenteraden kan het debat hierover worden gevoerd. Men moet bijvoorbeeld bekijken of men nog meer kan inzetten op bijvoorbeeld voorrang voor kinderen en leerlingen uit de eigen gemeente. In mijn eigen regio, de Vlaamse Rand, wordt dat debat regelmatig gevoerd, natuurlijk ook wegens de instroom uit de omliggende gemeenten en uit Brussel. Het is gezond om dat debat te kunnen voeren en vervolgens ook de keuzes te kunnen maken. Maar daarvoor moet je, zoals wij hebben gedaan, de mogelijkheid geven aan gemeenteraden, lokale besturen en scholen om net die keuze te maken. *(Applaus van Kathleen Krekels)*

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, een stoel voor elk kind betekent ook kansen voor elk kind, gelijk waar dat kind woont of waar het geboren is of welk beroep de ouders van dat kind hebben. Dat is voor mij het belangrijkste.

Collega Coel, u geeft mij gelijk. U zegt inderdaad dat we de scholen nog meer moeten ondersteunen om net in te zetten op die 20 procent, om daarmee aan de slag te gaan. Minister, u geeft mij ook gelijk: scholen gaan daar nu misschien nog te weinig mee aan de slag. Ik heb bij de stemming aangegeven dat het heel belangrijk is om te monitoren, om creatief te zijn, net zoals ik ook heb aangegeven dat we ook creatief moeten zijn bij het decreet inzake de inschrijving voor het buitengewoon onderwijs, dat er nog niet is.

Minister, diversiteit en sociale mix zijn beladen begrippen. Je kunt ze niet zomaar uitgommen als je het hebt over gelijke kansen. Ik heb u al tig keer gevraagd om dat debat te voeren. Ook de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) vroeg om een conceptueel debat te voeren over onderwijskansen. Diversiteit en onderwijs, collega's, zijn niet langer te vatten in een doelgroepenbeleid.

Minister, ik daag u uit om dit debat toch te blijven aangaan. *(Applaus bij cd&v)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de bekendmaking van de eerste volledige jaarresultaten van het subsidieregister

ACTUELE VRAAG van Anke Van dermeersch aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de 17,8 miljard euro aan Vlaamse subsidies in 2022, zoals blijkt uit het subsidieregister

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik begin met het goede nieuws: 7 miljoen euro voor bachbloesemtherapie, helikopterlessen, paardenfluisteraars is afgeschaft. Die ga je niet meer vinden in het subsidieregister. 800.000 euro voor vijftig hamsters is ook stopgezet. De vijftig hamsters hebben het helaas niet gehaald. De 300 miljoen euro voor aparte religielessen in het Gemeenschaps-onderwijs (GO!) ga je niet terugvinden in het subsidieregister, maar die bestaan wel nog. Minister, daarmee heb ik al aangetoond – en u weet dat – wat een van de grote kwalen is van de Vlaamse overheid: de Vlaamse subsidieziekte.

U verdient alle lof, want u hebt als minister en ook een beetje als dokter Diependaele een geneesmiddel uitgevonden om die subsidieziekte te bestrijden: het subsidieregister. Het subsidieregister is nu bekendgemaakt. Daar staan heel veel nuttige dingen in. Als je dat opendoet, zie je daar gigantische bedragen die naar mutualiteiten, naar allerlei verzuilde organisaties gaan, mijnheer Rzoska. Het ging hier daarnet over de commercie van de zorg, maar als je dat subsidieregister bekijkt, zie je daar andere dingen in staan.

Maar de vraag is natuurlijk: wat gaan we daarmee doen? Het is tijd om nu het scalpel te nemen en de operatie op die subsidies uit te voeren en te zien wat we beter kunnen doen, wat we met minder kunnen doen en vooral effectiever. U hebt daar een ander middel, geneesmiddel voor. Dat zijn de uitgaventoetsen. Die moeten eigenlijk aantonen welke uitgaven nutteloos zijn en waar we het in de Vlaamse overheid echt beter kunnen doen. Er zijn er nu nog maar een twintigtal aangeduid door de Vlaamse Regering. Als je dat subsidieregister bekijkt, zou je denken dat je daar verder in kunt gaan. Je kunt alle grote uitgaven eens onder de loep nemen. Als we niet kunnen aantonen hoe de effectiviteit in elkaar zit, dan moeten we gewoon afscheid nemen van die grote subsidiebrokken.

Minister, hoe gaat u nu aan de hand van dit subsidieregister zoeken zodat we helemaal van die Vlaamse subsidieziekte afraken? (*Applaus van Tom Ongena*)

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Onlangs werden inderdaad na één jaar subsidieregister de volledige subsidiebedragen voor 2022 bekendgemaakt. Vorig jaar is er maar liefst 17.751.000.000 euro als subsidie uitgereikt aan maar liefst 29.052 ontvangers. Dat is een derde van de begroting. Een heel aantal van die subsidies zijn ook wel terecht. Zo is er bijvoorbeeld de 3.943.000.000 euro die naar lokale financiering gaat. Dat is belangrijk. Ook ouderenzorg die met stip op twee staat heeft 1.796.000.000 euro gekregen. Zo zijn er in die 17 miljard euro heel wat terechte uitgaven.

Maar ondanks het bestaan van het subsidieregister is er nog geen volledig zicht op de totale transferten die er gebeuren vanuit de Vlaamse begroting. Volgens de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) zou er zelfs 5 tot 10 miljard euro ontbreken omdat bijvoorbeeld de subsidies die aan natuurlijke personen gegeven worden niet opgenomen zijn in het subsidieregister. Dan hebben we

naast subsidies nog gelijkaardige stromen van uitgaven, zoals de dotaties of de toelagen. Die zijn evenmin opgenomen in dat subsidieregister.

Minister, hebt u initiatieven in de pijplijn om dat subsidieregister nog te verfijnen en uit te breiden zodat we een beter en vollediger beeld zouden krijgen over wat juist de uitgaven zijn die doorgeschoven worden via subsidies, maar ook over andere uitgaven die gelijkaardig zijn aan subsidies uit de Vlaamse begroting? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Dank u wel aan de vraagstellers. Ik geef eerst een waarschuwing: slik niets door als er op de verpakking 'dokter Diependaele' staat, mijnheer Vande Reyde. Dr. Oetker lijkt me beter, maar als het van mij komt, zou ik dat toch niet riskeren.

Ik denk dat het door iedereen algemeen aanvaard is dat dat subsidieregister een goed instrument is. We hebben er ook heel wat werk in gestoken. De SERV schreef – en ik was daar in alle eerlijkheid trots op – dat het zijn gelijke niet kent in binnen- en buitenland. Dat lijkt me algemeen aanvaard als een goed initiatief.

Het is ook een huzarenstukje geweest. Ik heb er zelf in de vorige legislatuur bij de drie verschillende ministers vragen over gesteld. Toen is het niet gelukt. Toen we met deze legislatuur het overleg met de administratie hadden, was er gezegd dat dat zeker tot 2024 zou duren. We hebben het in september 2022 rond gekregen. We hebben er echt wel werk van gemaakt, en het is er nu.

Maar wat is de bedoeling van dat register? Laat dat zeer duidelijk zijn: het register registreert. Het geeft weer wat er gegeven wordt. Er wordt al dikwijls eens gevraagd waarom dat er niet al eerder was. Het is er nu uiteindelijk, en het belangrijkste effect van het register zelf is de uitspraak van de rechter van het Amerikaanse Hooggerechtshof: 'Sunlight is the best disinfectant'. Het feit dat je er nu inzage in hebt is de beste manier om zelf te gaan controleren wat er gebeurt met je belastinggeld. Dat is ook de bedoeling.

Dat betekent ook dat het register zelf geen instrument is om in de begroting te gaan schrappen, of wat dan ook. Ik wil daar nog een heel belangrijke nuance aan toevoegen. Grosso modo zijn er in het debat eigenlijk twee definities die gebruikt worden. Er is de juridisch-technische definitie, waar ik mij aan moet houden, en die ook in de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën (VCO) staat. Daar stelt men wat een subsidie is: wanneer de Vlaamse overheid aan een niet-Vlaamse overheid of instelling centen geeft om een opdracht te vervullen in naam van de Vlaamse overheid. Ik parafraseer. Dat is de enige definitie waar ik me aan moet houden. Dat betekent ook dat je resultaten hebt waarbij het Gemeentefonds daaronder valt, en heel wat zaken uit Welzijn daar ook onder vallen.

Maar dat accordeert niet helemaal met wat ik de toogdefinitie noem. Dat zijn subsidies aan vzw's en dergelijke meer. Je moet daar voorzichtig mee zijn in het debat. Dat vermengt zaken. Ik denk dat niemand hier ervoor zou pleiten om subsidies aan ouderenzorginstellingen, kinderopvang of wat dan ook te gaan schrappen. Helemaal niet. Vandaar die twee definities. Het is belangrijk dat ik dat meegeef.

Ik ben altijd bereid om mee na te denken – en we hebben zelf ook initiatieven genomen – over hoe we het uitgavenbeleid van de Vlaamse overheid nog kunnen verbeteren. We volgen daarbij tot nu toe twee grote sporen.

Eenzijds hebben we een paar initiatieven genomen die in meer of mindere mate gekoppeld zijn aan het subsidieregister, om te zorgen dat subsidies nog beter besteed worden. Wat is dat? Dat is bijvoorbeeld de Brede Heroverweging,

waarmee we al mooie resultaten geboekt hebben bij de begrotingsopmaak 2021 (BO21). Dat zijn ook de uitgavendoorlichtingen die nu lopen. Dat zijn negen à tien initiatieven die op dit moment lopen. En we hebben ook de conceptnota over het subsidiebeleid. Daar hebben we een vervaldag ingeschreven, we hebben een extra controlebevoegdheid gegeven aan de Inspectie van Financiën. Dat loopt ook. We hebben een betere omschrijving, dat vind ik heel belangrijk. De ministers, de collega's, worden verplicht, als ze een subsidie willen geven, om beter te omschrijven wat het maatschappelijk doel is, wat men wil bereiken. Het is dus niet meer de vraag aan wie men subsidies geeft – daar kijken we niet meer naar – maar waarom, waarvoor? We controleren door de uitgavendoorlichting ook of we dat maatschappelijk doel bereiken. Dat is één spoor.

Het tweede spoor, en daar hebben jullie het vooral over, is het debat dat vooral hier moet worden gevoerd. Dat gaat over de reflex die we soms hebben om, als er een probleem is, of er is iets goeds, een subsidie te geven. We moeten beter gaan nadenken over wat we prioritair vinden. Dat is het debat dat hier nagenoeg wekelijks, en zeker bij elk begrotingsdebat, moet worden gevoerd en ook wordt gevoerd. Dat is de afweging van wat voor ons prioritair is. Waar geven we nog centen aan, met de beperkte middelen die we hebben, wat denken we beter niet te doen, of wat vinden we minder belangrijk dan de dingen waaraan we wel nog centen willen geven? Dat zijn de initiatieven die we al genomen hebben.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, u hebt gelijk, het is een fantastisch instrument. Mijn metafoor was niet helemaal perfect. Wel die 'dokter Diependaele', maar het subsidieregister is op zich geen medicijn. Het is eigenlijk een scanner die een diagnose stelt en tot verder onderzoek aanmaant.

Als ik daar door ga, dan zie ik echt gigantische bedragen, die weliswaar terecht kunnen zijn, maar ik zou dat graag willen weten. Daarom zijn die uitgaventoetsen zo belangrijk. Ik zal een voorbeeld geven. Als ik daarin de Broeders van Liefde zie – die zijn ook nog in de actualiteit geweest – dan zie ik dat daar meer dan zestig subsidiestromen naartoe gaan. Daar staat dan inderdaad het etiket 'zorg' op. Maar het is niet omdat dat etiket erop staat dat het de meest effectieve manier is om dingen te besteden. Die vragen moeten we ons durven stellen, ook in het onderwijs. We zitten met twee onderwijsnetten. Dat is nergens ter wereld zo. Is dat het meest efficiënte? Het zou kunnen. Maar we moeten het antwoord op die vragen hebben. Die moeten er komen met die uitgaventoetsen.

Ik zal de vraag nog eens expliciet stellen: bent u bereid om nog eens aan alle ministers te vragen om, op basis van de resultaten van het subsidieregister, te kijken of er extra uitgaventoetsen mogelijk zijn, vooral om de effectiviteit na te gaan en ervoor te zorgen dat wij als parlement gerust kunnen zijn dat alles wat daarin staat de meest effectieve besteding van belastinggeld is? Daar hebben zes miljoen Vlamingen recht op. Dank u wel. (*Applaus van Bart Van Hulle*)

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, u hebt uitgelegd dat er ook data zijn die niet in het subsidieregister geregistreerd staan en dat dat ook de bedoeling is van het subsidieregister. Wij, als politici, moeten zorgen waar de subsidies naartoe gaan, wij beslissen daarover.

Wij hebben daar als Vlaams Belang een duidelijke visie over. Wij vinden dat elke subsidie er een moet zijn voor het efficiënt uitvoeren van een kerntaak van de Vlaamse overheid. Het mag niet gebruikt worden om als overheid de wilde wel-doener te spelen met Vlaams belastinggeld voor onder andere politieke vriendjes, want dat is wat we in dat subsidieregister nog altijd terugvinden. Ook

onzinuitgaven die helemaal geen doelstelling realiseren, moeten er dringend uitgefilterd worden. Er zit ook nog veel te veel zelfbediening in de uitbetaling van allerlei subsidies aan vzw's, organisaties en verenigingen uit de eigen politieke zuil. De politieke zuilen worden zeer goed bediend via die subsidies. Ik zeg maar iets: ziekenfondsen, zorgkassen enzovoort worden er zelfs mee rechtgehouden en gesponsord. Dat kan niet de bedoeling zijn.

We moeten als belastingbetaler heel dringend een beeld krijgen van de totale subsidies die worden uitgedeeld, de totale uitgaven, niet alleen de subsidie vanuit de Vlaamse Codex. We moeten echt een overzicht krijgen van alle uitgaven aan derden. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Voorzitter, minister, wij vinden dat een goed instrument, dat register, we hebben het altijd gesteund. Ik heb dat ook in de commissie gezegd.

Ik heb dezelfde vraag als de heer Vande Reyde, maar u hebt er al op geantwoord, namelijk wat u daar verder mee van plan bent.

Ik volg u als u zegt dat dit een opname is, een stand van zaken, waar eventueel conclusies uit moeten worden getrokken. Ik deel daar uw mening. Maar als u het dan ook noemt onder andere in het kader van spending reviews en de Brede Heroverweging, dan heb ik toch de indruk dat u dat als een techniek beschouwt om uw begrotingsbeleid te voeren.

Ik pleit ervoor om toch op te letten met het geven van concrete voorbeelden: waarom die wel en die niet? Dat is vooral een boodschap naar collega Vande Reyde. U weet dat vandaag in De Standaard uw naam wordt genoemd rond heel het gegeven van de jobbonus, waar wij niet tegen zijn. Maar als men er natuurlijk dingen uit haalt, kan men er even goed andere uit halen. Daar moeten we erg voor opletten.

Minister, in de media wordt ook gewag gemaakt van een onderzoek van de Inspectie van Financiën rond de subsidies voor Natuurpunt. Heeft dat hiermee te maken of is dat iets helemaal anders? Als dat hiermee te maken heeft, in welke mate zullen dan eventueel nog onderzoeken gebeuren naar andere organisaties?

De voorzitter: De heer Muylers heeft het woord.

Philippe Muylers (N-VA): Voorzitter, ik vind dat we een beetje typisch Vlaams bezig zijn. Ik hoor vooral zeggen wat er nog niet in de subsidiedatabank staat. We mogen eigenlijk best fier zijn op wat er wel in staat. De minister heeft al gesproken over het SERV-rapport (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen), en jullie hebben het document gisteren gekregen. Ik heb het gisterenavond op de trein al eens bekeken, en ik wil het toch helemaal citeren: "Het subsidieregister is bovendien uniek: ook in Nederland bijvoorbeeld wordt veel informatie over subsidies en subsidieverstrekkers ter beschikking gesteld, maar geen enkele overheid, zowel binnen België als bij de buurlanden, heeft dergelijk gedetailleerd instrument ontwikkeld." Minister, daarvoor een dikke proficiat.

De SERV zegt dat er nog verbeterpunten zijn, maar dat weet u ook. Natuurlijk kan het nog beter. Het kan altijd beter. Waar dit instrument voor mij vooral belangrijk voor is, is dat elke minister nu een basis heeft om een beoordeling te doen. Collega's, we hebben hier bij de wijziging van de VCO beslist dat elke subsidie elke vijf jaar beoordeeld moet worden.

Gaat u er bij uw collega's op aandringen dat ze dat op een degelijke manier doen? Gaat u hen daarbij eventueel zelfs helpen?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Eerst en vooral, mijnheer Vandenhove, u maakt de insinuatie alsof ik dat subsidieregister zou gebruiken voor mijn begrotingsbeleid. Ja, natuurlijk. Voor mij is het inderdaad zeer belangrijk dat we bij centen die wij willen geven aan een bepaald maatschappelijk doel, ook zeker zijn dat we dat maatschappelijk doel bereiken. En als dat niet het geval is, dan betekent dat heel simpel dat we dat ofwel op een andere manier moeten doen, ofwel die centen beter ergens anders voor gebruiken. Het subsidieregister is natuurlijk zeer zeker een instrument om ons begrotingsbeleid te voeren. Dat lijkt mij ook honderd procent mijn taak te zijn.

Er worden veel vragen gesteld over de verdere initiatieven. Ik heb het hier al verschillende keren gezegd: ik heb de grote droom waarbij je een totaalbeeld krijgt van elke euro binnen de Vlaamse overheid en waar die naartoe gaat, binnen één systeem. Dat gaat om gigantisch veel stromen. Dat gaat ook over gigantisch veel middelen. En het is niet gemakkelijk om die ICT-matig allemaal onder een koepel te krijgen, maar dat is wel de bedoeling.

Mevrouw Van dermeersch, u zegt dat er ook andere zaken zijn – dotaties en dergelijke meer –, maar u kunt die ook vandaag al terugvinden. Wat mij keer op keer verbaast, is dat weinig mensen die website blijkbaar al een keer bezocht hebben, maar het klikmodel bestaat al voor de volledige Vlaamse begroting en het is zeer eenvoudig om te volgen waar alles naartoe gaat. Dus dat is er al.

Wat we nu natuurlijk moeten doen, is dat veel meer naar elkaar toe brengen en op elkaar afstemmen, en het ICT-matig allemaal aan elkaar linken. Dat is de grote droom, maar dat zal niet voor deze legislatuur zijn. Ik moet dat in alle eerlijkheid bekennen. Want er moet op een of andere manier ook nog een nieuw boekhoudsysteem – dat is allemaal eerder technisch – aan toegevoegd worden. Dat loopt tot 2028 of zo iets. Dan gaan we moeten kijken hoe je effectief bij elke subsidie ook kunt kijken naar de onderliggende beslissing: op basis van welk uitvoeringsbesluit of decreet of wat dan ook is de beslissing genomen om daar subsidies aan te geven? Dus dat moeten we allemaal in elkaar schuiven.

Daarnaast zijn we ook nog aan het kijken of we daar artificiële intelligentie op kunnen loslaten, maar dat gaan we maar kunnen, eens we verschillende jaren hebben, om te kunnen vergelijken. En ga zo maar door. Dus ja, er zijn wel degelijk nog plannen.

Mijnheer Vandenhove, uw vraag over de controle van Natuurpunt is een zeer terecht punt. Laat mij heel duidelijk stellen: we hebben enkel en alleen voor Natuurpunt gekozen, omdat zij het best waren en het meest geschikt om onze processen op te controleren. Er is dus geen aanwijzing van malversaties of wat dan ook. Ik denk ook niet dat die naar boven gaan komen, maar laat dat zeer duidelijk zijn. We willen met de Inspectie van Financiën kijken hoe onze processen het best verlopen en daarvoor ga je zoeken naar die instelling die het meest complex is. Daar komt het op neer. Natuurpunt bestaat uit verschillende vzw's en dus laten we onze processen daarop draaien, om ze uit te testen.

Dan, mijnheer Muyters, ja, ik ga daar zeker op aandringen bij de collega's. We doen dat nu ook al. In de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën die sinds 1 januari 2023 geldt, vragen we die beoordeling en vragen we ook dat men bij nieuwe subsidies beter omschrijft waarvoor ze dienen. Daar wordt natuurlijk ook wel op gecontroleerd, op de begrotingsadviezen, u weet dat wel. Dat is zeker de bedoeling. En ik ben er ook van overtuigd dat de collega's in de regering ook wel beseffen dat we allemaal beter worden van die betere verantwoording van wat er met onze begrotingscenten gebeurt. Want niemand wil achteraf met verrassingen geconfronteerd worden, zoals bijeen paar zaken de afgelopen jaren waarbij je

grote vraagtekens kunt zetten. Het is natuurlijk de bedoeling om die nu naar boven te laten komen, en, zoals u zegt, ervoor te zorgen dat die die er al waren, aangepakt zijn, zodat dat niet meer kan gebeuren.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Bedankt.

Ik ga akkoord, zowel met u als met de input van collega Muymers: dat is inderdaad een topvoorbeeld van transparantie.

Mijnheer Muymers, u had in de commissie wel iets gezegd waarmee ik niet akkoord ben, namelijk dat we die subsidies wel nodig hebben en we die wel moeten geven, omdat we de fiscale hefbomen missen. Ik begrijp uw standpunt en we delen daarover grotendeels ook dezelfde mening, maar het is niet omdat we die fiscale hefbomen niet hebben, dat we een heel vrijblijvend subsidiebeleid moeten voeren. Ik weet dat dat niet uw bedoeling is, maar kwatongen zoals ikzelf kunnen dat daar soms misschien eens van maken. Ik denk dat effectiviteit belangrijk blijft.

En, mijnheer ... van de Vooruitfractie ... *(Opmerkingen)*

Van Langenhove. *(Opmerkingen)*

Vandenhove. *(Opmerkingen. Gelach)*

Van Langenhove, een speciale transfer, maar goed. *(Gelach)*

Hoe ik genoemd word in ... Ik heb het nog niet gelezen, maar u mag het mij gerust doorsturen.

Ik denk dat de bottomline is – en mijn voltallige fractie steunt mij daarin – dat we ons moeten richten op kerntaken. Het subsidieregister is daar een mooie middel voor, maar we moeten dat nu hanteren om werk te maken van die effectiviteit van de Vlaamse uitgaven. Dat is onze verantwoordelijkheid, niet alleen – en daar hebt u ook gelijk in – als minister, maar ook als 124 Vlaamse parlementsleden. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Een jaar subsidieregister. Het register is er, weliswaar onvolledig. Het mag worden vervolledigd. Minister, het is echter ook aan u om nu daadkrachtig op te treden, ook al op basis van het onvolledige register, tegen de Vlaamse subsidieziekte. Die moet echt wel worden geremedieerd. Wij van Vlaams Belang, als oppositiepartij, zijn in ieder geval van mening, mochten we de beoordeling alleen kunnen doen, dat gewoon elke euro Vlaams belastinggeld naar alle Vlamingen moet gaan en dat er op basis van het subsidieregister voor moet worden gezorgd dat er geen euro's meer gaan naar politieke vriendjes die subsidieverslaafd zijn. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Maxim Veys aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de stijgende huurprijzen**ACTUELE VRAAG van Onno Vandewalle aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de hoge huurprijzen**

De voorzitter: Collega Veys, u kent de afspraken. *(Opmerkingen)*

Bent u ze even vergeten? *(Opmerkingen)*

Er worden geen vragen over sociale huisvesting gesteld, want die staan morgen op de agenda van de commissie.

Maxim Veys (Vooruit): Het is moeilijk om het niet over het onderliggende probleem te hebben ...

De voorzitter: Afspraak is afspraak.

Maxim Veys (Vooruit): ... maar ik respecteer wat u mij vraagt als voorzitter, en u zult zien dat mijn vraag naar wens zal zijn.

Collega's, de huur is te duur in Vlaanderen: gemiddeld 815 euro in heel Vlaanderen. Geen enkele provincie zit nog gemiddeld onder de 700 euro huur. Dat is niet enkel een probleem van de grootsteden. Voor heel Vlaanderen is dit een probleem. Een eigen plek vinden, een betaalbare plek die dan nog eens kwalitatief in orde is, dat is een droom die voor veel Vlamingen steeds verderaf ligt. Of het nu gaat om een kot, over een huis kopen of een woning huren, de woonmarkt in Vlaanderen zit in het slop. Die zit vast.

Het probleem is eigenlijk simpel: op de huurmarkt zijn vraag en aanbod volledig uit balans. Heel veel mensen die op de commerciële huurmarkt zitten, zouden daar niet moeten zitten. 180.000 gezinnen wachten op een sociale woning, die er maar niet komt, dat blijft maar duren, dus zij moeten daar langer verblijven. Ook zijn er mensen die zeer moeilijk aan een woonlening raken, want de rente is verhoogd, mensen die een hoge huur betalen en daardoor te lang op de huurmarkt in de wachtkamer moeten zitten. Collega's, het resultaat is huurprijzen die ongekende hoogtes kennen. Het beleid van de Vlaamse Regering zorgt ervoor dat een betaalbare woning steeds meer buiten bereik blijft voor steeds meer mensen.

Minister, nochtans hebt u de sleutels in handen. U kunt zelf bouwen. U kunt gemeenten stimuleren. U kunt meer vrijheid geven aan die gemeenten. U maakt echter andere keuzes. Telkens opnieuw als de Vooruitfractie u vraagt om meer betaalbare woningen te laten bouwen, die de druk op de commerciële huurmarkt kunnen verlichten, dan maakt u andere keuzes. Honderden miljoenen blijven liggen. Vorig jaar bleef er tot 1,3 miljard euro liggen. Dat is nul op het rekest voor de Vlaming die wacht en die maar moet blijven wachten.

U komt dan aanzetten met constructies, met subsidies voor commerciële partijen, waarbij men bijna 27 jaar met die betaalbare woningen mag doen wat men wil. De Vlaming betaalt maand na maand de rekening van dat beleid, door zijn veel te hoge huur. Het allerergste is dat mensen de hoop opgeven. Dat lezen we deze week in de kranten, dat horen we continu. Iedereen hier kent wel iemand die vruchteloos op zoek is naar een betaalbare woning.

Minister, mijn vraag is dus heel simpel. U hebt nog een jaar tot de verkiezingen om beleid te voeren. Wat gaat u doen op korte termijn om de huurprijzen te drukken? *(Applaus bij Vooruit en van Mieke Schauvliege)*

De voorzitter: De heer Vandewalle heeft het woord.

Onno Vandewalle (PVDA): Voorzitter, ik ben braaf en beloof u dat ik het woord 'sociale woning' in deze tussenkomst niet zal vermelden. Ik zal wel meteen met de deur in huis vallen. Minister, de situatie op de woonmarkt is dramatisch. Ik denk dat we het daar allemaal over eens zijn. Ik zie gemiddelde prijzen van meer dan 900 euro voor een appartement in Antwerpen, van meer dan 800 euro bij mij in Gent, van 1000 euro voor een huis in Mechelen. Wie kan dat nog betalen? Jonge werkende mensen kunnen dat niet meer betalen. Ze kunnen geen huis meer kopen zonder steun van hun ouders, dat is helemaal onmogelijk, maar ze kunnen ondertussen ook geen huis meer huren. Ik heb heel veel vrienden die in Gent zijn opgegroeid en die niet meer in Gent kunnen blijven wonen. Ze moeten verhuizen, ze moeten in een andere stad of een andere regio gaan wonen, terwijl ze graag waren blijven wonen in hun regio.

Ik dacht dat we het er allemaal over eens waren dat de wooncrisis al jaren een probleem is, maar er is één iemand die het daar niet mee eens is. Minister, u bent dat, jammer genoeg. U hebt een paar weken geleden in de krant immers het volgende gezegd: "Een jaar geleden zou ik nog hebben gezegd dat betaalbaar wonen een non-issue was (...)." Een non-issue, dat is misschien zo in uw kringen, waar mensen 7000, 8000 of 9000 euro per maand verdienen, maar in mijn kringen, in mijn omgeving, in mijn wijk is dat al jaren en jaren en jaren een issue, kunnen mensen al jaren hun huurprijs niet meer betalen, hebben mensen het al jaren moeilijk om een huis te kopen.

Het verklaart misschien wel dat u de afgelopen jaren niets gedaan hebt aan de betaalbaarheid van de woningen, omdat u niet wist dat er een probleem was. Bon, het kan gebeuren, een minister van Wonen die enkele jaren lang niet doorheeft dat er een wooncrisis is, het kan de besten overkomen, maar die nu, ondertussen, ietwat laattijdig, ontdekt heeft dat er een wooncrisis is.

Mijn vraag is dezelfde vraag als collega Veys: wat zult u eraan doen? (*Applaus bij de PVDA en van Bruno Tobback*)

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Bedankt aan de vraagstellers. We hebben dus gisteren inderdaad kennis kunnen nemen van de cijfers van de Confederatie van Immobiliënberoepen (CIB), en daar zijn twee belangrijke vaststellingen. Eerst en vooral een stijging van de gemiddelde huurprijs in absolute termen. Dat zijn de cijfers die jullie ook vermeld hebben. En ten tweede, en dat is minstens even belangrijk: een versnelling van die cijfers. Voor alle duidelijkheid, en dat is een belangrijke nuance: dat gaat over nieuwe huurcontracten. Dat gaat niet over de lopende huurcontracten. Daar hebben we minder gegevens over. Dat is minder duidelijk. Wat we daar wel kunnen vermoeden, uit contacten bij het steunpunt en dergelijke meer, is dat daar voorlopig de stijging minder snel loopt dan de inflatie.

Nu, we hebben het over die nieuwe contracten, en die cijfers van CIB. Er zijn een paar oorzaken, een drietal. Eerst en vooral: de hoge inflatie. We zien dat er vorig jaar tot 10 of 11 procent indexatie geweest is, en dat heeft ertoe aangezet om die huurprijzen te verhogen. Vanochtend stond er ook een artikel in De Standaard, waarbij een heel duidelijke nuance gemaakt werd in die zin dat die 4 à 5 procent stijging van de huurprijs relatief gezien eigenlijk betekent dat die huurprijzen goedkoper worden. Als die huurprijzen minder snel stijgen dan uw indexatie, dan uw lonen, dan uitkeringen en alle sociale ondersteuning, dan is dat eigenlijk relatief gezien een minder snelle stijging.

Ten tweede is er de stijging van de rente, en dat is exact wat ik gezegd heb, en al jaren zeg trouwens: dat we ons hart moeten vasthouden voor het moment dat die stijging van die rente zou beginnen doorzetten. En gezien die hoge inflatie, was die stijging natuurlijk te verwachten. We hebben gisteren en eergisteren – en het verwondert me dat jullie daar niet naar verwijzen – in Duitsland en Frankrijk de inflatie nog zien toenemen, en we zullen zien in welke mate dat ook op ons effect heeft, en in welke mate de Europese Centrale Bank (ECB) de rente zal verhogen. Dat is waarvoor we moeten opletten.

Dan zijn er nog twee oude oorzaken, die er altijd al geweest zijn, maar ik vind het jammer dat die te weinig in het debat komen. In Nederland is dat bijvoorbeeld wel het geval. Dat zijn twee demografische oorzaken. Eerst en vooral is dat de gezinsverdunding, waardoor je puur meer aanbod van woningen nodig hebt. Je hebt meer wooneenheden nodig als meer en meer mensen alleen gaan wonen. En ten tweede is er natuurlijk de migratiedruk. Daar kun je niet omheen. Als er vorig jaar honderdduizend mensen bij gekomen zijn in België, dan kun je er niet omheen dat die allemaal een woning moeten hebben, en dat dat natuurlijk een extra druk zet op je woningmarkt. Dat is evident. Dat komt hier veel te weinig aan bod in het woondebat.

Wat leren we daaruit? Dat de woningmarkt in totaliteit aan elkaar hangt. Je hebt drie onderdelen, en die spelen op elkaar in. Eerst en vooral is er de koopmarkt. Zoals we altijd gezegd hebben: een stijgende rente is daar het probleem. We hebben daarvoor de registratierechten verlaagd. We hebben ook de Vlaamse woonlening, die meer en meer aantrek krijgt. Eind vorig jaar is daar ook al meer beroep op gedaan, en we zien dat dit jaar doorzetten. Dat is een goed instrument. Dat is een goede zaak, dat mensen door middel van die Vlaamse woonlening wel nog een eigen woning kunnen kopen.

En dan zijn er de twee andere: sociale huur en private huur. Daar is voor de beide, en daar zijn we het over eens, een uitbreiding van het aanbod nodig. Dat is de enige manier waarop het zal lukken om effectief een verschil te maken, ook naar die prijzen toe. Je moet meer aanbod hebben in de sociale woningen en vooral aan de onderkant van die private huurmarkt. Dan verwondert het me enorm dat u, mijnheer Veys, het geconventioneerd verhuren, waar we net iets aan dat aanbod willen doen, voortdurend onderuithaalt. Want dat moet er net voor zorgen dat er inderdaad meer sociale woningen zijn, en meer betaalbare private huurwoningen.

De vraag of die na 27 jaar al dan niet naar een eigenaar gaan, bijvoorbeeld, doet er op zich niet toe, want die woningen zijn er dan wel. Het aanbod is verruimd, en dat is de ultieme doelstelling. Dat is trouwens ook waarin men zich in Nederland vergist heeft, een tiental jaar geleden. Huurprijsreglementering, gaan drukken op die huurprijs, heeft er net voor gezorgd dat ze vandaag in nog grotere problemen zitten. Waarom? Omdat dat ervoor gezorgd heeft dat men geen aanboduitbreiding gedaan heeft. Het was niet meer rendabel om effectief te gaan investeren in die woningbouw, waardoor men vandaag met nog grotere problemen zit dan we hier in Vlaanderen hebben.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Dank u voorzitter.

Minister, u hebt vier minuten gesproken en driekwart daarvan hebt u gebruikt om het probleem te beschrijven. Maar het probleem kenden we al toen deze regering begon in 2019. Ik vroeg u naar wat de oplossingen zullen zijn? Welke keuzes gaat u maken om dat probleem op te lossen? En u komt hier met een mooi verhaal af, maar de cijfers liegen niet: die huren zijn huizenhoog.

Er is een groot probleem. We hebben het gezien in de kranten deze week, en het gaat over iedereen in Vlaanderen. Een koppel dat samen vier jobs heeft, dat niet aan een woonlening geraakt. Een vrouw die op haar vijftigste werd afgedankt, haar man werkt 45 jaar als truckchauffeur, zij hebben een veel te hoge huur. Ze hebben recht op een sociale woning, maar met die lange wachtlijsten zien ze het al niet zitten om eraan te beginnen. Dat is het resultaat van uw beleid.

Of er is nog een andere die zegt dat hij het immokantoor alleen hoort als er een huurindexering is. Een huurindexering waarvoor de Vooruitfractie u gevraagd heeft om die te plafonneren. U bent daar mee afgekomen in oktober. Als u vroeger had geluisterd, dan zou de stijging van die lopende contracten een heel stuk lager liggen. Want de realiteit bewijst telkens dat dit Vlaams woonbeleid de mist ingaat.

Waarom zijn die energiefacturen zo duur? De kwaliteit is niet in orde. Er wordt veel te weinig gerenoveerd. Jaar na jaar wordt hier telkens bewezen dat dat woonbeleid – dat mikt op enkelen die van thuis uit steun krijgen om een woning te kopen – niet opbrengt.

Dus mijn vraag is heel concreet: wanneer gaat u eindelijk eens leren uit die fouten en zorgen dat er meer betaalbare woningen sneller worden gebouwd? Want het is kwart na twaalf. (*Applaus bij Vooruit en van Jos D'Haese*)

De voorzitter: De heer Vandewalle heeft het woord.

Onno Vandewalle (PVDA): Ja, ik heb u inderdaad eerst een lange uitleg horen geven over het probleem. En dan hebt u gezegd: "Ja, maar relatief gezien zijn de prijzen eigenlijk lager met de inflatie, want ze stijgen minder snel dan de inflatie." Maar ik vraag u om dat eens te proberen uit te leggen aan mensen, mensen die het afgelopen jaar hun huur met 100 of 200 euro hebben zien stijgen.

Steeds meer mensen in mijn omgeving zeggen: "Ik kan het niet meer, ik moet verhuizen want ik kan mijn huishuur niet meer betalen." En aan die mensen gaan wij eigenlijk zeggen dat het eigenlijk wel goed komt, want relatief gezien dalen de prijzen tegenover wat ze waren.

En dan zegt u dat de inflatie in Duitsland en Nederland nog toeneemt. Ik zou zeggen: reden te meer om in te grijpen, reden te meer om iets te doen, want de situatie zal dus nog erger worden in de maanden die komen. En ik vrees dat we er met het verhaal van geconventioneerd huren – dat in essentie gewoon het rendement van bouwpromotoren garandeert – niet gaan geraken. Daarmee gaan we de betaalbare woningen niet creëren die nodig zijn om het probleem op te lossen. (*Applaus bij de PVDA en van Bruno Tobback*)

De voorzitter: Mevrouw Smeyers heeft het woord.

Sarah Smeyers (N-VA): Dank u wel, voorzitter.

Minister, de beste stuurlied staan aan wal. En er staan twee matrozen luid te roepen. De repliek was ook voorbereid voor u een antwoord gaf, of men weigert naar uw antwoorden te luisteren.

Het is natuurlijk zo dat je als overheid de omstandigheden van die huurmarkt en die woningmarkt niet volledig kunt controleren. Je kunt wel bijsturen. Je kunt initiatieven nemen om gericht in te grijpen zonder de markt te verstoren, maar het basisprincipe van de economie – vraag en aanbod – is wat u tot vervelens toe in de commissie ook uitlegt, en dat is – wat wij ook begrijpen – waar u op inzet.

De vraag is groot en het aanbod moet vergroten. Mijnheer Veys, u zegt dan dat er geen oplossingen komen. Maar het principe van geconventioneerd huren, daar

waren we allemaal vragende partij voor. De minister heeft dat uitgewerkt, komt daar binnenkort mee naar het parlement, en dat is volgens mij echt wel de juiste piste om op alle verschillende niveaus van huren – ook dat ene waar we het morgen over zullen hebben, maar ook op de private huurmarkt – in te zetten en dat aanbod te vergroten.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Dank u wel, voorzitter.

Collega Smeyers, de beste stuurlui zijn degenen die alvast willen beginnen met de realiteit te benoemen. En de realiteit is dat voor meer en meer mensen wonen onbetaalbaar is geworden in Vlaanderen. En dat betekent dat meer en meer mensen meer dan een derde van hun inkomen geven aan huisvesting. En dat steeds meer mensen zelfs meer dan de helft van hun inkomen geven aan huisvesting.

Voor die mensen wordt dat steeds vaker kiezen tussen een dak boven het hoofd, een sociaal leven, een warme maaltijd, een dak boven het hoofd. Die afweging iedere dag moeten maken, moet vernietigend en onmogelijk zijn, minister. En dat is waar u voor bevoegd bent. En neen, een beperkte indexsprong voor energievervlindende huurwoningen lost dit probleem niet op. Nee, het systeem van geconventioneerd huren – zoals u tot vandaag voorstelt, minister – waarbij via loting de 'lucky few' worden uitgekozen die wel een betaalbare woning mogen huren, dat lost het niet op.

Het is duidelijk wat er dan wel nodig is. Er is meer en snellere sociale huurwoningbouw nodig. Er is een ambitieuzer bindend sociaal objectief nodig. Er is een uitbreiding nodig van de sociale huurpremie. Er is een herinvoering nodig van de sociale last. Dat zijn allemaal goede startpunten om aan te beginnen, minister. Het is heel simpel: u hebt de middelen, de bevoegdheid en de verantwoordelijkheid om wonen in Vlaanderen betaalbaar te maken. U hebt er jarenlang voor gestreden om daarvoor bevoegd te zijn. Wat gaat u doen om een antwoord te bieden op de stijgende huurprijzen?

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Minister, er vond gisteren een zeer interessant congres plaats van Embuild Vlaanderen rond het thema betaalbaar wonen, waar uw adjunct-kabinetschef overigens een zeer interessante uiteenzetting deed. Er bleek duidelijk dat ook ontwikkelaars zich bewust zijn van deze problematiek. Ik vind het dan ook jammer dat de vraagstellers niet aanwezig waren om het samen over het thema betaalbaar wonen te hebben.

Minister, de bouwsnelheid zal inderdaad omhoog moeten als we snel een verandering willen zien in de huurprijzen. Er werden gisteren dan ook enkele interessante voorstellen gelanceerd. Ik denk maar aan versnelde vergunningen voor betaalbare woningen en huisvesting en verlaagde registratierechten voor betaalbare huisvesting en sociale huur. U doet al veel inspanningen, maar volgens ons is het nog steeds niet genoeg. We moeten alle zeilen bijzetten.

Vandaar ook mijn bijkomende vraag aan u: bent u bereid om in te zetten op de verlaagde registratierechten, iets waar mijn fractie al langer om vraagt, en op het versnellen van vergunningen voor betaalbare woningen en sociale verhuur?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (cd&v): We hebben niet alleen morgen in de commissie vragen over sociaal wonen, maar we hebben ook volgende week in onze commissie de lang

geplande hoorzitting over de evolutie van de woningen en de huurprijzen, iets wat inderdaad de nodige aandacht verdient. Minister, u hebt – terecht, denk ik – verwezen naar geconventioneerd verhuren. Dat is een van de antwoorden op het creëren van meer aanbod. De gemengde projecten verhogen het aanbod in de sociale en reguliere huur en bij de betaalbare woningen. Gemengde projecten zorgen ervoor dat er meer aanbod is, meer betaalbare en sociale woningen.

Mijn vraag is: wat verwacht u en op welke termijn van het systeem van geconventioneerd huren, vanaf wanneer kan daar daadwerkelijk mee worden gestart en vanaf wanneer kunt u daar meer inzage over geven of kunnen we daar de eerste resultaten van zien?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, wat we zeker niet mogen doen, is alle huurprijzen bevriezen. Er is een tekort aan huuraanbod, zowel op de sociale als de private huurmarkt. We moeten er inderdaad voor zorgen dat het voor de kleine verhuurders rendabel blijft om te blijven verhuren zodat het huuraanbod zeker niet vermindert. Daar moeten we alles aan doen. We verwachten ook van hen inspanningen in het kader van energie-uitdagingen, zodat de energiefactuur zeker niet omhooggaat. Minister, de oplossing die wij al vanuit onze partij hebben aangereikt, is om toekomstgericht het woningaanbod meer aan te passen aan de realiteit, dus aan de gezinsverdunding en de alleenstaanden. Een diverser woonaanbod aanreiken aan de mensen die een woning zoeken, een woning op maat, zoals kleiner wonen, een woning delen, cohousing, al die nieuwe woonvormen, moeten toekomstgericht gemakkelijker realiseerbaar zijn voor projectontwikkelaars en kleine eigenaars die willen investeren en die eigenlijk de mensen die op zoek zijn naar een betaalbare huurwoning, willen helpen. Minister, ik wil graag de conceptnota's die wij al hebben geschreven rond woningdelen en andere, opnieuw onder de aandacht brengen, want dat is in het kader van betaalbaarheid echt wel een oplossing naar de toekomst toe. Dank u wel voor die bijkomende aandacht daarvoor.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Dank u wel voor de bijkomende vragen. Ik probeer gestructureerd te antwoorden.

Eerst en vooral: mevrouw Blancquaert, we hebben de laatste jaren de registratierechten al van 10 naar 3 procent verlaagd voor enige en eigen aankopen. Daarnaast hebben we die ook verhoogd van 10 naar 12 procent om de concurrentie op de koopmarkt wat in evenwicht te brengen. Wat daar natuurlijk het punt van is: voor mijn part mogen die registratierechten nog lager, maar dan moet je de moed hebben om aan te geven welke uitgaven we gaan doen. Want anders krijg ik mevrouw Van dermeersch achter mij, die zegt dat we 'uitgavenzot' zijn en wat is het nog allemaal. Dus je moet dan ook de moed hebben om aan te geven dat je niet alleen minder belastingen invoert – graag, heel graag –, maar dat je dan ook minder gaat uitgeven.

Ten tweede, beste mensen, wil ik wel meegaan in alle ideeën die op korte termijn allemaal heel lekker klinken, heel leuk zijn, en allemaal politiek bijzonder interessant zijn, mijnheer Vaneeckhout, met ondersteuning en bevrozing en ga maar door. Maar leuke oplossingen op korte termijn, zijn op lange termijn maar zelden de goede oplossingen. Veel van die zaken gaan net een contraproductief effect hebben, en op lange termijn alleen maar uw probleem vergroten. Daar ga ik niet in mee.

Het mooiste voorbeeld, en ik heb het al tientallen keren gezegd, is dat als je honderd woningen hebt, en je hebt 105 kandidaten, dan geef je extra ondersteuning

aan die vijf die eruit vallen, die schuiven in, maar je hebt nog altijd maar honderd woningen. Het zijn dus vijf anderen die eruit vallen.

Het enige wat dit probleem kan oplossen, is aanboduitbreiding, meer woningen. En daarvoor volgen we twee pistes: enerzijds moeten we de sociale huurwoningen verhogen. Daarvoor doen we de hele hervorming van de sociale huisvestingssector, waar ik ook al verwijten van heb gekregen, mijnheer Veys, maar die moet dat bouwritme verhogen. *(Opmerkingen van Maxim Veys)*

Ten tweede is er het geconventioneerd verhuren, dat er specifiek op gericht is om meer sociale woningen en meer betaalbare woningen te voorzien. Mevrouw De Vroe, dat is ook om te voldoen aan dat kleiner woonaanbod specifiek aan de onderkant van de private huurmarkt, waar de kern van het probleem zich situeert. Maar ook dat wordt door de mensen van de linkerzijde als niet goed bestempeld. Dat begrijp ik niet zo goed.

Mevrouw Jans, het is altijd gevaarlijk om deadlines te zetten, maar we mikken in elk geval op de zomer. We krijgen nu informeel heel veel interesse, maar we gaan zien of dat ook effectief in stenen wordt omgezet. Ik durf daar goede hoop op te hebben dat er voldoende interesse is om dat aanbod te gaan voorzien.

Nog een paar zaken die ik daarnet ook wilde zeggen: ook alle bestaande huurondersteuning die vandaag bestaat en heel gericht wordt toegepast – en daar sta ik volledig achter – is volledig geïndexeerd. Die gaat wel omhoog met 10 of 11 procent, het juiste indexatiecijfer ontgaat mij nu. Dat heeft ervoor gezorgd dat we bijvoorbeeld in vergelijking met 2016, toen we in totaal 45 miljoen euro hadden, vandaag aan meer dan 100 miljoen euro aan huurondersteuning zitten. Daar wordt dus wel degelijk ook op ingezet.

Over die huurindexatie, mijnheer Veys, zegt u dat die er op vraag van de socialistische fractie kwam. Hadden we uw voorstel gevolgd – en iedereen kan dat nalezen, het is ingediend in dit parlement – dan zouden alle mensen die van 1 oktober 2022 tot 1 oktober 2023 geen indexatie krijgen deze in hun nek gekregen hebben direct na 1 oktober 2023, want dat zat in uw systeem. Er zat geen systeem in, daarom hebben wij u inderdaad niet gevolgd en gezorgd voor een systeem waarbij woningen met een slechte energieprestatie niet alleen dit jaar worden overgeslagen, maar wordt het ook onmogelijk gemaakt dat ze dat na 1 oktober toch nog kunnen doorrekenen, waardoor mensen tot 15 procent indexatie in hun nek zouden kunnen krijgen. Dat was bij uw voorstel het geval. Wij hebben dat er uitdrukkelijk uit gehaald, en dat lijkt mij ook de beste keuze te zijn.

Ik blijf erbij dat het beste dat we kunnen doen is om op lange termijn ervoor te zorgen dat we dat aanbod kunnen uitbreiden. We weten allemaal dat er vandaag een paar uitdagingen zijn die dat nog moeilijker maken. Dat gaat over ruimtegebruik, dat gaat over voldoende mensen hebben voor de bouwsector, niet alleen om nieuwbouwwoningen te plaatsen, maar ook om ervoor te zorgen dat de renovaties kunnen plaatsvinden, dat gaat over klimaatmaatregelen nemen die er ondertussen voor zorgen dat ook de bouwrijzen stijgen. Heel dat systeem moet op elkaar inspelen, maar we zorgen er in elk geval voor met de ondersteuning die wij nu gegeven hebben. Wij geven die inderdaad ook aan de private sector, omdat mevrouw De Vroe heel terecht zegt dat we die nodig hebben om dat aanbod uit te breiden.

Al de rest klinkt ongetwijfeld allemaal zeer mooi voor jullie achterban. Op korte termijn klinkt dat mooi in de oren, maar op lange termijn zijn dat niet de juiste keuzes. Het enige wat we kunnen doen is dat aanbod uitbreiden, en al onze instrumenten zijn specifiek daarop gericht om daarvoor te zorgen. *(Applaus van Elke Sleurs)*

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Als het hier over betaalbaar wonen gaat, collega's, is het altijd een beetje voorspelbaar: de minister wordt geconfronteerd met het falen van het eigen beleid en zegt dan dat het allemaal niet waar is, dat ik als 'sos' dat niet weet, dat hij superveel inspanningen doet. Maar we zien steeds hetzelfde resultaat: wonen wordt enkel maar duurder, en er komen veel te weinig betaalbare woningen bij.

Minister, ik weet niet wat voor u de lange termijn is, maar ik wil u er wel op wijzen dat uw partij al meer dan tien jaar voor Wonen bevoegd is. Ik weet niet wanneer we die resultaten zullen zien. U spreekt altijd over de erfenis voor onze kinderen en kleinkinderen, maar u bent ze op het vlak van betaalbaar wonen op dit moment wel een beetje aan het bedriegen. Dat kan toch niet de bedoeling zijn?

Want, collega's, weten jullie wat de realiteit is? Er studeert momenteel een generatie af die veel te veel betaald heeft voor een kot, die veel te veel dure huur moet betalen, die veel te moeilijk aan een woonlening raakt. Met andere woorden: zij geloven niet dat een overheid gaat helpen, en ook niet dat de politiek de mensen gaat helpen.

Weet je voor wie dat goed is? Voor die daar. *(Maxim Veys wijst naar de Vlaams Belangfractie)*

En daar willen wij tegen strijden, daarom komen wij hier op voor betaalbaar wonen. Maar één ding is duidelijk: u bent niet bereid om bij te leren. U bent niet bereid om bij te sturen. Het is een zeer pijnlijk beleid, maar de Vlaming is er echt wel vet mee. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer Vandewalle heeft het woord.

Onno Vandewalle (PVDA): Mevrouw Smeyers, u zegt: "De beste stuurder staan aan wal." Maar met de huidige stuurder gaan we al tien jaar op een ijsberg af, en iedereen hier zegt: "We hebben geen koerswijziging nodig, absoluut niet. We gaan nog sneller richting die ijsberg varen. Het probleem is de aanbodzijde."

Maar het probleem is niet de aanbodzijde, het probleem ligt ergens anders. Want ik wil wel eens door de steden in Vlaanderen gaan wandelen, en gaan kijken naar het aanbod. Als je genoeg geld hebt is er aanbod genoeg: luxeflats in Gent, penthouses, meer dan genoeg. Het probleem is het aanbod aan betaalbare woningen. En net daar gebeurt niets, net daar komt geen stroomversnelling. Net daaraan doen deze en de vorige regering al tien jaar niets, niets met de N-VA in de regering. En ik heb vandaag geen enkel antwoord gehoord dat mij doet vermoeden dat er in het komend jaar een koerswijziging gaat komen. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Elke Sleurs over een sterkere arbeidsmarkt en positie voor mensen in een stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag en andere 55-plussers – 1601 (2022-2023) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik wil graag op basis van artikel 50, punt 1, h), van ons reglement een voorstel tot spoedbehandeling doen van een voorstel van resolutie over een sterkere arbeidsmarkt en positie voor mensen in een stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag en andere 55-plussers. Het voorstel van resolutie werd intussen ingediend en is bezorgd aan alle fractie-secretarissen. Maar ik neem aan dat uw diensten ook een kopie zullen bezorgen aan de leden.

Hulde, voorzitter, aan collega Ronse, die straks zal toelichten waarom wij dit voorstel van resolutie al ter bespreking en ter stemming wensen voor te leggen.

De voorzitter: Is het goed dat we ons daar later over uitspreken? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET over de doelgroepvermindering voor personen zonder recente, duurzame werkervaring – 1544 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet over de doelgroepvermindering voor personen zonder recente, duurzame werkervaring.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Collega's, als je naar een bedrijf gaat en er spreekt met de eigenaar-zaakvoerder en de mensen die er werken en vraagt: "Wat houdt u nu het meest bezig?", dan zullen ze je allemaal, maar dan ook allemaal zeggen: "Het tekort aan volk. Wij komen handen, voeten en hersenen te kort." Collega De Vreese en ikzelf hebben honderden bedrijfsbezoeken gedaan, elke vrijdag, en eigenlijk zeiden die bedrijven: "Oekraïne, energiecrisis en covid hebben op ons een enorme impact gehad, maar er is maar één iets waarvan we u vragen het op te lossen en dat is: geef ons mensen."

Er zijn heel veel maatregelen die je kunt nemen. En wekelijks, tot groot genoeg van heel wat collega's, brengen wij die maatregelen hier ook in het halfrond. Maar er is één maatregel die nu wel wat extra aandacht verdient. En dat, collega's, is iets wat ooit werd gevraagd door de vakbond, namelijk: een aanwervingspremie voor langdurig werkzoekenden. Ik weet nog, collega Muyters, toen u minister was – en in mijn hart blijft u altijd de minister – hebt u gezegd: "Kijk, ik heb eigenlijk geen zin om dat uit te voeren. Dit is niet meteen de maatregel 'van mijn gedacht', maar als minister ben ik ook genereus en luister ik ook. We gaan dat een kans geven."

Nu hebben we gezien dat heel weinig werkgevers die aanwervingspremie langdurig werkzoekenden aanvroegen. Dat was iets van een 4250 euro. We zijn dan ook wat beginnen na te denken hoe dat komt. Wel, collega's, heeft er al één

iemand een werkgever ontmoet die zei dat hij subsidies of een premie wil aanwerven? Ik heb die werkgever nog niet ontmoet, nog niet. Een werkgever wil getalenteerde, geschoolde mensen, mensen die, als ze niet geschoold zijn, de goesting hebben om geschoold, getraind te worden, mensen die hun tanden in het bedrijf willen zetten, die willen meegroeien met het bedrijf, die interesse hebben in het bedrijf, die schouder aan schouder met collega's onze Vlaamse welvaart willen versterken. Die aanwervingspremie staat daar haaks op: dat gaat eigenlijk uit van het niet snappen hoe de economie werkt of draait.

Wij hebben gezegd: laat ons die schrappen, want die wordt onvoldoende aangevraagd en noem maar op. En, collega's, we hebben daar in deze meerderheid een akkoord over gevonden, een heel slim akkoord, dat alle centen die voor die premie werden gebruikt, gaat inzetten op scholing en opleiding van de werknemers.

Politiek was dat afgeklopt, maar toen kwam het Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité (VESOC) en zeiden de sociale partners dat ze nog hier en daar premies wilden geven. Dat hebben we niet gewild, maar we hebben dat omgevormd richting een doelgroepkorting, zodanig dat het automatisch wordt toegekend, zonder paperassen. Als je iemand die langer dan twee jaar werkzoekend is, met een afstand tot de arbeidsmarkt aanwerft, komt het erop neer dat het vier kwartalen 1000 euro is. Maar het slimme aan de maatregel is dat daar ook opleiding en omscholing bij zit.

Collega's, ik vind dat een historische, goede stap. Belangrijk genoeg om tijdens de bespreking van dit ontwerp van decreet, vanuit mijn plek hier naar voren te schrijden en aan dit spreekgestoelte de lof te zwaaien over dit ontwerp en hulde te brengen aan al wie hieraan heeft meegewerkt. Ik kan u alleszins verklappen dat onze fractie met zeer veel overtuiging zal stemmen voor dit ontwerp van decreet. Ik dank u. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Collega Ronse heeft de context geschetst. Dit is inderdaad het terugdraaien van een eerdere beslissing, van de aanwervingsincentive, waarvan we merkten dat die niet merkte, naar een gerichte korting voor de reactivering of het aan de slag helpen van specifieke groepen die toch wel wat moeite hebben om aan de slag te geraken.

Vanuit de Vooruitfractie zijn wij zeer blij – het zal u misschien verbazen – dat deze Vlaamse Regering stappen neemt om de drempels naar de arbeidsmarkt te verlagen. Het debat zal misschien nog komen in de loop van de plenaire vergadering: hoe krijgen we mensen op latere leeftijd aan de slag? Ik denk dat dat een belangrijke uitdaging is en we moeten alle drempels daartoe maximaal wegwerken. Wij zijn ervan overtuigd dat dit ontwerp kan helpen om werkgevers te stimuleren om mensen een kans te geven, ook al zijn ze al iets ouder en hebben ze al iets meer ervaring.

Wij hebben ook wel een zorg, en dat heb ik ook in de commissie aangegeven: dat de koppeling wordt gemaakt met de coaching. Ik denk dat het belangrijk is dat we van die aanwerving een langdurige en structurele tewerkstelling maken, waarbij we ook inzetten op begeleiding en voldoende coaching. Zo wordt die koppeling heel snel, zo niet automatisch gemaakt bij mensen die dankzij deze doelgroepkorting aan de slag kunnen, en kunnen zij ook meteen de begeleiding krijgen waaraan ze nood hebben.

Minister, u weet dat wij u steunen, maar we zullen het kritisch blijven opvolgen. De Vooruitfractie zal dit ontwerp van decreet steunen, maar het vanzelfsprekend kritisch blijven opvolgen.

De voorzitter: De heer Buysse heeft het woord.

Yves Buysse (Vlaams Belang): De geschetste doelgroep de grote afstand helpen overbruggen die er is tot de arbeidsmarkt, is een doelstelling die wij als fractie zeker kunnen onderschrijven. Maar toch, in tegenstelling tot het enthousiasme van andere collega's vragen wij ons wel af of wat hier voorligt, de beste manier is om de doelstelling te bereiken. Er zal natuurlijk altijd wel resultaat zijn, maar de inzet van middelen moet natuurlijk altijd afgewogen worden aan de te verwachten resultaten.

Uit eerder onderzoek, collega Ronse verwees ernaar, bleek dat bepaalde financiële maatregelen – weliswaar in een andere vorm, in een andere verpakking – niet altijd het verhoopte resultaat kenden.

In de huidige arbeidsmarkt, met de vele openstaande vacatures, mag men toch wel veronderstellen dat het merendeel van de mensen die willen werken ook effectief een job zouden moeten kunnen vinden. Dus dat betekent dat als bepaalde groepen nu geen werk vinden, men moet durven te zoeken naar de echte oorzaak daarvan en daaraan proberen te remediëren, en niet al te veel te rekenen op de financiële incentives voor de werkgevers.

Want de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) stelt in zijn advies op dit ontwerp van decreet terecht dat een gedegen doelgroepenbeleid uit een tweeluik moet bestaan. Ten eerste de financiële incentive voor de werkgever, en ten tweede het verhogen van de trajecten voor jobcoaching. Vooral het feit of dat tweede luik, de voor deze groep zo belangrijke jobcoaching, ook effectief vorm zal krijgen, is toch wel de vraag.

Ik lees in het ontwerp dat de maatregel na twee jaar zal worden geëvalueerd. Ik verwijs opnieuw naar het advies van de SERV waarin gepleit wordt dat naast de post-factumevaluatie ook een permanente monitoring zou moeten worden georganiseerd. In de commissie heeft de minister dit idee gesteund, maar echte garanties van hoe dit in de praktijk zal verlopen, zijn er volgens ons nog niet.

Tot slot merk ik op dat het ontwerp van decreet een algemeen kader bevat met, volgens ons, te weinig voorwaarden. De beslissingen over het bedrag, de doelgroep en de leeftijd worden aan de Vlaamse overheid gedelegeerd. De enige voorwaarde die vastligt is dat de persoon bij VDAB is ingeschreven als niet-werkende werkzoeker. Het komt ons dan ook over als een blanco cheque, en om al deze redenen zal onze fractie zich straks bij de stemming onthouden.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): De collega's hebben al heel veel gezegd, en ik ga niet te veel in herhaling vallen. Maar het is wel een feit dat onlangs de nieuwe lijst van knelpuntberoepen bekend werd. Er kwam weer een hele reeks knelpuntberoepen bij. Ondertussen zitten we in de situatie dat in Vlaanderen een op de drie van de beroepen een knelpuntberoep is geworden. Een op de drie. Dat betekent duizenden, tienduizenden openstaande vacatures die niet of moeilijk ingevuld geraken. En daarnaast hebben we nog altijd 180.000 werkzoekenden in Vlaanderen, van wie ook een op de drie – ook toevallig een op de drie, dus afgerond zestigduizend mensen – al langer dan twee jaar werkzoekend is. Dus ik denk we er alles moeten aan doen om zeker die mensen opnieuw naar de arbeidsmarkt te krijgen, hoe moeilijk dat ook soms is.

Daarnaast hebben we nog vele tienduizenden, honderdduizenden Vlamingen zelfs, die niet werkzoekend zijn, die niet werken en ook geen uitkering krijgen. Of de mensen met een leefloon, die zitten hier ook tussen. Allemaal mensen die niet formeel werkzoekend zijn en soms ook al jaren inactief zijn. Deze mensen

moeten we natuurlijk ook proberen te motiveren om aan de slag te gaan, om die vele openstaande vacatures ingevuld te krijgen. Dat doen we met een hele resem aan maatregelen, u ook, minister, dat is evident.

Eén van die maatregelen die we nu gaan nemen, herformuleren voor een stuk, is het ontwerp van decreet dat nu voorligt. Dit ontwerp van decreet zal, zoals collega's al hebben gezegd, het werkgevers veel gemakkelijker maken. Het zal ervoor zorgen dat als ze iemand aannemen die al twee jaar of langer werkzoekend of inactief is, ze daarvoor automatisch een RSZ-korting (Rijksdienst voor Sociale Zekerheid) krijgen, en niet meer de omslachtige procedure moeten volgen om een aanwervingspremie aan te vragen, die, zoals reeds gezegd, in de praktijk nooit werd gebruikt.

Dit is dus een zeer goede zaak, zowel naar de fond van de maatregel – alles in het werk stellen om zoveel mogelijk mensen die al twee jaar of langer inactief of werkzoekend zijn opnieuw aan de slag te krijgen – en langs de andere kant is dit toch een belangrijke administratieve vereenvoudiging voor de werkgevers.

Ik heb wel nog twee bekommernissen. Het is iets waar ik regelmatig op aandring, maar ook hier zal VDAB opnieuw een heel cruciale rol spelen in het welslagen. Zij bepalen of men die RSZ-korting kan geven. Natuurlijk, het zal hier weer staan of vallen met de rol die VDAB op zich neemt. Ook sociale partners hebben al duidelijk aangedrongen dat er heel snel een plan van aanpak moet komen waarbij men die doelgroep gaat afbakenen, en vooral ook, waarbij men aangeeft hoe men die inactieven gaat trachten te bereiken, iets wat voor VDAB niet evident is.

Daar moeten we met de sociale partners echt wel uitkijken naar het plan van aanpak waarmee VDAB snel naar voren zal treden.

En dan een tweede bekommernis. We moeten altijd opletten als we maatregelen nemen waarbij we aan wie twee jaar of langer werkzoekende is een RSZ-korting (Rijksdienst voor Sociale Zekerheid) geven, dat de mensen die tussen de een en twee jaar werkzoekend zijn niet tussen wal en schip vallen. Meestal wordt er – en terecht – veel gedaan om diegenen die nu zonder job vallen snel opnieuw aan de slag te krijgen. Nu doen we iets voor diegenen die al meer dan twee jaar werkzoekend zijn. We moeten ervoor zorgen dat de tussengroep niet tussen wal en schip valt en verloren geraakt. En vooral ook dat VDAB niet gaat zeggen dat we gewoon moeten wachten tot ze twee jaar werkzoekend zijn. Dat zou een zeer pervers gevolg zijn, dat we absoluut in de gaten moeten houden.

Minister, ik neem aan dat die twee bekommernissen ook uw bekommernissen zijn. We zijn er vrij gerust op dat dat goed wordt opgevolgd. Daarom zal mijn fractie deze belangrijke administratieve vereenvoudiging en maatregel goedkeuren. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Als aanvulling bij de andere collega's probeer ik toch nog een andere invalshoek te vinden. Dat is niet evident.

Dit is een heel belangrijk decreet, een heel belangrijke stap om een hiaat te dichten in ons Vlaamse arbeidsmarktbeleid. In 2015 hadden we een discussie over ons doelgroepenbeleid. Collega Ronse, toen is er inderdaad, op voorzet van de sociale partners, gekozen om te werken met een premie voor langdurig werkzoekenden. Dat is een wat omslachtig systeem. Maar het is wel belangrijk dat we voor deze groep een financiële incentive in het leven roepen die efficiënt kan werken, niet alleen voor werkzoekenden trouwens maar ook voor niet-actieven. Dat is een belangrijke oefening, die VDAB en u, minister, de komende maanden moeten doen: de afbraak van de groep van niet-actieven die een beroep kunnen

doen op deze premie, zodat we de vijver waarin onze werkgevers vissen om hun knelpuntvacatures in te vullen ook daadwerkelijk kunnen vergroten.

Dit instrument kan daarbij een belangrijke financiële incentive zijn, gecombineerd met het aanbod van jobcoaching dat vanuit VDAB wordt ontwikkeld. Daarrond wordt op dit moment volop promotie gemaakt. Zowel met de financiële incentive als met de kwaliteitsinstrumenten die VDAB nu kan hanteren ontstaat een heel belangrijk beleidsinstrument om mensen die te lang langs de kant van onze arbeidsmarkt hebben gezeten opnieuw bij die arbeidsmarkt te betrekken en een duurzame job te geven. Wij zullen dit ontwerp van decreet dus ten volle steunen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1544/3)

– *Artikel 1 tot en met 12 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot afschaffing van de voorafgaande machtiging voor de uitoefening van ambulante of kermisactiviteiten en tot wijziging van de wet van 25 juni 1993 betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante en kermisactiviteiten – 1545 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot afschaffing van de voorafgaande machtiging voor de uitoefening van ambulante of kermisactiviteiten en tot wijziging van de wet van 25 juni 1993 betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante en kermisactiviteiten.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Voorzitter, ik zal bewijzen dat uw enthousiasme terecht is.

De voorzitter: Dan zult u daar moeite voor moeten doen.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Ik zal het ontwerp van decreet niet toelichten want het is natuurlijk niet van mijn hand. Het gaat hier om een vereenvoudiging van een reeks elementen in het kader van ambulante en kermisactiviteiten.

Minister, ik heb een heel concrete vraag. We hebben het in de commissie al gehad over het afschaffen van de leurkaart. Ik ben daar in de commissie ook op doorgegaan. Die kaart wordt vervangen door een systeem van controleren, onder andere in de Kruispuntbank van Ondernemingen. Wanneer een deur-aan-deur-verkoper zich vandaag aanmeldt, is die leurkaart voor de consument toch wel

een bewijs van erkenning van het bonafide zijn. Concreet: hoe zullen we er in de toekomst voor zorgen dat de mensen, wanneer zij met een deur-aan-deur-verkoper worden geconfronteerd, zeker kunnen zijn dat het om een bonafide verkoper gaat en niet om iemand met slechte intenties? Dat is een belangrijke bezorgdheid waar onze fractie mee zit en die ons verhindert om deze vereenvoudiging, die er ook in zit, goed te keuren. Zonder een helder antwoord hierop zien wij ons genoodzaakt ons te onthouden.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Collega's, dit is toch ook een belangrijk ontwerp van decreet, zeker en vast door de administratieve vereenvoudiging die eraan vastgekoppeld is. Onze markten en onze kermessen brengen nog wel leven in de brouwerij in onze steden en gemeenten. Wij zetten als fractie, als partij heel sterk in op die kernversterking. Het is dus ook belangrijk dat wij onze lokale besturen de nodige handvatten, instrumenten geven om dat te gaan versterken. Dit ontwerp van decreet is daarin een belangrijke administratieve vereenvoudiging en een kostenbesparing voor de lokale besturen en de ondernemers. Het ontwerp van decreet bevat inderdaad twee belangrijke elementen: meer lokale autonomie om in te spelen op de nieuwe trends en de afbouw van de administratieve rompslomp door in te zetten op de digitalisering.

Het is inderdaad belangrijk dat dit ontwerp van decreet alleen het verschil kan maken als de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) accuraat en vlot raadpleegbaar is en als ook alle relevante documenten – bijvoorbeeld over voedselveiligheid, attractieveiligheid, verzekeringen – opgeladen kunnen worden op een centrale, digitale databank of een platform. De groepsaankoop voor een digitaal beheersysteem is ondertussen al vergevorderd. Minister, er moeten dus nog belangrijke stappen gezet worden. Door het koppelen van data en de inzet van artificiële intelligentie (AI) kan er meer gericht gecontroleerd worden. Ook die controle is zeer belangrijk. Het systeem kan zodanig opgebouwd worden dat er knipperlichten afgaan als een dossier niet in orde is. Daar moet absoluut werk van gemaakt worden.

We zien dit ontwerp van decreet als een eerste stap. Nu moet er ook werk gemaakt worden van een campagne om de lokale besturen te informeren over de mogelijkheden, de toegang tot de KBO, de uitbouw van een centrale databank en de praktische aanpak.

Tot slot, de inwerkingtreding van het ontwerp van decreet is afhankelijk van de wijzigingen aan drie koninklijke besluiten (KB's) van 24 september 2006. Hopelijk wordt dit snel aangepakt en kan er snel geschakeld worden voor dit decreet. Zo kan Vlaanderen ook een voorbeeld zijn voor de andere gewesten. (*Applaus van Maurits Vande Reyde*)

De voorzitter: De heer Buysse heeft het woord.

Yves Buysse (Vlaams Belang): Elke stap naar administratieve vereenvoudiging is natuurlijk een lovenswaardig initiatief te noemen, ook in dit dossier waar aan de wetgeving van de ambulante handel gesleuteld wordt. In wat hier voorligt, zien we zelf ook een aantal praktische voordelen, zeker wat betreft de controle door marktleders of aangestelden van lokale besturen, echter in de veronderstelling dat de uitrol van dit decreet samenloopt met het aangekondigde digitaliseringsproject. Want dit is toch wel een voorwaarde die door de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) gesteld wordt om het hele opzet te laten lukken.

We delen echter ook een aantal andere bekommernissen van de VVSG en van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), bijvoorbeeld over het feit –

dat is al aangekaart door collega's – dat ook de gewone consument de zo groot mogelijke zekerheid moet hebben dat hij te maken heeft met een ambulante handelaar of kermisuitbater die in regel is en dat die dus ook effectief geïdentificeerd kan worden. Met het wegvallen van de leurderskaart valt immers dit middel weg. In de commissie heb ik een oplossing hiervoor gevraagd, maar die kreeg ik toen niet.

Ook een aantal andere bezorgdheden die aangekaart werden door de SERV en de VVSG werden in onze ogen niet volledig weggenomen door de uitleg van de minister in de commissie. Om die redenen nemen we liever een afwachtende houding aan. We zullen ons straks onthouden.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik wil even ingaan op de bezorgdheden rond de bescherming van de consument die ook geuit zijn in de commissie. U weet dat de bescherming van de consument inderdaad in eerste instantie een federale aangelegenheid is, maar de lokale besturen hebben natuurlijk nog een aantal instrumenten waarmee ze toch wat controles kunnen doen. Het is effectief wel zo dat in het kader van de administratieve vereenvoudiging, die natuurlijk deel en voorwerp is van heel deze aanpassing, de moraliteitsvoorwaarden die vereist zijn, verdwijnen. Dat neemt niet weg dat daar nog altijd controle op kan zijn inderdaad door de bevoegde diensten. Maar de lokale besturen hebben nog altijd een specifieke controle, handhavingsmogelijkheden op het lokale niveau. Daar kan zeker ook nog naar verwezen worden wat dat betreft. Ik deel de zorg, maar een specifieke context van de bescherming van de consument is natuurlijk een federale bevoegdheid.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister, u geeft een antwoord, maar u verduidelijkt niet hoe de consument heel concreet kan weten of iemand die aan de deur staat bonafide is of niet. Hoe moet ik mij dat concreet voorstellen? Hoe gaat dat dan gebeuren? Moet hij het lokale bestuur contacteren? Die leurderskaart was een heel concreet, misschien niet altijd sluitend, maar bruikbaar mechanisme, en ik zie niet wat het alternatief is dat voor de consument toepasbaar, bruikbaar en snel raadpleegbaar is. Ik zou daarop toch graag een heel concreet antwoord van u willen krijgen: hoe werkt dat, als er een verkoper aan je deur staat, hoe kun je dan als consument weten of die bonafide is, ja of nee?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dat is een goeie vraag.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): U hebt het decreet geschreven.

Minister Jo Brouns: Jaja, het is een goeie vraag, maar ik zei dat de specifieke bescherming van de consument een federale aangelegenheid is. De lokale besturen hebben natuurlijk een soort van poortwachtersfunctie, waardoor ze alles en iedereen die zich op hun grondgebied meldt kunnen controleren. We hebben daar specifieke platformen voor, in de mate dat personen zich aanmelden. Maar ik denk dat u verwijst naar personen die malafide intenties hebben, en dat zijn natuurlijk degenen die zich niet melden. In de praktijk gebeurt het dan vaak dat zij worden opgemerkt door burgers en dat het aan de politie wordt gemeld, maar een specifieke meldingsplicht? Op het niveau van de lokale besturen is het zo dat als iemand correct bij de Kruispuntbank van Ondernemingen is ingeschreven, men dat op het niveau van de gemeente kan verifiëren. Maar hetgeen waar u naar verwijst, dat zijn mensen met slechte intenties. Die zullen altijd mogelijkheden hebben. In alle eerlijkheid: om de mazen van het net helemaal te dichten, dat is natuurlijk een uitdaging.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Mijn excuses, minister, maar de mazen van het net zijn niet sluitbaar en u maakt de mazen groter! De leurderskaart was niet sluitend, maar het was wel een manier om het te testen. U zegt: "Ze waren niet sluitend, dus we schaffen ze af." U zegt dat lokale besturen de verkopers, als ze zich melden, kunnen controleren in de Kruispuntbank. Maar dat lost het probleem van de consument niet op.

Mijn vraag is dus heel simpel: als dit ontwerp van decreet geen antwoord biedt op dat probleem, dan is er toch een probleem met dat ontwerp van decreet? U zegt dat de bescherming van de consument een federale bevoegdheid is. Daar ben ik het mee eens. Maar u schaft de leurderskaart af, en u hebt geen alternatief om ervoor te zorgen dat de consument die geconfronteerd wordt met een verkoper, instant kan checken of hij bonafide of malafide is. Als u daar geen alternatief voor hebt, dan snap ik niet waarom dat niet opgenomen is in dat ontwerp van decreet, waarom niemand daarnaar gekeken heeft. Het is toch raar dat dat u hier plots overvalt, en dat u zegt: "Ha, ja, een terechte vraag." Oprecht, laat ons daarnaar kijken. Misschien kan het ontwerp van decreet nog ingetrokken worden en herbekeken worden, maar ik vind dat echt belangrijk. Heel concreet: stel dat er iets gebeurt met een malafide verkoper na invoering van dit ontwerp van decreet. Wilt u de politieke verantwoordelijkheid dragen en zeggen: "Vroeger was er een leurderskaart, we hebben die afgeschaft, en een consument kan niet meer controleren of iemand bonafide is."? Dat willen we toch niet geweten hebben? Ik denk dat dit, in het belang van goede decreetgeving en de bescherming van de consument, toch een belangrijk punt is.

Als u geen antwoord kunt geven, dan stel ik voor dat we het ontwerp van decreet herbekijken.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik begrijp de bezorgdheid natuurlijk, maar zelfs als er een leurderskaart is, is dat vaak ook niet hét bewijs van 100 procent correctheid en betrouwbaarheid van die specifieke verkoper. Spontaan zijn er wel manieren om bijvoorbeeld vragen te stellen: "Vanwaar bent u? Wat verkoopt u? Hebt u een website die u kunt tonen?" We zijn toch in 2023, we kunnen die vragen stellen.

Ik denk dat dat u niet kan weerhouden om het ontwerp van decreet, dat toch een vereenvoudiging is, ook voor de verkopers die dat nog doen, door te voeren. Maar goed, als dat een blijvende bezorgdheid is, dan is het jammer dat uw steun aan dit ontwerp van decreet daardoor in het water valt.

De voorzitter: De heer Buysse heeft het woord.

Yves Buysse (Vlaams Belang): Minister, u doet alsof u dat vandaag een interessante vraag vindt, maar de vraag is heel concreet gesteld in de commissie. Ik heb er toen ook op gewezen. Het gaat effectief over – bij wijze van spreken – mijn gepensioneerde moeder die iemand aan de deur krijgt om iets te verkopen. Hoe kan zij nog weten of de persoon die voor haar staat bonafide is of niet? Ik heb toen gesuggereerd om in elke gemeente een infonummer te installeren waar men naar kan bellen. Waar men kan zeggen: "Die persoon staat hier", en waar men kan antwoorden: "Dat is correct, met die man kunt u zakendoen." Er moeten toch een aantal zaken mogelijk zijn om dat probleem op te lossen?

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Collega's, het is heel duidelijk dat we in andere, digitale, tijden leven, waarin kaarten heel gemakkelijk nagemaakt worden. Als

iemand een kaart toont, is men niet zeker dat die persoon bonafide is. Als er twijfels zijn over mensen die aan de deur komen, dat ze twijfelachtig of malafide zijn, dan moet het lokale bestuur inzetten op sensibilisering zodat de mensen onmiddellijk de politie waarschuwen zodat die kan verifiëren en ingrijpen. Dat is de manier waarop we nu moeten werken. Het is ook zo dat mensen die zich aanmelden, dat met malafide middelen proberen te verdoezelen. Ze zullen allerlei truken van de vooruit proberen om bonafide over te komen. Als er twijfel is, ligt er een belangrijke taak bij de lokale besturen om de burgers te informeren. Als er twijfel is – en dat gebeurt, dat weet iedereen, buurtinformatienetwerken zijn daarmee bezig –, zijn er zeker en vast tools voorhanden om in te grijpen. Het zal niet van de leunderskaart afhangen om daartegen op te treden.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord?

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Voorzitter, er is nog een taak ...

De voorzitter: Ik heb u niet het woord gegeven.

De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Onze fractie is zeer enthousiast, voorzitter.

Ik denk dat ik weet wat de heer Vandenhove ging zeggen. Er komt nog een taak bij voor de lokale besturen. Onder het mom van vertrouwen worden er opnieuw taken doorgestuurd naar de lokale besturen. Ik vind vooral – uw antwoorden stellen mij niet gerust, minister – dat zowel de consument als de bonafide verkoper hierdoor slechter af zal zijn. De bonafide verkoper had een manier om te tonen dat hij bonafide was. Ik vind het zeer vreemd dat de partijen die de eerste zijn om vanuit gezond of ongezond wantrouwen naar de samenleving te kijken, nu plots zeggen dat men mensen moet kunnen vertrouwen op hun woord. Ik vind dat – en mijn gevoel vanuit de commissie wordt hier alleen maar bevestigd – in een vereenvoudiging – waar ik gerust wil naar luisteren – de consument en de bonafide verkoper hiermee slechter af zijn. Dat vind ik zeer jammer. Ik hoop dat we binnenkort niet geconfronteerd worden met de pijnlijke gevolgen daarvan.

Voorzitter, mijn fractie is nog meer dan voor de bespreking overtuigd van haar overtuiging.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Mijn collega heeft dat perfect gezegd.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1545/3)

– *Artikel 1 tot en met 11 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

**VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over de toekenning van anciënniteit aan zijinstromers
– 1570 (2022-2023) – Nr. 1**

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Onderwijs over het verzoekschrift over de toekenning van anciënniteit aan zijinstromers.

De heer Danen, verslaggever, heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Voorzitter, het gaat over een verzoekschrift van een verzoeker die aanklaagt dat zijinstromers die vandaag starten in het onderwijs, een bepaald aantal jaren anciënniteit kunnen meenemen. Op het moment van de indiening was dat acht jaar, nu is dat tien jaar. Hij klaagt daarbij aan dat mensen die vroeger zijn ingetreden met veel anciënniteit in een andere sector, die anciënniteit niet hebben kunnen meenemen.

Hij is zeven maanden vroeger gestart na zeventien jaar in de private sector en stelt vast dat hij geen recht heeft op anciënniteit in het onderwijs. Hij vraagt of daar iets aan gedaan kan worden.

Hij zegt daarbij dat zijn situatie absurd is. Als 41-jarige leerkracht moet hij het nu doen met een verloning van een 21-jarige starter: zo'n 1850 euro netto.

Wij hebben daar in de commissie een paar keer over gesproken. Ik zou de collega's en de kijker thuis willen uitnodigen: als hij of zij het volledige verslag wil raadplegen, kan dat. Maar ik zal toch de hoofdlijnen kort proberen samen te vatten.

Op 10 februari van 2022 heeft de commissie het verzoekschrift in handen genomen en voor de eerste keer besproken. Maar toen werd eigenlijk gesteld dat we over te weinig informatie beschikten om dat verzoekschrift ten volle te kunnen bespreken. Wij hebben dus de vraag gesteld aan de minister om ons inzage te geven in de financiële implicaties van een aantal scenario's waar de verzoeker ook naar verwees. Dat geldt zowel voor scenario's om met terugwerkende kracht anciënniteit toe te kennen aan zijinstromers die al voor de inwerkingtreding van de huidige anciënniteitsregeling in het onderwijs actief waren, als ook voor scenario's om binnen de huidige regelgeving een hoger aantal jaren anciënniteit te kunnen inbrengen. Dat is wel een belangrijk element: wij hebben gevraagd aan de minister om ons meer inzicht te geven.

Op 9 juni 2022 was die nota beschikbaar en hebben we dus de bespreking verdergezet.

Ik zal, als ik over mezelf spreek, ook gewoon mijn naam noemen. Dat klinkt een beetje raar, maar ik denk dat het moeilijk anders kan.

Tijdens de bespreking stelt Johan Danen vast dat er in de nota geen financiële scenario's zijn meegegeven. Dat was nochtans wel de afspraak. Hij kan zich dus niet helemaal vinden in het standpunt van de minister. Het gelijkheidsbeginsel kan men op vele manieren invullen. Men zou bijvoorbeeld iedereen in het onderwijs die ooit is overgestapt, een bepaalde extra anciënniteit kunnen geven en de nieuwe zijinstromers iets meer. Van dergelijke mogelijkheden maakt de minister geen melding, terwijl dat wel de vraag was vanuit de commissie. Het standpunt van de minister beantwoordt de vragen van de verzoeker niet helemaal.

Hij beseft natuurlijk wel dat het niet mogelijk is om een regeling uit te werken waar iedereen beter van wordt, maar een betere regeling dan die die vandaag

mogelijk is, moet – om voor een stuk tegemoet te komen aan de vraag van de verzoeker – toch wel mogelijk zijn. Hij betreurt ook dat er geen enkele poging wordt gedaan om dat in te schatten en dat vindt hij jammer.

Karolien Grosemans meent dat de minister wel degelijk ingaat op het scenario om alle zijinstromers anciënniteit toe te kennen. Hij noemt geen exact bedrag, maar spreekt wel van een zware financiële impact. Bijkomend merkt de minister op dat het geen enkele impact zal hebben op het lerarentekort.

Steve Vandenberghe zegt dat Vooruit voorstander is van het uitbreiden van het toekennen van anciënniteit van zijinstromers met minstens twintig jaar. Men moet er alles aan doen om de instroom te vergroten. Dat is niet de enige oplossing, maar wel een hele belangrijke. Men moet de zijinstromers in overeenstemming met hun anciënniteit betalen, zodat ze echt de stap naar het onderwijs willen zetten. Iemand die op 40-jarige leeftijd instroomt in het onderwijs kan men toch niet hetzelfde loon betalen als iemand die net is afgestudeerd? Dat was ook de vraag van de verzoeker. Hij heeft respect voor de stappen binnen de anciënniteitsregeling die door minister Weyts is uitgewerkt, maar het moet uitgebreider. Nood breekt wet, aldus collega Vandenberghe.

Vanwege het gelijkheidsbeginsel zal men moeten werken met terugwerkende kracht. Het klopt dat een voorstel van toenmalig minister Pascal Smet om maximaal twintig jaar anciënniteit toe te kennen aan zijinstromers op kritiek botste van de Raad van State, maar men moet nu eerst laten onderzoeken tot hoever de terugwerkende kracht mogelijk is, zonder dat gelijkheidsbeginsel te schenden.

Jean-Jacques De Gucht vindt het vervolgens belangrijk om dit verder te onderzoeken, maar de vraag is of het gaat om een budgettair dan wel om een juridisch verhaal. Men moet eerst nagaan wat de juridische mogelijkheden zijn en daarna zijn verdere stappen mogelijk. Hij gaat wel akkoord om verder te werken op het antwoord van de minister.

Dan vervolgt mevrouw Krekels met te zeggen dat zij in het midden wil laten of de financiële oefening maken zinvol is of niet. Men worstelt hier met het gelijkheidsbeginsel, men mag niet te hard focussen op de weerstand van de potentiële zijinstromers vanwege de financiële kant. Er zijn ook andere redenen waarom mensen die zich omscholen om te gaan lesgeven, afhaken.

Vervolgens zegt de heer Daniëls dat de heer Vandenberghe alles op een hoop gooit. Ik ga die discussie hier niet ten volle uitwerken. U kunt die lezen in het verslag. Wat wel relevant is in de tussenkomst van de heer Daniëls, is dat er een besluit van de Vlaamse Regering over deze problematiek voor advies is overgemaakt aan de Raad van State. Dat is wel belangrijk, want daarna wordt besloten te zullen wachten op dat advies eer men echt kan afronden. Dat is dus wel een cruciaal moment in de bespreking.

Het advies van de Raad van State over het voorstel van toenmalig minister Smet, die twintig jaar anciënniteit wilde toekennen aan zijinstromers, was duidelijk over de disproportionaliteit. Het lijkt hem dus verstandig om dat advies van de Raad van State af te wachten. Hij geeft ook aan begrip te hebben voor de vraag van de verzoekers.

Dat was trouwens bij iedereen van de commissie het geval, ook bij mevrouw Vandromme. De cd&v-fractie wil ook het advies van de Raad van State afwachten. Het gaat om het vinden van een evenwicht tussen doelmatigheid en het gelijkheidsbeginsel.

Dan zegt Johan Danen dat de Raad van State stelde dat de maatregel disproportioneel zou zijn als men te veel anciënniteit zou geven aan nieuwe zijinstromers,

maar dat die disproportionaliteit altijd in verhouding staat tot wie er al eerder was en nul anciënniteit had. Die kloof is te groot. Men moet dit dus in een globaal kader bekijken, maar volgens Johan Danen is het perfect mogelijk om bijvoorbeeld maximaal vijf, zes, zeven of acht jaar anciënniteit te geven aan mensen die al langer geleden zijn ingestapt.

Tot slot geeft de heer De Gucht nog aan dat men in rondjes aan het draaien is, waarna de bespreking wordt afgerond.

Ik kom dan tot het besluit, dat door mevrouw Vandromme in de commissie-vergadering van 26 januari is gesteld. Ze zegt het volgende. De commissie heeft respect voor de vraag van de verzoeker en begrijpt de achtergrond van de vraag. Na lezing van het advies van de Raad van State over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van dringende maatregelen om het lerarenambt in het basis- en secundair onderwijs te herwaarderen, bevestigt de commissie de overwegingen en standpunten die in de informatieve nota van de minister van 9 mei 2022 zijn opgenomen.

Tot daar het verslag. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw Yalçin, u bent ook verslaggever. Er is weinig aan toe te voegen, denk ik. (*Gelach*)

Hilâl Yalçin (cd&v): Aangezien collega Danen vrij volledig was, sluit ik mij graag daarbij aan. (*Gelach. Applaus*)

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Elke Sleurs over een sterkere arbeidsmarkt en positie voor mensen in een stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag en andere 55-plussers – 1601 (2022-2023) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft Wilfried Vandaele bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Elke Sleurs over een sterkere arbeidsmarkt en positie voor mensen in een stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag en andere 55-plussers.

Collega Ronse, enkel over de spoed.

Axel Ronse (N-VA): Absoluut. Ik denk dat de actualiteit en het hele verhaal rond de heer Leemans dit parlement minstens verplicht om zich op zeer korte termijn uit te spreken over de toepassing van het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag (SWT). (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

Dat is heel duidelijk.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Elke Sleurs over een sterkere arbeidsmarkt en positie voor mensen in een stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag en andere 55-plussers.

De bespreking is geopend.

De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Collega's, ik zal u eerst allemaal positief verrassen: we hebben vandaag binnen de meerderheid een akkoord bereikt ... over de tekst van resolutie die hier voor u ligt.

Voor ik het voorstel van resolutie zal toelichten, zal ik een korte omweg maken. Ik ben, net als u allemaal, een zeer trouwe kijker van Het verhaal van Vlaanderen. Ik vind dat fantastisch. Maar ik moet zeggen, de voorbije twee edities had ik een kleine existentiële crisis. Toen ik dat verhaal zag over die syndicalisten die zijn beginnen bouwen aan onze sociale zekerheid, die ervoor gezorgd hebben dat iedereen een stem heeft, die toegang tot onderwijs hebben voorzien, die ervoor gezorgd hebben dat mensen verlof hebben, die geijverd hebben in de Gentse beluiken voor veilige werkomstandigheden ... (*Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA*)

Collega's, ik had even het idee dat als ik in die tijd geleefd zou hebben, ik ook aan die kant gestaan zou hebben. Maar toen, collega's ... (*Opmerkingen bij de PVDA*)

Toen begon ik me te bedenken: moesten die mensen in deze tijd leven, aan welke kant zouden zij staan, los van het feit dat ik ervan overtuigd ben dat ze allemaal militant en overtuigd lid zouden zijn van de N-VA, die op vandaag voor mij de partij bij uitstek is die de broze sociale zekerheid verdedigt, die die mensen hebben opgebouwd, de verworvenheden waar ze met gevaar voor lijf en leden voor zijn gegaan? Wij zijn de partij die nu het draagvlak voor die sociale zekerheid wil behouden en versterken. (*Applaus bij de N-VA*)

Collega's, toen ik vandaag de krant las, moest ik denken aan de syndicalisten van toen. Ik denk, moesten die de syndicalisten van nu bezig zien, dat ze zich zouden omdraaien in hun graf, collega's. Ze zouden zich omdraaien in hun graf. (*Applaus bij de N-VA*)

Herinner u de socialistische syndicalist Rudi De Leeuw, de man van de notionele interestaftrek. Maar, collega's, Marc Leemans en zijn secondant, een zekere Walter uit Limburg, zeggen: "Kijk, we zijn 62, we hebben voldoende gewerkt. We hebben veel leden die voltijds aan de slag zijn. Weet je wat: ik stop ermee. Ik ga op pensioen. Ik neem wat vakantie. Ik zal thuis blijven." Die hebben zelfs de gêne niet om te zeggen hoe het echt zit. Die zeggen: "Kijk, ik zal me laten ontslaan. Ik laat me ontslaan door mijn vakbond, en ik ga op SWT (stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag)." Weet je wat dat betekent? Dat betekent dat je

letterlijk zegt: "Beste leden, het geld dat jullie verdienen door hard te gaan werken, daar gaan we een stuk van afpakken, lekker gulzig, en we zullen op uw kap, op uw poef, thuis blijven." Dat is wat Marc Leemans en zijn secondant zeggen.

Collega's, ik vind dat schandalig. Want dat type gedrag ondergraaft alles waar de sociale zekerheid voor staat. Het is het mooiste dat we hebben, mensen die zeggen: we zullen een stuk van wat we verdienen afstaan om ervoor te zorgen dat wie het moeilijk heeft, dat wie noodgedwongen zijn job kwijtraakt, iemand die langdurig ziek wordt, iemand die door andere omstandigheden in de miserie zit, geholpen kan worden. Dat type mensen, zoals Marc Leemans, maken daar sans gêne, op crapuleuze wijze, misbruik van. Ze komen er zelfs voor uit, en ze leggen een bom onder het draagvlak voor onze sociale zekerheid.

Maar er is meer aan de hand, collega's: het Algemeen Christelijk Vakverbond (ACV), maar ook het Algemeen Belgisch Vakverbond (ABVV) bestuurt VDAB. Zij zijn eigenlijk degene die van u allemaal het vertrouwen krijgen. 1 miljard euro belastinggeld gaat er naar VDAB om zeker na te kijken of de sociale zekerheid correct gebruikt wordt, of niemand er de kantjes van af loopt. En net die bestuurders van VDAB – die van ons dat vertrouwen krijgen – zeggen eigenlijk aan de samenleving: 'hier is onze middelvinger, wij misbruiken dat vertrouwen'. Eigenlijk zeggen ze daarmee aan elke werkzoekende, aan elke persoon die bij VDAB is ingeschreven, dat ze het zich niet moeten aantrekken en dat het systeem er is om misbruik van te maken. Dus, collega's, ik denk dat we ernstige vragen mogen stellen over hun rol in het bestuur van VDAB.

Bovendien geven ze ook aan heel veel mensen de idee dat iemand met een SWT-statuut iemand is die vooral niet mag worden lastiggevallen door diezelfde VDAB. Ze mogen geen opdrachten krijgen als een sollicitatie, geen jobaanbieding. Oh, dat is slecht. Werken is vies, is vuil. Het ABVV heeft recent nog een prijs uitgedeeld aan VDAB – de zure prijs – omdat ze vonden dat VDAB te veel jobvoorstellen doet aan mensen die in een SWT-statuut zitten. Schandalig, kun je je dat inbeelden!

Wel collega's, ik ben heel blij dat we binnen deze meerderheid een akkoord gevonden hebben om een heel duidelijk signaal te geven, een straf signaal, een signaal aan alle sociale partners die in het bestuur zitten van VDAB: dat met dit parlement, met het geld van de belastingbetaler, met het geld dat mensen verdienen wanneer ze werken, sparen of ondernemen, niet te sollen valt.

We vragen met dit voorstel van resolutie aan VDAB en ook aan de RVA, om voortaan iedere keer te controleren of er geen misbruik wordt gemaakt van ontslag, of het effectief wel klopt of de persoon in kwestie ontslagen is. Want als u doorklikt en doorleest op al die berichten, dan gaat het binnen het ACV niet alleen over Marc Leemans. Ze zeggen zonder gêne dat dit een praktijk is die zij als vakbond al een hele tijd toepassen. Diezelfde vakbond nota bene die ons de les komt spellen, en werkgevers de les komt spellen, over hoe belangrijk het wel is om 60-plussers nog in dienst te houden. Wel, zijn eigen topman zegt dat het na 60 jaar genoeg is geweest, want dan is men niets meer waard.

Collega's, ik ben zelf bestuurder in Kortrijk, wij zijn op zoek naar massa's mensen die op dit moment leefloononderzoek kunnen doen, advies kunnen geven aan zwakkeren over sociale voordelen. Marc Leemans is maatschappelijk assistent. Ik heb gezien dat mijn collega Theo Francken al een vacature aan hem heeft voorgesteld voor Lubbeek, wel hij is ook welkom in Kortrijk, om te werken weliswaar.

Collega's, dit voorstel van resolutie is een zeer belangrijk signaal: ten eerste dat dit misbruik niet kan, dat het parlement dit misbruik niet pikt, dat wij verwachten van VDAB dat de heer Leemans gecontroleerd zal worden om vast te stellen of dit wel wettelijk is, want ons inziens is dit puur sociale fraude, en om ervoor te

zorgen dat hij honderden jobaanbiedingen zal krijgen om aan de slag te gaan. Als hij daar niet op ingaat, dan kan hij gesanctioneerd worden. Collega's, dat geldt trouwens voor alle mensen die onder het SWT vallen. Dus ik hoop dat dit voorstel van resolutie door u allen – maar dan ook u allen – zal worden gesteund, want onze sociale zekerheid is iets heel broos en wij zijn het die dat draagvlak daarvoor in stand moeten houden. Ik dank u. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Eén ding is zeker, collega Ronse is geactiveerd vandaag, en dat is op zich natuurlijk een goede zaak. We hebben inderdaad een akkoord gemaakt over een voorstel van resolutie om een duidelijk signaal te geven, omdat wat vandaag of gisteren naar buiten is gekomen het verkeerde signaal is. Het is het verkeerde signaal in een krappe arbeidsmarkt waar we elk talent nodig hebben. Het is het verkeerde signaal als het gaat over werkgelegenheidsbeleid dat vorm gegeven wordt door onze sociale partners.

We hebben nog maar een paar maanden geleden een Vlaams werkgelegenheidsakkoord gehad waar expliciet wordt opgeroepen om oudere werknemers langer aan boord te houden, te investeren in vorming en opleiding om ervoor te zorgen dat werkzoekenden met ervaring ook opnieuw kansen krijgen op de arbeidsmarkt. En daarom is het dus belangrijk dat we vanuit dit parlement het signaal geven dat het wel degelijk anders kan, en anders moet op onze arbeidsmarkt.

We verwachten daarbij dat werkgevers werkbaar werk creëren voor oudere werknemers die aangeven dat ze in een job zitten die op dit moment te zwaar is – zo lijkt voorzitter van het ACV zijn me inderdaad een heel zware functie – en aangeven dat ze het anders willen aanpakken. Zulke werkgevers hebben de opdracht om ervoor te zorgen dat ze het talent dat er is, aan boord houden en niet zomaar op veel te jonge leeftijd afschrijven. Ik ben trouwens ook blij dat eenieder die de voorbij jaren heel veel op de kap van Marc Leemans heeft gezeten, het nu heel belangrijk vindt dat hij toch zo lang mogelijk aan de slag blijft. Dat is op zich wel opmerkelijk. (*Gelach*)

Maar collega's, dit voorstel van resolutie is ook een oproep aan VDAB om opnieuw kansen te geven aan zij die wel door hun werkgever worden afgeschreven. Op dit moment is het zo dat 55-plussers bij VDAB 3,5 keer minder kans hebben om uit te stromen naar werk dan wie jonger is. En dat is uiteraard iets dat wij niet kunnen tolereren. Er is nog altijd heel veel leeftijdsdiscriminatie, er is nog altijd een onaangepaste begeleiding vanuit VDAB en partners om rekening te houden met de ervaring die werkzoekenden hebben opgebouwd. Daarom is het belangrijk dat we van hieruit het signaal geven aan VDAB dat ook zij daar een belangrijke rol te spelen hebben en dat zij een aangepaste begeleiding en desnoods een aangepaste opleiding moeten voorzien voor zij die met ervaring op zoek moet naar werk. We hebben elk talent nodig.

Dit voorstel van resolutie maakt duidelijk dat we elk talent aan boord van onze arbeidsmarkt willen houden, inclusief Marc Leemans. We hopen dat de sociale partners daarbij een voortrekkersrol zullen spelen. Een beetje in tegenstelling tot wat collega Ronse daarnet zei, maar dit voorstel van resolutie roept de sociale partners net op om er samen met VDAB voor te zorgen dat de positie van ouderen op de arbeidsmarkt wordt versterkt en dat zij samen aan die kar gaan trekken. We hopen van harte dat ook het ACV dat doet zoals het hoort.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Voorzitter, lieve collega's, we hebben het hier in het parlement al vaak gehad over Debora, over Jos, over Maria. Ik wil het toch ook even hebben over Marc. (*Gelach. Applaus bij de meerderheid*)

Marc wordt 62 jaar, vindt dat hij – en dat is zijn goed recht – lang en hard genoeg gewerkt heeft en dat hij het recht heeft om ermee te stoppen. En Marc heeft een plannetje bedacht. Hij mag nog niet op pensioen, maar hij gaat naar zijn werkgever – waar hij toevallig de topman van is, maar goed – en gooit het op een akkoordje. Als zijn werkgever hem ontslaat, dan heb ik recht op een werkloosheidsuitkering plus een bedrijfstoeslag, dan heeft hij recht op SWT en dan kan hij sowieso rustig genieten, want als je met SWT bent – dat is toch wat de vakbond tegen iedereen zegt –, dan laten ze je met rust. Dus Marc had een plannetje bedacht dat heel geraffineerd in elkaar zat, en de werkgever zag daar zelfs geen probleem in. Meer nog, die werkgever heeft dat in het verleden al verschillende keren gedaan. Die heeft in het verleden ok al aan anderen gezegd: “Doe maar, ik vind dat een goed idee: op die manier kunnen we jullie bedanken voor bewezen diensten op kosten van de belastingbetaler en je kunt rustig genieten van je pensioen.”

En nooit, nooit heeft iemand zich daar blijkbaar afgevraagd of dat wel allemaal juist is, of dat wel allemaal iets is dat zomaar door de beugel kan. Blijkbaar heeft niemand zich daar ooit die vraag gesteld. Marc, voor zij die het nog niet weten, is dus de topman van het Algemeen Christelijk Vakverbond (ACV), de grootste vakbond van het land. Zij zien er dus geen graten in om misbruik te maken van het SWT om vervroegd met pensioen te gaan. Ik vind dat, collega’s, een regelrechte schande. Ik vind dat onaanvaardbaar. *(Applaus bij de meerderheid)*

Ik vind dat eigenlijk een slag in het gezicht van iedereen die vandaag werkt. En ik vind dat eigenlijk ook bijzonder, maar dan ook bijzonder hypocriet. Al te vaak zijn het vakbonden die staken en betogen, vanwege de personeelstekorten in de kinderopvang, in de zorg, in het onderwijs. En ze hebben voor alle duidelijkheid gelijk om dat aan te klagen. Want die tekorten zijn bedreigend, ze bedreigen onze welvaart, allemaal. We moeten ervoor zorgen dat die tekorten opgevuld geraken. Maar die tekorten zorgen vooral voor een enorme werkdruk bij zij die vandaag aan de slag zijn. Want zij moeten de tekorten opvullen. Zij moeten, zolang er geen collega is, het werk van die collega die er niet is, ook verrichten. Dat merk je aan iedereen waar je mee praat: “Ik moet vandaag harder werken dan vroeger. Ik zie het amper zitten, en voor ik het weet heb ik een burn-out en val ik uit, maar dat doe ik niet. Ik blijf aan de slag, want anders laat ik mijn collega in de steek.” Dat is de situatie waar we vandaag in zitten.

Op dat moment zegt een topman van de vakbond dat hij vervroegd met pensioen wil, dat hij een extra uitkering wil en dat hij vooral met rust gelaten wil worden. Welk signaal, collega’s, geeft de vakbond, geeft het ACV daarmee nu aan al die werkende mensen die zichzelf vandaag uit de naad werken om onze economie draaiende te houden en onze welvaart veilig te stellen? Welk signaal geeft men daarmee? Ik kan alleen maar aan Marc Leemans en het ACV oproepen om hun bocht te nemen, om dat terug te draaien, en dat niet te doen. Anders zijn ze hun geloofwaardigheid voor een heel lange tijd kwijt om ons als volksvertegenwoordigers de les te lezen over hoe wij moeten omgaan met ons sociaal model. *(Applaus bij de meerderheid)*

Maar, collega’s, los van wat Marc Leemans doet – uiteindelijk moeten hij en het ACV daarover beslissen – moeten wij ons natuurlijk ook afvragen: dit gebeurt nu, wat moeten wij daar als beleid aan doen? Vandaar dit voorstel van resolutie, daarom hebben we dit voorstel van resolutie op initiatief van collega Ronse hier nu ingediend. Want eigenlijk staan daar drie belangrijke dingen in die wij heel duidelijk vragen, en waarvan ik inderdaad ook hoop dat men dat van links tot rechts durft en wil steunen.

Eigenlijk vragen we drie dingen. Ten eerste moeten misbruiken van het SWT eruit. Controles op misbruiken moeten veel groter door de Rijksdienst voor

Arbeidsvoorziening (RVA) en door VDAB. Het op een akkoordje gooien met je werkgever om je zagezegd buiten te smijten, zodat je met pensioen kunt gaan, dat is onaanvaardbaar, dat moet eruit, die controles moeten naar omhoog. Dat is de eerste heel duidelijke vraag die wij in ons voorstel van resolutie stellen.

Dus richting VDAB is er ook een heel duidelijke opdracht: doe meer moeite. Schrijf die mensen niet af. Geef hun sollicitatieopdrachten. Geef hun de kans zich te bewijzen. Laat ze niet vallen, want we hebben ze allemaal nodig. Dus ook dit staat duidelijk in dit voorstel van resolutie. (*Applaus bij de meerderheid*)

Ten derde moeten we ook werkgevers overtuigen, want daar kunnen we niet blind voor zijn. Het is onlangs nog aan bod gekomen, in een studie van Stijn Baert. Discriminatie is een feit. En discriminatie, ook van oudere werknemers, is een feit, en dat mogen we ook niet tolereren. Dus ook aan werkgevers moeten we een heel duidelijk signaal geven: je moet die mensen ook een kans geven. En dat betekent in de eerste plaats dus ook het signaal naar het ACV: als je vindt dat iemand op de leeftijd van 62 jaar niet meer voldoet en je die zomaar buitenzet, kunnen we dat ook niet aanvaarden. Het moet perfect mogelijk zijn om binnen een organisatie na te gaan of je dat potentieel kunt blijven gebruiken, in plaats van ze op de leeftijd van 62 jaar aan de deur te zetten.

Maar ook andere werkgevers, die zulke mensen zouden willen aannemen, of twijfelen om ze aan te nemen, moeten we overtuigen. Doe dat! Je kunt bij ons politici niet klagen dat je geen personeel vindt – collega Ronse heeft gelijk, dat is het eerste wat je hoort wanneer je bij een bedrijf komt – maar aan de andere kant geen kansen geven aan mensen die al op leeftijd zijn, om effectief hun bijdrage te leveren. Dat moeten we ook durven zeggen. (*Applaus bij de meerderheid*)

Dat zijn de drie belangrijkste maatregelen die in dit voorstel van resolutie staan, en waarvan ik echt oprecht hoop dat ze kunnen leunen op een breed draagvlak in dit parlement. Want dit gaat verder dan het geval Leemans. Dit gaat over hoe we met oudere werknemers omgaan. Staan we toe dat een bedrijf kan zeggen "Ga maar, we hebben je niet meer nodig", en een werknemer op kosten van de belastingbetaler wegduwt? Of zeggen we: "Nee, we staan dat niet toe. Je geeft een slecht signaal, als vakbond, maar eigenlijk elke werkgever die dat doet geeft een slecht signaal." Of kiezen we ervoor om, zeker in deze tijden van arbeidsmarktkrapte, ook te durven zeggen: "Mensen die ouder zijn dan 50, 55, of 60 jaar, zijn niet afgeschreven. We hebben die nodig. We hebben iedereen nodig, en zeker zij."

Dat is de essentie van dit voorstel van resolutie. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Collega's, ook wij hebben met veel verbazing en verontwaardiging kennis genomen van het schandelijke geplande misbruik door de ACV-voorzitter van het SWT-brugpensioenstelsel. Ik vind het wel een gemiste kans dat deze kwestie, deze aanleiding dus voor dit voorstel van resolutie, dat dit misbruik van een vakbondsvoorzitter zelfs niet vernoemd wordt in dit voorstel van resolutie, zelfs niet in de toelichting.

Hier is een heel debat over Marc Leemans, en geheel terecht, over het misbruik van hem en het ACV, maar daarvan is geen enkele vermelding in het voorstel van resolutie. Dat vind ik toch opmerkelijk, en een gemiste kans.

Maar nu kom ik tot het inhoudelijke. SWT maakt natuurlijk deel uit van onze sociale zekerheid, en dient om mensen te helpen die onvrijwillig werkloos worden. Het systeem dient dus zeker niet om rijke vakbondspotentaten na een dik

betaalde carrière aan een door de belastingbetaler opgehoeste uitkering te helpen.

En wat nu het voorstel van resolutie dat voorligt betreft, ben ik het uiteraard met de indieners eens dat zestigplussers die in het SWT-stelsel zitten, niet aan hun lot mogen worden overgelaten. Ik ben ervan overtuigd dat veel van deze mensen zich wel degelijk nog professioneel nuttig kunnen en willen maken. Maar dan moeten ze natuurlijk ook wel de kans krijgen, dat wil zeggen: actief begeleid worden. En inderdaad, wie het SWT-stelsel misbruikt moet uiteraard worden gesanctioneerd. Maar ik wil er wel de nadruk op leggen dat we nu geen heksenjacht op zestigplussers mogen organiseren. Want recent bleek uit cijfers nog dat, ondanks de vele oningevulde vacatures, ook voor jobs die geen enkele scholing of diploma vereisen, na één jaar amper een op de vijf leefloners bijvoorbeeld aan de slag is. Een op de vijf van de ingeschrevenen bij VDAB spreekt ook geen of nauwelijks Nederlands. De jeugdwerkloosheid in bijvoorbeeld Antwerpen, maar ook andere centrumsteden, blijft erg hoog. Dus ik stel in de eerste plaats voor dat we kordater optreden tegen die doelgroepen, maar dat toch enige clementie getoond wordt tegenover mensen die reeds 35, veertig jaar soms voor zware beroepen, beroepsverleden op de teller hebben.

Maar ik herhaal: het SWT-systeem is een noodstelsel om werknemers te beschermen en niet om vakbondsafgevaardigden met betaald verlof te sturen. Het ACV geeft daarmee aan andere werkgevers het voorbeeld van hoe het vooral niet moet. En zeker om dat signaal te geven, zullen we dit voorstel van resolutie goedkeuren, al had ik graag gezien dat ook de aanleiding hiertoe in dit voorstel was opgenomen. Het verdere inhoudelijke debat, met de mening van de minister over deze onfraaie zaak, zullen we uiteraard op een ander moment nog kunnen voeren. Maar ik geef alvast mee dat het Vlaams Belang, mijn partij, intussen ook klacht zal indienen tegen dit schandalige misbruik bij de sociale inspectie. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Dank u wel voor al uw tussenkomsten, collega's. Ik vond vooral de tussenkomst van collega Ongena zeer interessant om te beluisteren.

Eerst en vooral: wat we vandaag lezen, dat is niet waar het SWT voor dient. Kort en duidelijk. Daarvoor is het systeem er niet gekomen. Ik denk dat we het daar allemaal over eens zijn hier. De situatie van 55-plussers op onze arbeidsmarkt is zeer moeilijk. Vaak heb ik het hier in dit parlement over discriminatie op de arbeidsmarkt, mensen die op een muur botsen. Wat is de nummer 1-doelgroep van mensen die op een arbeidsmarkt tegen een muur botsen? 55-plussers. Vaak heeft men een beeld van die mensen dat ze niet meer kunnen volgen, dat ze niet goed genoeg zijn, dat men beter een jong profiel zoekt, dat beter competitief kan zijn op de arbeidsmarkt. Dat is het hardnekkige vooroordeel dat er vandaag nog altijd is.

Anderzijds heb je heel veel mensen op leeftijd die proberen mee te draaien op onze arbeidsmarkt, collega's. En ik hoef je niet uit te leggen dat de golf van mensen die uitvallen, burn-out kennen, uitgeperst worden op onze arbeidsmarkt, gigantisch groot is. We hebben meer mensen die uitvallen door ziekte dan dat er mensen werkloos zijn. We hebben een structureel probleem op onze arbeidsmarkt. En dat geldt ook vaak voor die 55-plussers, voor die profielen. De situatie verandert ontzettend snel, technologie komt op, er wordt van hen verwacht om te kunnen blijven volgen, en vaak lukt dat niet, omdat een werkgever hen onvoldoende ondersteunt, omdat ze zelf niet kunnen volgen, omdat er te veel werkdruk is. Futloosheid, het niet meer zien zitten, zich oncomfortabel voelen,

onvoldoende ondersteund, de situatie te snel zien veranderen: ook dat is de realiteit vandaag voor heel wat 55-plussers.

Collega's, ik begrijp dit voorstel van resolutie. De tussenkomsten begrijp ik ook, de ene al wat meer dan de andere. En dat vind ik eigenlijk ook een beetje jammer aan wat er vandaag is gebeurd, en dat wil ik hier ook wel gezegd hebben: vandaag zorgt de heer Leemans ervoor dat hij een verkeerd signaal stuurt – daar heeft collega Bothuyne gelijk in – maar ook dat er voor een stuk een karikatuur gemaakt wordt van een debat dat heel belangrijk is: het SWT, mensen die het nodig hebben, wanneer wel en wanneer niet? Want dat is een debat dat we op een volwassen manier met elkaar moeten voeren. En niet zomaar op de man een soort karikaturale debatten voeren.

Mijn punt is, collega's: het SWT dient niet waarvoor het vandaag gebruikt wordt door mijnheer Leemans, maar als we het serieus nemen met de jobs van 55-plussers op onze arbeidsmarkt, moet je ook resoluut durven in te zetten tegen die discriminatie van 55-plussers op onze arbeidsmarkt. Dan moet je de werkgever daar ook serieus in responsabiliseren. Dan moet je ervoor zorgen dat die 55-plussers niet op een bepaald moment futloos achter hun computer zitten en denken: "Mannekes, hoeveel jaar moet ik nog gaan, want ik kan niet meer volgen. Die jongeren snellen mij hier voorbij, ik krijg onvoldoende ondersteuning om mij om te vormen, ik wil hier gewoon zo snel mogelijk van af." Of die zichzelf fysiek zo kapot hebben gewerkt dat ze op den duur niet meer kunnen volgen.

En dat mis ik in dit voorstel van resolutie, collega's. Dat mis ik. Het woord 'sanctioneren' komt hier enkele keren in voor. En ik ben blij dat collega Ongena over discriminatie is begonnen, want dat staat hier niet. Het woord 'discriminatie' komt hier niet in voor. Ik heb het net gezegd: nummer 1-oorzaak discriminatie op onze arbeidsmarkt, is discriminatie bij 55-plussers. Waar zit het responsabiliseren en sanctioneren van werkgevers die daarover gaan? Hoe gaan we ervoor zorgen dat we die kar zo snel mogelijk keren? Hoe gaan we ervoor zorgen dat we daartegen ingaan? Want het is belangrijk natuurlijk, dat er geen misbruik wordt gemaakt van het SWT-systeem. We willen allemaal dat er meer mensen op een gezonde en enthousiaste manier ... Collega Muyters, voormalig minister van Werk, zei het altijd: "Ik wil dat mensen al fluitend naar het werk gaan." Ik kan u garanderen dat dat vandaag niet het geval is voor heel veel 55-plussers hier op onze arbeidsmarkt. Voor collega Muyters wel, dat weet ik, dat zien we elke dag allemaal. Maar voor heel veel andere 55-plussers is dat niet het geval. Wat gaan we daaraan doen? Dat zie ik hier onvoldoende in terugkomen.

Dus, collega's, voor mij is dit een onevenwichtig document en daarom gaan we ons met onze fractie onthouden. (*Applaus bij Groen en de PVDA*)

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Collega's, in het bijzonder collega Ronse, uw ontgoocheling over 'Het verhaal van Vlaanderen' deel ik natuurlijk niet. Ik was zeer blij om te zien hoe er aandacht werd gegeven aan de verwezenlijkingen van de socialistische bewegingen. Hoe we er in het verleden in zijn geslaagd een sterke sociale zekerheid uit te bouwen, en hoe wij dat vandaag nog steeds doen, en ik zal u dat dadelijk ook duiden. Want de sociale vooruitgang in Vlaanderen is vanop deze flank gerealiseerd, niet aan de overkant.

Collega's, de sociale zekerheid versterken, wij socialisten, wij van Vooruit, weten dat daar twee zaken voor nodig zijn: draagvlak en draagkracht, dat zijn de twee essentiële voorwaarden om onze sociale zekerheid te versterken. Draagvlak betekent dat de mensen moeten voelen dat de sociale zekerheid rechtvaardig is, dat wie zijn deel doet ook zijn deel krijgt, en dat wie er de kantjes van af loopt, daar ook voor gesanctioneerd wordt. Daarom zijn wij als socialisten altijd

voorvechter geweest van de strijd tegen sociale en fiscale fraude. Daarom vechten wij tegen de misbruiken van het systeem, daarom strijden wij ervoor om systemen die we hebben ontwikkeld om mensen te beschermen, ook dienen voor de mensen die bescherming nodig hebben, wat hun naam ook is. Dus ja, wat we vandaag zien ondergraaft dat draagvlak, het voelt zeer onrechtvaardig en mensen hebben gelijk. Systemen zoals het SWT moeten dienen waarvoor ze gemaakt zijn, namelijk om mensen die op latere leeftijd zonder job vallen, te helpen en ook te reactiveren, absoluut.

Maar collega's, dat is niet alleen als uw naam Marc is, dat is ook als uw naam Herman of Siegfried is, ook daar moet het rechtvaardigheidsprincipe centraal staan, en moeten pensioenen dienen waarvoor ze dienen en niet gebruikt worden om nog snel even langs de kassa te passeren, dus daar moeten we ook eerlijk in zijn. (*Applaus bij Vooruit, Groen en de PVDA*)

Collega's, het tweede wat onze sociale zekerheid nodig heeft is draagkracht. Er moet voldoende in het systeem gestoken worden om te kunnen laten renderen. En daar zijn wij met Vooruit heel duidelijk in: wie kan werken, zal werken. Iedereen die kan werken moet bijdragen aan ons systeem. Dat is essentieel voor ons.

Dan kom ik tot de essentie, namelijk wat wij daarvoor doen. Op federaal vlak versterken wij onze sociale zekerheid, we versterken de draagkracht van onze sociale zekerheid door betere pensioenen. Dan is het opvallend dat partijen spreken over pensioenen terwijl ze in de vorige legislatuur, aan de overkant van de straat, de pensioenen hebben ondergraven, die pensioenen hebben afgebouwd.

Collega's, wij investeren in de gezondheidszorg om ervoor te zorgen dat mensen niet ziek worden. Wij investeren federaal in de re-integratie van langdurig zieken, opdat mensen opnieuw aan de slag gaan. Want, collega's, onze sociale zekerheid zal maar werken als iedereen mee kan. En dan is mijn vraag welk debat we vandaag voeren? Wat zal die resolutie realiseren? Hoe gaan wij ervoor zorgen dat die 50-plussers, die vandaag te vaak aan de kant worden geschoven, wel degelijk kansen krijgen op de arbeidsmarkt?

Collega's, dit voorstel van resolutie bevat veel mooie woorden, maar gaat het ook werkelijk iets veranderen mijnheer Ronse, bent u er echt van overtuigd dat u met dit voorstel van resolutie een steen verlegt, dat u met een spoeddebat iets verandert? We debatteren in de commissie elke week. Elke week. U weet dat u in mij een bondgenoot hebt om na te denken hoe we VDAB performanter kunnen maken, hoe de 50-plussers de vacatures krijgen waar ze echt iets mee zijn, hoe we ervoor zorgen dat we ze opnieuw op de arbeidsmarkt krijgen. Wel, we hadden dit debat in de commissie kunnen voeren, niet op basis van steekvlampolitiek, maar met een gedragen plan waarmee we echt vooruitgaan.

Collega Annouri heeft er al naar verwezen. Uw voorstel van resolutie spreekt niet over de discriminatie waarmee zij geconfronteerd worden, spreekt niet over concrete oplossingen die we hen kunnen bieden. Uw voorstel van resolutie is een symboolpolitiek. Ik deel uw verontwaardiging, maar ik deel niet uw oplossing. We moeten echt werk maken van een performantere VDAB, en niet met een spoedresolutie die hier te elfder ure wordt neergelegd, maar met een echt plan waarbij u uw minister aanspreekt, waarmee de volledige meerderheid zorgt dat VDAB geactiveerd wordt, en niet door ons er hier snel vanaf te maken met een spoedresolutietje.

Als het u echt menens is, mijnheer Ronse, om iets te veranderen op de arbeidsmarkt, dan werkt u samen met de commissie, en dan zorgen we ervoor dat er een plan ligt en zorgen we dat VDAB performanter wordt en dat 50-plussers de kansen krijgen die ze verdienen. Dat doen we niet door hier snel snel iets te

agenderen. Dat is te veel eer voor één man, met alle respect. Daar lossen we niets mee op. *(Opmerkingen)*

Zwak? Collega's, laat ons werk maken van een beter arbeidsmarktbeleid. De uitgestoken hand is er, maar u slaat haar keer op keer af. Wat hebt u deze legislatuur gedaan om VDAB performanter te maken? U moet de oppositie niet geloven, collega Ongena heeft de cijfers geciteerd: 'zero zero zero'. Het verschil is dat collega Ongena in de meerderheid zit. U kunt er iets aan doen. Doe het dan ook en val ons niet lastig met allerlei symboolmaatregelen en spoedresoluties, maar neem maatregelen, collega's. *(Opmerkingen)*

Neem concrete maatregelen. Ik vraag u dus: wat gaat er fundamenteel veranderen? Wat gaat u doen? Collega Ongena, gaat u hier nog tot het einde van deze legislatuur staan roepen dat VDAB niet genoeg doet? Collega Ronse, gaat u tot het einde van deze legislatuur staan roepen dat het federale niveau meer moet doen? Collega Bothuyne, gaat u zich tot het einde van deze legislatuur blijven wegsteken achter de minister? Wat gaat u doen? Hoe gaan we ervoor zorgen dat we die 50-plussers aan de slag krijgen? Dat, collega's, moet het debat zijn. En dat gaan we hier nu blijkbaar niet voeren. Dat vind ik zeer jammer.

Collega's, wij zullen met onze fractie concrete voorstellen op tafel leggen om de 50-plussers te activeren, om ervoor te zorgen dat de sociale... *(Opmerkingen van Karl Vanlouwe)*

Collega Vanlouwe, ik heb toch tijd. Dus ik zal mijn tijd gebruiken, voorzitter. Collega Vanlouwe, u hebt daarnet duidelijk niet geluisterd. Er wordt een doelgroepenkorting voorgesteld voor het activeren van 50-plussers. Mijn fractie steunt dat. Wij steunen goede maatregelen omdat wij, beter dan wie ook, weten dat onze sociale zekerheid maar kan werken als iedereen die kan werken, werkt. Maar dan moeten er jobs zijn. Dan moeten de werkgevers mee willen. Dan moeten we ervoor zorgen dat ze worden begeleid. Dan moeten we voor de 50-plussers passende jobs creëren. Die zijn er vandaag onvoldoende. Daarover lees ik niets in dit voorstel van resolutie. Dus is dit voorstel van resolutie, collega Ronse, een gemiste kans om echt een steen te verleggen en om verder te gaan dan uw vijf minuutjes politieke roem en om een echt fundamenteel ander beleid uit te tekenen.

Dus, collega's, zullen wij ons bij dit voorstel van resolutie onthouden. Omdat wij geloven dat wij met dit parlement beter kunnen dan wat hier vandaag voorligt. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Beste collega's van de meerderheid, ik heb drie puntjes voor dit debat.

Ja voor meer kansen op de arbeidsmarkt voor 55-plussers. Ja ook voor recht op werk voor oudere werknemers. Nu zijn er nog heel wat discriminaties. Die moeten worden weggewerkt. Ja ook voor werkbaar werk. Nu ontbreekt dat nog heel vaak.

Maar daarover gaat dit voorstel van resolutie niet. Dit voorstel van resolutie wil eigenlijk louter en alleen bruggepensioneerden verplichten om langer te werken. Dat vind ik persoonlijk wel heel straf. Collega Verbeurgt heeft er al naar verwezen: als het gaat over bruggepensioneerden, over metaalarbeiders, verpleegsters, vuilnisophalers, bedienden en duizenden andere werknemers die hun leven lang hebben gewerkt en die op zijn, versleten zijn, kapotte knieën en kapotte ruggen hebben, dan staat de N-VA hier te springen. Dan moet er worden geactiveerd, gecontroleerd en gesanctioneerd, met de steun van het Vlaams Belang. Maar als jullie eigen partijgenoot, Siegfried Bracke, elke maand 3000 euro extra krijgt boven op

zijn riante pensioen als voorzitter van de Kamer, dan hoor ik jullie niet. Geen tweets, geen commentaar. 3000 euro, collega's, elke maand opnieuw, boven op zijn uittredingsvergoeding van 175.000 euro! Dat is misbruik! *(Opmerkingen bij de N-VA)*

Dat is misbruik. En blijkbaar is dat geen probleem voor de N-VA. Dat kan. Gewoon, op kosten van de belastingbetaler kan hij overwinteren in Zuid-Afrika. *(Opmerkingen bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, als collega De Witte zegt dat dit door de N-VA niet wordt veroordeeld, heeft hij het natuurlijk mis. Mijn federale collega en mijn partij hebben deze namiddag onmiddellijk gezegd dat dit voor ons natuurlijk ook niet kan. Uiteraard. Dat zult u ook terugvinden in persberichten en op sociale media, collega De Witte. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Ik heb niks gezien van resolutie dat zulke dingen niet kunnen, collega's. U hebt misschien een persbericht gestuurd. Ik heb gezien dat Siegfried Bracke zegt: 'no comment'. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Collega's, de heer De Witte heeft het woord!

Kim De Witte (PVDA): Ik zie duidelijk als het over zulke dingen gaat: eigen profitaat, geen probleem. De hypocrisie ... *(Opmerkingen)*

De hypocrisie kent op dat vlak geen grenzen. *(Applaus bij de PVDA)*

Daar word ik boos van, inderdaad, ze kent geen grenzen, schandalig.

Uw Kamervoorzitter heeft die regel ingevoerd. *(Opmerkingen bij de N-VA)*

Nee, de uitbreiding naar de Kamervoorzitters ...

Over de grond van de zaak: collega's, het aantal bruggepensioneerden is de laatste tien jaar gehalveerd. Er zijn er de helft zoveel. Over diezelfde periode is het aantal oudere langdurig zieken verdubbeld. Wat is er gebeurd? Er zijn inderdaad minder bruggepensioneerden. Meer dan het aantal bruggepensioneerden dat verdwenen is, zijn er oudere langdurig zieken bij gekomen. Voor alle duidelijkheid, wie iets kent van sociale zekerheid: die kosten meer aan de sociale zekerheid dan de bruggepensioneerden waar de werkgever nog vrijwillig een supplement voor betaalt, waar belastingen op betaald worden. Sowieso is de werkloosheidsuitkering lager dan de ziekte-uitkering.

Wat is het gevolg van jullie beleid? De sociale zekerheid betaalt meer. Wat hebben we opgelost? Niets. En ja, ik vind dat een probleem. Het zijn allemaal mooie woorden. Wij zijn ook voor recht op werk, uiteraard. Wij zijn tegen de discriminatie van oude werknemers. Wij zijn voor het recht om verder te werken. Maar wij zijn ook een van de productiefste landen ter wereld en het gevolg is dat mensen sneller versleten zijn. De oplossing is dan niet om gewoon te zeggen dat we een wet gaan maken waardoor we iedereen die veertig jaar gewerkt heeft en 62 jaar is – want dat zijn de voorwaarden om op stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage te gaan voor mensen buiten een handicap, enzovoort – verplichten om langer te werken. De oplossing is wel meer werkbaar werk. Daarover staat in dit voorstel van resolutie niets.

Helaas, collega Verbeurgt, ik was met het overgrote deel van uw discours akkoord, maar vanaf 1 februari 2023 wordt er verder bespaard op tijds krediet, op

thematische verloven. Dat helpt niet. Ons voorstel is om te zorgen dat er een effectief beleid komt dat ervoor zorgt dat mensen langer kunnen werken, dat er een recht is om langer te werken, maar geen plicht voor mensen die opgewerkt en uitgeput zijn. Over al die dingen staat niets in dit voorstel van resolutie. Daarom gaan we tegenstemmen. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Collega De Witte, ik zag even paniek in uw fractie. Toen collega Verbeurgt het verhaal van dat pensioen van de Kamervoorzitters bracht, zag ik zoiets van: "Damn, ons argument tegen het voorstel van resolutie is weg. We zijn hier voorgestoken als de populistische partij."

Ik heb een voorstel voor u. Ik ga kort de reactie van Peter De Roover meegeven. Hij zegt: "Het is volstrekt onaanvaardbaar, tot op het bot juridisch uitzoeken, alle mogelijkheden uitputten zodanig dat het systeem binnen het wettelijk kader blijft en binnen de regels van het politiek fatsoen, geldt voor iedereen die er gebruik van gemaakt heeft of gebruik zal maken van dat systeem."

Mijn vraag aan u is: hier is een heel duidelijke verklaring, helder, scherp. Kunt u zich even scherp en helder uitspreken over de sociale fraude die Marc Leemans publiekelijk pleegt? Dat is mijn simpele vraag aan u. *(Applaus bij de meerderheid)*

Ik ga even doorgaan.

Collega Verbeurgt, u zit nog niet zo lang in het parlement, maar u hebt zonet wel al stevige indruk op mij gemaakt. Ik heb nog nooit een collega zo hard tegen zijn zin horen zeggen dat hij een voorstel van resolutie niet wil steunen. Het verlegt volgens u zagezegd geen steen, het gaat niets veranderen, het is pure symbool-politiek. Collega's, ik zie jullie hier voorstellen van resolutie brengen – wij steunen ze vaak ook – over elk mogelijk conflict in gelijk welke uithoek van de wereld, en die worden dan heel fier gesteund.

Hier, collega's, gaat het over een geval van sociale fraude. Het feit dat we hier in Vlaanderen met een enorme crisis zitten, namelijk onvoldoende mensen die werken en heel veel werkdruk op de mensen die nu aan de slag zijn en die op zoek zijn naar collega's. Dit voorstel van resolutie vraagt eigenlijk zeer concrete dingen. Geen symbolen! Het is vandaag overduidelijk dat van de sociale partners die in de cockpit, in het bestuur, van VDAB zitten, minstens het Algemeen Christelijk Vakverbond (ACV) en het Algemeen Belgisch Vakverbond (ABVV) overal aan hun leden zitten rond te toeteren dat, als ze op SWT zijn, ze zich eigenlijk niet beschikbaar moeten houden voor de arbeidsmarkt, dat ze afgeschreven zijn en dat VDAB daar niets mee kan of mag doen. Meer nog: ze zeggen dat ook in het bestuur van VDAB. Ze remmen VDAB af. Ik vind het dan eigenlijk een beetje pervers dat u hier komt zeggen dat VDAB onvoldoende doet voor hen. Verdorie, de vakbond die VDAB bestuurt zit te betogen omdat VDAB opleidingen en sollicitatietrainingen naar mensen in SWT stuurt.

Het Vlaams Parlement vraagt via dit voorstel van resolutie om heldere, klare taal te spreken. Dit parlement wil dat wie op SWT zit, niet afgeschreven is voor de arbeidsmarkt. Ik kan er niet bij dat mensen met gezond verstand, die zeggen dat ze voor sociale zekerheid zijn en dat ze tegen sociale onrechtvaardigheid zijn, zich onthouden of tegen dit voorstel van resolutie stemmen. Collega's, we zitten hier in dit land – houd u vast – met 1,6 miljoen mensen die inactief zijn en een voltijdse uitkering krijgen. 1,6 miljoen, inactief, een voltijdse uitkering! Beeld u eens in dat we er 300.000 aan de slag krijgen. Stel dat je daardoor gemiddeld per persoon 20.000 euro uitkering uitpaart, 20.000 euro extra sociale bijdragen, en daarbij dan nog eens economische groei doordat die vacatures ingevuld zijn.

Collega's, meer dan de helft van het federaal begrotingstekort is daarmee opgelost en uitgeklaard. Daar liggen de oplossingen om onze problemen aan te pakken. Daar liggen de oplossingen om problemen van kinderopvang, onderwijs, en noem maar op aan te pakken.

Ik snap niet dat u niet wilt instemmen met zo'n braaf voorstel van resolutie. Want ik ben braaf geweest, collega's. Ik heb me ingehouden. Ik had perfect ook ons wetsvoorstel dat we morgen op tafel gaan leggen om SWT uit te doven, om dat perverse systeem af te schaffen, ik had dat graag in dit voorstel van resolutie gezet. Ik had graag nog verder gegaan, collega's. Maar we zijn braaf geweest, om ervoor te zorgen dat we hier een kamerbreed signaal konden geven, zodat we aan de sociale partners zouden kunnen zeggen: zelfs de socialisten, zelfs de Groenen zijn hiervoor. Zij willen allemaal dat je voortaan mensen die 60 jaar zijn, niet meer afschrijft, dat je hen nog kansen geeft op de arbeidsmarkt. We verwachten van u, VDAB, dat je volle bak vacatures doorstuurt en dat je trainingen en omscholingen geeft.

Collega Annouri, u spreekt over de recepten van Groen, en u zegt dat u inclusie mist, enzovoort, maar in dit voorstel van resolutie staat zeer duidelijk dat we een deftig klimaat moeten creëren, waarin mensen zonder vooroordelen worden aangeworven. Ik ken geen enkele werkgever, ik ben er in mijn leven nog geen enkele tegengekomen, die zegt dat hij tegen leeftijd is. Geen enkele. Maar wat ik hen wel hoor zeggen is dat ze een probleem hebben met het feit dat als ze iemand aanwerven, ze verplicht worden door het paritair comité (PC) om die persoon in de hoogste schijf van anciënniteit te verlonen, en dat ze dat niet kunnen betalen. Ik zou zeggen, collega Annouri: schaf die absurde maatregel af. U wilt – ik heb het voorstel van minister Dermagne gezien – bedrijven bestraffen als ze onvoldoende mensen van 60-plus aanwerven. Dat zijn niet de voorstellen waar wij in meegaan. De arbeidsmarkt is niet iets waarbij je op een knopje duwt en dat maakbaar is. De arbeidsmarkt is iets dat gaat over mensen die overtuigd zijn van mekaar, en die met mekaar in zee willen gaan. Wat we vooral nodig hebben is het afschaffen van al die beperkende, oude, stuurse regeltjes waar uw partij maar al te graag mee uitpakt.

Dus, collega's, ik heb hier eigenlijk geen enkel argument gehoord – met uitzondering van de PVDA'ers natuurlijk, want als het aan hen ligt, wordt werken verboden –, ik heb hier niemand met overtuiging horen zeggen dat ze het voorstel van resolutie gaan goedkeuren. Alstublieft, herpak u. Mis uw afspraak met de geschiedenis niet. Wie is de generatie politici die 60-plussers niet wil afschrijven? We gaan wat peper in dat bestuur van VDAB steken zodat ze kansen krijgen op de arbeidsmarkt en dat we aan onze sociale zekerheid kunnen werken. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Voorzitter, ik ben wat verbaasd door sommige reacties van de oppositie. Zelfs de oppositie kan me nog verbazen. U hebt gemerkt dat ook collega Ronse ons nog kan verbazen. We hebben hem in toom gehouden. Hij heeft dat toegegeven, dat hij in toom gehouden is, dat is op zich een mooie zaak. Dat kan dus.

Collega's van de oppositie, u gaat hier ofwel tegenstemmen ofwel u onthouden. De redenen waarom zijn me niet helemaal duidelijk. Sommigen hebben het voorstel van resolutie niet goed gelezen. Ik begrijp bijvoorbeeld dat de collega's van Groen vragen waar dat werkbaar werk zit. Waar zit de aanpak van discriminatie? Dat is – en moet – inderdaad een zeer belangrijk onderdeel zijn van het beleid. Als ik lees dat we samen met de sociale partners oproepen om werk te maken van een inclusieve arbeidsmarkt, van een personeelsbeleid dat loopbaangericht is

met levenslang leren en bijscholing, hoort dat bij dat proactieve beleid om werkbaarheid te creëren.

Collega Annouri, als we oproepen met dit voorstel van resolutie om met de sociale partners en VDAB werk te maken van die rondetafel die is afgesproken in het werkgelegenheidsakkoord om de arbeidsmarktpositie van oudere werkzoekenden en werkenden te versterken, zijn dat zaken die perfect horen bij uw vragen. Misschien had u gewoon de tijd niet om het voorstel echt grondig te lezen. Met deze aanvullingen kunt u het misschien alsnog goedkeuren, zeker als u weet dat deze regering voor het eerst discriminatie volledig in beeld brengt, met de sectorconvenanten, met een heel duidelijk beleid sector per sector, om discriminatie aan te pakken en eventueel te bestraffen.

We weten dat leeftijdsdiscriminatie de meest voorkomende vorm van discriminatie is in Vlaanderen. We voeren een beleid om deze discriminatie aan te pakken met deze regering. Dit zit vervat in het werkgelegenheidsakkoord. Daarom mijn verwondering dat het net het ACV is dat vandaag in opspraak komt. Het is de moedige sociale partner die – tegen de iets populistischere collega's van het ABVV in – wel akkoorden durft te sluiten, wel werkgelegenheidsbeleid durft te voeren, wel partner is bij de infosessies over het SWT, die VDAB organiseert om SWT'ers wel degelijk te begeleiden naar de arbeidsmarkt. We hopen dat het verhaal rond Marc Leemans en het SWT een accident de parcours is en we verder kunnen rekenen op het ACV in het te voeren beleid.

Collega Verbeurgt, ik val u lastig met dit voorstel van resolutie, heb ik gehoord. U vindt het maar een symbool. Hoe kunnen socialisten daartegen zijn dat een parlement eensgezind gaat oproepen om ook oudere werkzoekenden kansen te geven via VDAB en aan werkgevers gaat vragen om een aangepast en inclusief beleid te voeren? Ik zie het niet. Bovendien bent u blind voor het beleid. De laatste keer dat we hier in Vlaanderen een socialistische minister van Werk hadden, zat de werkzaamheidsgraad voor 55-plussers op 38 procent. Nu gaan we richting 60 procent. Dat is een enorme evolutie. We geven 55-plussers wel degelijk kansen en zorgen ervoor dat die gegrepen worden. We hebben daar geen socialisten voor nodig gehad. Ik heb nog geen enkel concreet voorstel van u gezien of gehoord, ook in uw tussenkomst niet, om dit werkgelegenheidsbeleid wat 55-plussers of het werkgelegenheidsbeleid tout court betreft te versterken. Dat u hier hoog van de toren komt blazen, is heel interessant voor u, maar helpt geen enkele werkzoekende aan werk. Dat is eigenlijk te betreuren want dat is uw job, om hier constructief voorstellen te formuleren als volksvertegenwoordiger. Die hebben we helaas niet gehoord. Die staan wel in dit voorstel van resolutie. Ik hoop dat u het alsnog gaat goedkeuren. (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega's, ik ben eigenlijk oprecht ontgoocheld, omdat ik echt geloof dat dit voorstel van resolutie een brede resolutie is. Natuurlijk is de aanleiding – dat weten we – het geval van Marc Leemans en ACV. Maar dit voorstel van resolutie – en ik kreeg al het verwijt dat de naam van Leemans er niet in stond – heeft juist de bedoeling om dat feit op zich te overstijgen en te gebruiken om met voorstellen te komen om de positie van oudere werknemers te versterken. Dat is trouwens de titel van het voorstel van resolutie. Dus ik vind het jammer dat die brede resolutie niet op de steun – niet van collega De Witte, dat had ik niet verwacht, daar kom ik straks nog wel toe – van Groen en de mensen van Vooruit kan rekenen.

Want, collega Verbeurgt, ik ben het echt fundamenteel oneens. U doet dit voorstel van resolutie af als iets vaags, waar niets in staat. Ik daag u toch uit om dit voorstel van resolutie eens naast vele andere resoluties te leggen, waarover wij

hier stemmen. Dat is geen decreet, een resolutie, dat weet u ook. Dat is een actualiteitsresolutie naar aanleiding van iets dat zich voordoet, waarin het parlement een heel duidelijk signaal geeft. En in dit voorstel van resolutie staan, heel concreet, zes maatregelen: zes richtingen die aangeven waaraan gewerkt moet worden om, ten eerste, het misbruik van het SWT tegen te gaan, maar breder dan dat, ook de positie van ouderen op onze arbeidsmarkt te versterken. Dat staat er echt wel in. Het woord 'discriminatie', mijnheer Annouri, staat er niet in, maar als u leest over een meer inclusieve arbeidsmarkt voor ouderen enzovoort, dan weet u ook dat het daarover gaat. Dat staat er echt wel allemaal in.

Dan ben ik echt ontgoocheld dat jullie dat niet mee willen goedkeuren. Echt oprecht ontgoocheld. Collega Verbeurgt, uw voorzitter – en hij zit twee plaatsen verder – was deze week begonnen met te zeggen dat hij een alternatieve meerderheid aanbood voor het stikstofakkoord. En dan denk ik: dat is een constructieve geste, Vooruit wil zich constructief opstellen. Maar dan vind ik het dubbel zo jammer dat nog geen drie dagen later, als het over deze problematiek gaat, dat opeens allemaal weg is, dat u eigenlijk gewoon ... Ik heb u goed beluisterd en ik ben het echt wel eens met collega Ronse. Ik heb nergens echt een argument gevonden waarom u hiertegen zou kunnen zijn. Maar u bent er blijkbaar tegen, omdat u ertegen moet zijn, en u gaat zich dan onthouden.

Ik vind dat echt jammer. Dit is een voorval waar we, als parlement, over meerderheid en oppositie, een duidelijk signaal zouden kunnen geven: dit is misbruik van onze sociale zekerheid. Daar kunt u als socialisten natuurlijk ook niet mee akkoord gaan. En ik verdenk u er niet van, dat u daarmee akkoord zou gaan, maar gebruik dit dan toch om mee dat signaal te geven: dat u dit niet aanvaardt. En dit voorstel van resolutie, echt waar, ik ken uw partijprogramma natuurlijk niet, maar ik kan mij niet inbeelden dat daar veel dingen in staan die ingaan tegen wat u zelf in uw partijprogramma hebt staan, tegen uw eigen overtuiging. Ik geloof dat niet. Ik ben er echt van overtuigd dat dit een tekst is die u perfect mee zou kunnen goedkeuren, als u de wil had om die mee goed te keuren en op die manier, denk ik, een krachtig signaal te geven vanuit het parlement: dat wij die misbruiken, ten eerste, niet aanvaarden, en ten tweede, dat we meer aandacht vragen voor de positie van oudere werknemers op onze arbeidsmarkt. Dat is dit voorstel van resolutie, niks anders. Dus ik vind het jammer dat u die niet mee goedkeurt. *(Applaus bij de meerderheid)*

En, mijnheer De Witte, ... Het geldt trouwens ook voor collega Annouri. Ik vind het ook jammer dat jullie niet mee goedkeuren. Maar collega De Witte, ik denk dat u iets vergeten bent in uw tussenkomst – ik heb althans iets gemist –, namelijk: wat vindt u er dan van, dat een topman van de vakbond het SWT misbruikt om vervroegd op pensioen te gaan? Ik heb u dat niet horen verwoorden. Collega Annouri en collega Verbeurgt hebben dat heel duidelijk veroordeeld. Terecht. Ik heb u daarover niks horen zeggen. Ik vind dat heel vreemd. Ik zou denken dat een partij die toch zegt dat ze aan de kant van de werkende mens staat, dat verafschuwt: dat een topman van de vakbond, die verondersteld wordt aan de kant van de werkende mens te staan, het systeem misbruikt en tegen de werkende mensen zegt: "Bedankt, allemaal, voor het belastinggeld dat je betaalt en waarvan ik een deel op zak kan steken via een uitkering, via een SWT-systeem." Ik zou denken dat u dat ook met volle kracht zou veroordelen, maar ik heb u dat niet horen zeggen.

Dus ik vraag het u – een herkansing –: u gaat dat nu toch ook veroordelen? Of gaat u weer, zoals we destijds hebben meegemaakt met de Ruslandresolutie, rond de pot draaien? De NATO enzovoort werd daar allemaal bij gesleurd, om toch maar niet de Russische inval te gaan veroordelen. U gaat dat nu hopelijk niet nog eens doen. Daarom graag, mijnheer De Witte, van u ook een heel duidelijk signaal dat we misbruik van overheidsgeld, van sociaal geld absoluut

veroordelen. Ik zou dat toch ook heel graag eens uit uw mond willen horen, en anders: bespaar mij uw lessen. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Collega Ronse, als de mensen die zich de moeite getroosten om dit debat te beluisteren, naar u luisteren, dan denk ik dat ze zullen zoeken naar dat lijkige werkdocument met die concrete voorstellen. Ik denk dat het woord 'historisch' was. Ik snap uw ontgoocheling in 'Het verhaal van Vlaanderen' als u dit voorstel van resolutie historisch noemt, want dan is uw lat voor 'historisch' wel zeer laag. Ik heb een heel concrete vraag: wanneer is de eerste letter van dit voorstel van resolutie op papier gezet? Wanneer? Vandaag, denk ik. (*Opmerkingen*)

Kom dan niet zeggen dat het doorwrocht en doordacht is, en dat we hiermee een beleid gaan sturen. (*Opmerkingen*)

U bent hier een show aan het opvoeren. Trouwens, collega Ongena noemde het letterlijk een signaal. Niet mijn woorden. Dit is een signaal over iets dat er zelfs niet in staat. Een signaal, dat kan ik de gazet geven. Dat heb ik trouwens gedaan. (*Opmerkingen*)

Collega Ronse verwees ernaar: we stemmen hier over zoveel voorstellen van resolutie. Dit is echter wel een voorstel van resolutie waarvoor we zelf bevoegd zijn. Over voorstellen van resolutie over Ethiopië en Jordanië stem ik ook graag, maar daar zijn we niet bevoegd voor. Voor dit zijn we bevoegd. Dit kunnen we zelf wijzigen. Waar zitten dan die concrete maatregelen? Collega Ongena, uw geheugen is kort. U zegt van Vooruit geen constructieve houding te horen. Waar was u vijf minuten geleden, toen ik heb gezegd dat we het decreet rond de RSZ-korting steunen? Een concrete maatregel! (*Opmerkingen van Tom Ongena*)

Als u met een concrete maatregel komt die 50-plussers aan de slag helpt, dan kunt u op ons rekenen. Wij keuren concrete maatregelen goed, die iets veranderen. Dit voorstel van resolutie vraagt om op te roepen om eens werk te maken. Het signaal dat er vandaag nog geen werk van wordt gemaakt. Om een rondetafel op te starten. Waar zijn uw concrete voorstellen? (*Opmerkingen*)

Collega's, als u echt iets wilt veranderen, dan had u ons de hand gereikt. Dan had u in de commissie Werk en Economie – want u hoort mij daar elke week – gezegd: "Collega Verbeurgt, laat ons samenwerken." Dat u niet met collega De Witte wilt samenwerken, dan begrijp ik, maar met mij en collega Annouri had u kunnen samenwerken. U had kunnen zeggen: "Laat ons samen concrete voorstellen uitwerken, in een gedragen voorstel van resolutie, echt gefundeerd, met cijfermateriaal." Dit is immers zeer beperkt, bijvoorbeeld inzake de cijfers over VDAB, over de arbeidsmarktstudies. We hadden echt een werkstuk kunnen indienen dat op het einde van deze legislatuur zou doen wat u de voorbije tien jaar niet hebt gedaan, namelijk werk maken van een echt arbeidsmarktbeleid, dat ervoor zorgt dat we mensen opnieuw kansen geven. Dat doet dit voorstel van resolutie onvoldoende.

Dan nog een heel concrete vraag voor de heer Bothuyne. Ik las van uw voorzitter dat hij het SWT wil afschaffen. Heb ik dat juist gelezen? Is dat het standpunt van cd&v? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Collega's, dit is een geanimeerd debat. Ik denk dat dat zo hoort over een belangrijk thema. Ik zal een beetje tegen de stroom ingaan en niet per se op de man spelen, omdat ik denk dat ieder van de collega's die

daarnet is tussengekomen, dat doet vanuit een juiste verontwaardiging en de juiste insteek. We kunnen van mening verschillen over bepaalde dingen, maar ik waardeer de drive. Dit is een belangrijk debat. Ik erken die ook in de commissie Werk als we dat heel vaak hebben. Ik wil dus niet vervallen in gemakkelijke uitspraken.

Collega Ronse, u hebt gezegd dat ik wel een afspraak met de geschiedenis mis. Ik leg mij erbij neer dat ik in toekomstige afleveringen van 'Het verhaal van Vlaanderen' niet zal opduiken, maar daar heb ik op zich op dit moment geen moeite mee. Collega Ongena, het spijt me dat ik u moet ontgoochelen. We kunnen straks hiernaast misschien een pintje – ik bedoel een watertje – gaan drinken om de plooiën eventueel opnieuw glad te strijken.

Collega's, er zijn twee punten die ik vooral wil maken, waarover ik het vooral wil hebben. Ten eerste, het signaal dat vandaag wordt gegeven over het SWT, is een fout signaal. Dat heb ik heel duidelijk gezegd. Ik ben het daar volkomen mee oneens. We hebben het echter over 55-plussers helpen op onze arbeidsmarkt. Ik verwijs naar de woorden die zijn gebruikt door onder andere collega Bothuyne. Collega Bothuyne, bedankt, trouwens, voor de poging om te proberen mij te overtuigen. Het is niet gelukt, maar toch bedankt daarvoor. We proberen oudere werknemers te helpen. We proberen de posities van 55-plussers te versterken. Wat ik hier net heb gezegd, is niet dat dit geen aspecten bevat wat het helpen van hun positie en inclusiviteit betreft. Dat het simpele woord 'discriminatie' er echter niet in staat met betrekking tot de groep die het meest wordt gediscrimineerd op de arbeidsmarkt, dat vind ik onevenwichtig, want het woord 'sanctioneren' staat er wel in. Dat gaat niet over een detail. Dat gaat over de groep die het meest op die muur botst op onze arbeidsmarkt.

En dan wordt er gezegd – dat hebt u gezegd, collega Ronse – dat als u met werkgevers spreekt, het nooit gaat over hun leeftijd, maar vaak over de fiscale situatie. Excuseer, collega Ronse, maar ik weet dat dat niet waar is. Er zijn heel veel vooroordelen over 55-plussers. Zullen ze meekunnen met het systeem? Zullen ze meekunnen met het tempo? Zijn ze niet te oud? Zou ik niet beter investeren in een jonger iemand? Dat heeft niets met fiscaliteit te maken, maar alles met vooroordelen.

En het spijt me, collega's, ik zit hier acht jaar. Ik volg al acht jaar allerlei vormen van discriminatie op, en het beleid daarrond. Ik kan niet zeggen dat de track record van deze Vlaamse regering mij geruststelt, als ik een paar woorden zie zoals de deze, die ik al heel lang zie – en aan goede intenties geen gebrek –, maar dit is onvoldoende om ervoor te zorgen dat je effectief de sloophamer bovenhaalt om daar een prioriteit van te maken. Want we willen allemaal dat de positie van die 55-plussers op onze arbeidsmarkt wordt versterkt.

Bovendien, ik merk gewoon dat er onvoldoende aandacht is voor de langdurig zieken. Ik heb nog een zeer recent artikel erbij gehaald: "De opvallendste evolutie, is dat 80 procent van de toename van langdurig zieken zich voordoet in de groep van 55-plussers." Je kunt het niet hebben over de sanctionering en het belang daarvan, en ervoor zorgen dat er geen misbruik wordt gemaakt van het systeem, als je onvoldoende even duidelijk en concreet met stappen komt over hoe je die twee laatste dingen zult doen. U kunt zeggen dat het er wel in zit, ik zeg dat het er onvoldoende in zit. De toekomst zal het uitmaken.

Maar het is net daarom, collega's, met alle respect voor jullie overtuiging, dat ik niet van mening zal veranderen. Ik zal bij die onthouding blijven, en ik zal deze discussie verder blijven voeren, want het is echt van primordiaal belang dat we zoveel mogelijk mensen op een gezonde manier mee laten schrijven aan het

verhaal van onze arbeidsmarkt. En op dat vlak zijn we vandaag grandioos aan het falen, als het gaat over werkbaar werk en discriminatie. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Collega Ronse, ik tel veertien tweets van u, veertien tweets over Leemans, en nul tweets over Siegfried Bracke. Nul. Ik vind: voor twee maten, twee gewichten kan dat wel even tellen. Veertien versus nul. *(Opmerkingen)*

Collega Ongena, u zegt dat dit voorstel van resolutie oudere werknemers moet versterken. Oudere werknemers versterken, u herhaalt dat. Maar ik zie niet in hoe dit voorstel van resolutie oudere werknemers zal versterken. Hoe versterk je mensen die kapot gewerkt zijn, uitgeput zijn? Met sancties via VDAB? Zul je daar hun kapotte rug mee herstellen? Je zult daar niemand mee versterken.

Je hebt het over misbruik van beloftes. Welnu, uw partij deed in de vorige en doet in deze regering mensen langer werken. In de vorige regering was de expliciete belofte dat jullie uitzonderingen zouden voorzien voor zware beroepen. Dat was zeer expliciet. Er waren krantenkoppen dat jullie uitzonderingen gingen voorzien voor zware beroepen. Slechts een kleine minderheid ging hierdoor getroffen worden. Waar zijn de uitzonderingen voor zware beroepen? Waar zijn de uitzonderingen? *(Opmerkingen)*

Dat is uiteraard wel de vraag. Het voorstel van resolutie dat hier voorligt gaat over ... *(Opmerkingen)*

Waar staat Leemans in deze resolutie, collega Vanlouwe? Waar staat Leemans in dit voorstel van resolutie? *(Opmerkingen)*

Ik zal me niet uitspreken over wat een organisatie daar doet. *(Opmerkingen en applaus bij de N-VA)*

Net zoals jullie zich, helaas, niet uitspreken over ... *(Opmerkingen)*

Collega's, er zijn duizenden bedrijven die via die drie voorwaarden mensen met brugpensioen sturen, mensen die kapot gewerkt zijn, of uitgeput zijn, of zeggen dat ze het niet meer aankunnen. Een organisatie van 1,6 miljoen mensen leiden, is geen makkelijke taak. Als een 63-jarige zegt dat hij in overleg met zijn organisatie met brugpensioen gaat, is dat de courante praktijk.

Ik weet dat jullie het brugpensioen willen afschaffen. Ik weet dat. Het standpunt van mijn partij, is dat het voor mensen ... Het niet gaat over een grote groep, collega's, dat is het punt. 500.000 langdurig zieken. 500.000. Jullie maken arbeid kapot! En voor die groep, daar moet iets aan gebeuren. Daar moet inderdaad iets aan gebeuren. Ons voorstel is om te zorgen voor veel meer werkbaar werk, en een recht op pensioen voor mensen die meer dan veertig jaar gewerkt hebben als ze 62 jaar zijn. Dat is inderdaad ons voorstel.

In Oostenrijk is er recht op pensioen vanaf 60 jaar voor vrouwen. Vandaag nog. Vandaag. *(Opmerkingen)*

Dat is perfect betaalbaar, als je de welvaart eerlijk verdeelt. Dat is net het punt.

Dus nee, ik zie niet in op welke manier dit voorstel van resolutie de sociale zekerheid verder zou helpen, want het aantal langdurig zieken, oudere langdurig zieken stijgt door jullie beleid. Het stijgt door jullie beleid, het kost de sociale zekerheid meer. En ik zie ook niet in hoe het de mensen gaat helpen, de bruggepensioneerden die op gewerkt zijn, die uitgeput zijn. Vaak gaat het over zware beroepen. Soms gaat het over mensen die zeggen: "Oké, na deze loopbaan zie ik

deze job niet meer zitten, en ik heb geen andere job.” Ik zie niet in hoe het die mensen gaat helpen. U gaat ze niet helpen. U doet gewoon verder met uw beleid, dat een principieel beleid is om mensen langer te doen werken, dat geen effect heeft, dat de mensen verder in de ziekteverzekering duwt. Dat zijn communicerende vaten, onze sociale zekerheid, dat zijn gecommuniceerde vaten, en wij zijn daar inderdaad tegen. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Mijnheer De Witte, eerst en vooral felicitaties met uw parlementair werk. U zegt dat u het voorbije uur mijn tweets heeft geteld. Het is de eerste keer dat u zich zo nuttig heeft gemaakt, in mijn ogen, hier in dit halfrond. *(Opmerkingen)*

Maar wat ik eigenlijk wel heel frappant vind, is dat u hier zeer expliciet zegt: “Ik weiger de sociale fraude van Marc Leemans te veroordelen.” Want u moet heel goed weten dat Marc Leemans zegt in de krant: “Ik ga uit vrije wil weg bij het ACV, het is mijn beslissing, maar ik laat mij ontslaan zodanig dat ik werkloosheidsuitkering kan krijgen.” Hoe kunt u dat, mijnheer De Witte, uitleggen aan al uw leden die gesyndiceerd zijn en aan het werk zijn? Hoe legt u dat in godsnaam uit? *(Opmerkingen van Kim De Witte)*

De voorzitter: U krijgt direct het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ja maar, u hebt al drie keer de kans gehad om hem te veroordelen en u hebt het niet gedaan.

De voorzitter: Ja maar, hij moet wel het woord krijgen. Collega Ronse, kunt u afronden alstublieft?

Axel Ronse (N-VA): Ja ja, dan ga ik naar collega Verbeurgt.

De voorzitter: Wacht, dan geef ik eerst het woord aan de heer De Witte.

Kim De Witte (PVDA): Dank u wel.

Mijnheer Ronse, u hebt toch ook voor een zagezegd sociale organisatie gewerkt? U komt toch van een werkgeversorganisatie? Dus u weet toch dat al die mensen – in de metaal, in de chemie, in de voeding – die het niet meer zien zitten, naar hun werkgever stappen en zeggen: “Voilà, de drie voorwaarden zijn volstaan: ik wil hier niet meer werken, u gaat ermee akkoord om die aanvullende vergoeding te betalen en er is een collectieve arbeidsovereenkomst (CAO) die toelaat dat ik met brugpensioen ga.” Dat zijn exact dezelfde voorwaarden als Leemans, exact. Dus stop met te zeggen dat dit de grote sociale fraude zou zijn. Dat is overall zo. In overleg met de werkgever gaan de mensen met brugpensioen. De uitzonderingen zijn het collectief ontslag, en dat is een minderheid van de brugpensioneerden. Dus klein beetje ABC socialezekerheidsrecht mag ook wel.

Axel Ronse (N-VA): Sorry, collega's.

De voorzitter: Collega Ronse, afronden alstublieft!

Axel Ronse (N-VA): Ja, maar ABC socialezekerheidsrecht? Het gaat hier wat mij betreft verdorie over een strafbaar feit. Het gaat over liegen en zeggen dat je werkloos wordt door ontslag, terwijl je eigenlijk zelf vertrekt. En collega's, ik vind het schandalig, maar dan ook ronduit schandalig, mijnheer De Witte, dat u dat zelf niet eens wilt veroordelen.

Wat de rest van het debat betreft, collega's: ik denk dat alle argumenten op tafel gelegd zijn. Ik denk, collega's van Groen en Vooruit: u mist een serieuze kans,

zeker Vooruit. Ik had gedacht: die zijn verveld tot een nieuw soort socialist, met een verantwoordelijkheidsgevoel, modern, eigentijds. Groen, daar zit ik eerder weer wat bij dat schreeuwerige imago. (*Opmerkingen*)

Maar kijk, het is jammer, het is een gemiste kans, collega's. Ik hoop dat u zich zult herpakken. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

ONTWERP VAN DECREET over de doelgroepvermindering voor personen zonder recente, duurzame werkervaring – 1544 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet over de doelgroepvermindering voor personen zonder recente, duurzame werkervaring.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

- 97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 65 leden hebben ja geantwoord;
- 32 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot afschaffing van de voorafgaande machtiging voor de uitoefening van ambulante of kermisactiviteiten en tot wijziging van de wet van 25 juni 1993 betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante en kermisactiviteiten – 1545 (2022-2023) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet tot afschaffing van de voorafgaande machtiging voor de uitoefening van ambulante of kermisactiviteiten en tot wijziging van de wet van 25 juni 1993 betreffende de uitoefening en de organisatie van ambulante en kermisactiviteiten.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

- 96 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 64 leden hebben ja geantwoord;
- 32 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

Redenen voor onthouding?

De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Voorzitter, naast mijn inhoudelijke argument voor onthouding daarnet, heb ik zelf specifiek een andere reden voor onthouding, namelijk dat ik een stemafpraak heb die ik graag wil toelichten. Mijn stadsgenote en collega Freya Perdaens is recent opnieuw mama geworden. *(Applaus)*

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Elke Sleurs over een sterkere arbeidsmarkt en positie voor mensen in een stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag en andere 55-plussers – 1601 (2022-2023) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena, Maaïke De Vreese, Kurt Vanryckeghem en Elke Sleurs over een sterkere arbeidsmarkt en positie voor mensen in een stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag en andere 55-plussers.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

- 99 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 75 leden hebben ja geantwoord;
- 3 leden hebben neen geantwoord;
- 21 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

MOTIE van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Leo Pieters, Sam Van Rooy en Bart Claes tot besluit van het op 1 maart 2023 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over ontwikkelingen in het stikstofdossier – 1599 (2022-2023) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Leo Pieters, Sam Van Rooy en Bart Claes tot besluit van het op 1 maart 2023 gehouden actualiteitsdebat over de recente ontwikkelingen in het stikstofdossier.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

- 100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 19 leden hebben ja geantwoord;
- 81 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Mieke Schauvliege, Bruno Tobback, Björn Rzoska, Ludwig Vandenhove en Jeremie Vaneeckhout tot besluit van het op 1 maart 2023 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over ontwikkelingen in het stikstofdossier
– 1600 (2022-2023) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie van Mieke Schauvliege, Bruno Tobback, Björn Rzoska, Ludwig Vandenhove en Jeremie Vaneeckhout tot besluit van het op 1 maart 2023 gehouden actualiteitsdebat over de recente ontwikkelingen in het stikstofdossier.

Heeft iedereen gestemd?

De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, ik onthoud mij, niet omdat collega Schauvliege en co. me niet hebben overtuigd, maar wel omdat ik een stemafpraak heb met collega Manuela Van Werde. Ik moest namens collega Bex ook zeggen dat hij zich onthoudt vanwege het feit dat hij een stemafpraak heeft met collega Annabel Tavernier. Dat durfde hij blijkbaar niet zelf zeggen, dus dan doe ik het wel voor hem. *(Gelach. Applaus)*

De voorzitter: Hij had het in het verleden al gezegd, dus we wisten het al.

De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Ik onthoud mij vanwege een stemafpraak met collega Coudyser.

De voorzitter: Einde van de stemming.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

- 99 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 20 leden hebben ja geantwoord;
- 75 leden hebben neen geantwoord;
- 4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

ROUWHULDE voor de heer Vic Anciaux, gewezen lid van de Vlaamse Raad

De voorzitter: Dames en heren, op 24 februari 2023 overleed op 91-jarige leeftijd de heer Vic Anciaux. Als volksvertegenwoordiger voor het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde was hij tevens lid van onze assemblee van 1971 tot 1995. Hij behoorde tot de Volksuniefractie.

Namens u allen betuig ik mijn oprechte deelneming aan de familie en nabestaanden.

Mag ik u vragen ter nagedachtenis van de heer Vic Anciaux enkele ogenblikken van stilte in acht te willen nemen?

– De Vlaamse volksvertegenwoordigers nemen enkele ogenblikken van stilte in acht.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 8 maart 2023 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 19.34 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenbergh, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuut, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Onno Vandewalle, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın.

Afwezig met kennisgeving

Hannelore Goeman: ambtsverplichtingen;

Freya Perdaens, Annabel Tavernier: bevallingsverlof;

Hannes Anaf, Alessia Claes, Koen Daniëls, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Maaïke De Rudder, Veerle Geerinckx, Celia Groothedde, Ilse Malfroot, Freya Saeys, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Tine van der Vloet, Katja Verheyen: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Carmen Ryheul: familieverbindingen;

Cathy Coudyser, Sihame El Kaouakibi, An Moerenhout, Els Robeyns, Manuela Van Werde: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Stephanie D'Hose, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Joke

Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Elisabeth Meuleman, Leo Pieters, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneekhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr. 2:**JA-stemmen:**

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Imade Annouri, Robrecht Bothuyne, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Kurt Vanryckeghem, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Kurt De Loor, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Leo Pieters, Conner Rousseau, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Onno Vandewalle, Thijs Verbeurgt, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr. 3:**JA-stemmen:**

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter,

Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

NEEN-stemmen:

Kim De Witte, Lise Vandecasteele, Onno Vandewalle

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Imade Annouri, Stijn Bex, Johan Danen, Kurt De Loor, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Leo Pieters, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Onno Vandewalle, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Thijs Verbeurgt, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

Stemming nr. 5:**JA-stemmen:**

Meyrem Almaci, Johan Danen, Kurt De Loor, Kim De Witte, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Onno Vandewalle, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Inez De Coninck, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slotmans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Jeroen Tiebout, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Imade Annouri, Stijn Bex, Thijs Verbeurgt